Andreea Esca

Ce-am făcut când am tăcut

ebook HUMANITAS

Andreea Esca (n. 1972 la Bucureşti), absolventă a liceului Gheorghe Lazăr din Capitală şi licenţiată în jurnalism, este gazda ştirilor ProTV de la ora 19.00, din anul 1995, şi directorul editorial al revistei *The ONE*, din anul 2006.

Parcursul ei profesional începe în ianuarie 1992, când se angajează la SOTI (Societatea pentru o Televiziune Independentă), unde este reporter, realizator şi prezentator de ştiri. În 1994 câştigă o bursă Soros şi urmează la televiziunea CNN, în Atlanta, SUA, programul de pregătire profesională CNN International Professional Program, devenind colaborator al televiziunii amintite. Participă, de asemenea, la alte stagii profesionale internaţionale, precum cele găzduite de Centrul pentru Jurnalism Independent din Praga şi de televiziunea ET 1 din Atena. În 1995 realizează un documentar tv finanţat de USAID despre sistemul educaţional american. Din 2001 este ambasadorul Fundaţiei Renaşterea, care are ca scop prevenirea şi combaterea cancerului mamar.

Deţinătoare a numeroase premii de recunoaştere profesională şi socială, Andreea Esca şi-a publicat prima carte, *Bună seara, România, bună seara, Bucureşti*, în anul 2002.

© Humanitas, 2014 (ediția print)
© Humanitas, 2014 (ediția digitală)

Foto copertă: Ionuț Macri

ISBN: 978-973-50-4486-2 (epub)

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372.743.382; 0723.684.194

Andreea Esca

Ce-am făcut
când am tăcut

Vreau să le mulţumesc tuturor celor
care au avut încredere în mine şi
m-au ajutat să învăţ tot ceea ce ştiu.

Cuprins

CE-AM FĂCUT CÂND AM TĂCUT
De ce o carte?
Ce-am făcut când am tăcut
Me, Myself and I
Mi-e tare dor de copilăria mea
Profesoara de viaţă
Ce contează pentru mine
Cu gândul la bunici
Acase
Timpul şi sângele
Locuinţa mea de vară… e la ţară
Aventurile adolescenţei
La mulţi ani!
Bărbaţii de ziua femeilor
Te iubesc – en gros şi en detail
De prin liceu
Primul iubit nu se uită niciodată
Despre dragoste, prietenie şi alţi demoni
Up Close and Personal
E-mailul fericirii
Hai să ne întâlnim, să vorbim „ca fetele“
Prietenia în funcţie de sex
„Suntem doar amici“
Cât costă fericirea
Contraria non contradictoria sed complementa sunt
Sex and the City
I hate goodbyes
Din pasiune
Câteva secunde ca să afli cine eşti, câteva zile ca să afli cine sunt alţii
„Omul este cel mai mare drog pentru om“ – Serge Moscovici
Viaţa pe past-forward
Glonţul şi ţinta
Cum m-a mutat mama de pe marele pe micul ecran
Trăiesc pe fast-forward, dar NU mă tratez!
Nu regretaţi libertatea, domnişoară!
Zi-mi cine te sună ca să-ţi spun de ce
„There’s no business like show business“
Olimpiada, mon amour
Imaginea de succes: dos & don’ts
Amintiri din călătorie
Două săptămâni de vacanţă
Comunicarea bate comunicarea
Noi şi copiii noştri

I love to love
Iarna, încotro?
România, te iubesc!
A iubi o amărâtă
Ce-mi mai umple viaţa
Club 40
Fetele şi ora de fitness
Epoca pietrei… la stomac
Ça change
Ce ţie îţi place altuia nu-i tace
Zilele nimănui
La cumpărături
Touch screen you!
Knowhow. A doua tinereţe
Dacă nu ştii de unde ai plecat, nu ştii nici încotro te îndrepţi. Andreea Esca în dialog cu Radu Paraschivescu

De ce o carte?

Acum exact zece ani, m-am pomenit cu un telefon din partea unor domnişoare drăguțe, Vicki Georgescu (Nicola) şi Virginia Lupulescu (Costeschi), care lucraseră la Mediafax şi care mă anunțau că lansează o revistă *glossy* pentru femei şi mă roagă să le fiu copertă pentru primul număr şi subiectul pictorialului principal, realizat de fotograful Gabriel Hennessey. Cum mi-erau dragi, cum cu Gabriel lucram foarte bine şi proiectul mi-a sunat avangardist, am spus da.

Aşa a început povestea de dragoste dintre mine şi *The ONE*. În scurtă vreme, revista se bucura de succes, eu îmi vedeam fotografia mare pe un autobuz, ca-n America, iar Vicki şi Virginia îmi propuneau să le devin colaboratoare permanentă, adică să am propria rubrică lunară. Am acceptat şi, lună după lună, îmi trimiteam conştiincioasă (cred) articolul şi cumpăram, desigur, revista să văd cum a ieşit.

După doi ani, Adrian Sârbu mă cheamă la el în birou şi-mi spune: „Ştii, revista la care scrii tu este de vânzare şi m-am gândit s-o cumpăr şi să te ocupi tu de ea".

„Domnu' Sârbu, dar eu nu am lucrat niciodată în presa scrisă, habar n-am cum se face o revistă. Eu doar trimit nişte articole…"

„Cum să nu ştii? Păi poate X să conducă o revistă, şi tu nu poți?"

Ei bine, pentru mine asta este fraza mobilizatoare. Dacă începi să mă compari cu unul sau cu altul, se trezesc în mine spiritul de competiție şi dorința de a-mi dovedi, în primul rând mie, că sunt în stare să câştig.

„Am înțeles, domnu' Sârbu, o să încerc!"

După atâția ani în care am muncit, am „furat" multe meserii şi am câştigat experiență, mă simt împlinită. Asta şi datorită lui Viki şi Virginiei, care mi-au rămas alături multă vreme şi care sunt şi astăzi colaboratoare permanente ale revistei. Am învățat încet, încet cum se îmbină textele şi pozele pentru a alcătui o revistă, că un articol pentru o publicație se scrie cu totul altfel decât cel pentru o emisiune de ştiri, cum se prefac secundele în zile, cum se realizează pictorialele de modă, cum e cu istoria brandurilor, cu layoutul, cu reclamele, cu hârtia, cu pantonarul, cu lăcuirea, cu legarea, cu difuzarea, cu marketingul, cu organizarea evenimentelor, cu PR-ul, cu Internetul, cu Facebook-ul, cu Instagram-ul. Am cunoscut profesionişti din multe domenii, oameni talentați, tineri de viitor, locuri aparte. Am participat la evenimente deosebite şi am scris. Am făcut interviuri. Mi-am găsit vreme şi motivație pentru a-mi pune pe hârtie gândurile.

Deşi n-am ajuns nici pe departe la capătul drumului, m-am gândit să-mi adun editorialele într-o carte, să aflu dacă mai sunt de acord cu mine, cea de acum cinci ori zece ani, şi să fac suma experiențelor trăite în acest răstimp. Sper ca această carte să fie nu doar un prilej să ne cunoaştem mai bine, ci şi o lectură plăcută.

Ce-am făcut când am tăcut

Me, Myself and I

De la un moment încolo, când vine o aniversare, vine şi un bilanţ.

M-am apucat să-mi ordonez viaţa în minte şi m-am gândit să vi-i prezint pe o parte dintre aceia care m-au definit de-a lungul timpului, pe aceia care m-au inspirat şi mă inspiră, pe aceia care m-au susţinut şi care mi-au insuflat încredere.

Părinţii mei sunt, desigur, cap de listă. Mama mea este mama perfectă. Se trezea zilnic la ora 6 dimineaţa, stătea cu orele în picioare în sala de operaţii, fiind asistentă medicală de chirurgie la Oncologie, venea acasă, făcea treabă, mă ducea la înot şi, până plecam de la antrenament, fugea să-mi facă chifteluţe cu cartofi prăjiţi, ca să fie mâncarea caldă când ies din bazin. Apoi făcea lecţiile cu mine, mă ducea şi mă aducea de la engleză şi nu era niciodată obosită sau supărată. Dar niciodată! M-a învăţat să-mi aduc toţi prietenii acasă şi a fost complicele meu de bază când a început perioada aventurilor. M-a învăţat totul despre viaţă şi mi-a oferit libertate şi încredere totală. Mi-a zis mereu că sunt cea mai frumoasă şi cea mai deşteaptă, aşadar tot ce aveam de făcut era să muncesc serios.

Tata m-a forţat să fiu competitivă şi asta mi-a prins tare bine. Şi m-a mai învăţat să iubesc România, cu istoria şi tradiţiile ei. Nu a considerat că dorinţa mea de a da admitere la Teatru e o idee teribilă, şi abia acum, după 20 de ani, în timpul unei piese, mi-a şoptit: „Ştii ce? De fapt tu jucai foarte bine“. În fine…

Teatrul l-am descoperit de mică, fiindcă mă împrietenisem cu învăţătoarea mea, iar ea m-a dus la spectacole încă din clasa întâi. Unele piese nu le înţelegeam deloc, dar de altele eram fascinată. Toată atmosfera aceea din sală, relaţia dintre actori şi spectatori mă transporta într-o altă lume. Îmi amintesc perfect Sala Bulandra de la Izvor, cum mă strecuram printre „oamenii mari“ înghesuiţi la coadă. Bineînţeles că eram îndrăgostită şi de Teatrul Naţional, şi de Ovidiu Iuliu Moldovan, iar la *Caligula* ajungeam aproape pe scenă din dorinţa de a-l vedea mai bine. Apoi, îi găseam fermecători pe Adrian Pintea, Emil Hossu, Gelu Niţu…

În liceu am fost nespus de bucuroasă că am putut să joc într-un spectacol în limba engleză, după Oscar Wilde, regizat de un coleg mai mare, Răzvan Rădulescu, acum celebru scenarist şi regizor.

Am mai cochetat cu „showbizul“ pe vremuri, când regizorul Geo Saizescu m-a chemat la un casting pentru un film dedicat adolescenţilor. De altfel, aşa am şi câştigat primii bani legal, 200 de lei, din care mi-am cumpărat o pereche de cercei de la magazinul Eva. Zic „primii bani legal“, căci ilegal câştigasem încă din şcoala generală, când organizam, împreună cu verişoara mea, spectacole de cântece şi poezii: mergeam la bunica, le adunam pe toate prietenele ei şi le tăiam un bilet de 5 lei pentru spectacolul formaţiei noastre, Blondo-Bruno (eu eram „bruno“).

Până la urmă, n-am făcut nici teatru şi nici film, pentru că mama şi tata s-au pus de acord: „O să mori de foame şi, dacă nu te combini cu vreun mare regizor, nu o să vezi nici un rol, oricum“. Mă rog, eu nu eram de acord cu această teorie, dar pe-atunci copiii îşi ascultau părinţii fără să comenteze, aşa că i-am spus dlui Saizescu că n-aveam să încep meditaţiile pentru IATC.

Acum sunt în admiraţia noii generaţii de regizori şi actori care au dus filmele româneşti în lume, cu succes. Mă bucur să-i iau interviu, la Cannes, lui Radu Muntean, să citesc câte un scenariu trimis de

Cătălin Mitulescu sau să-i văd filmele lui Cristi Puiu.

Atunci, în 1989, am pus mâna pe cartea de *Economie politică* şi pe cuvântările de la Congresele Partidului, că doar Ceauşescu era veşnic şi numai ASE-ul îţi asigura, fără dubiu, o sursă de venit. Ei bine, socoteala de acasă nu s-a potrivit cu cea din târg, slavă Domnului. A venit Revoluţia, economia nu mai era materie de admitere la Finanţe–Bănci, iar eu n-am luat examenul.

Tata a fost foarte furios şi dezamăgit şi mi-a zis să merg în septembrie să mă înscriu la prima facultate particulară apărută, care avea secţie de Drept: „Română ştii, vorbeşti mult, vor exista alte oportunităţi de-acum, du-te acolo“. Zis şi făcut!

Numai că, odată ajunsă în faţa universităţii, am descoperit că există şi Facultatea de Jurnalism, cu secţie de radio şi TV. Şi, dacă tot venise libertatea peste noi, am ales şi eu de capul meu: am sunat acasă şi am zis că mă duc la Jurnalism.

În primul an se făcea multă practică în TVR şi tot atunci un bun prieten din liceu mi-a vorbit despre SOTI, primul canal TV privat din ţară. Mi-a zis să mă duc la un interviu, fiindcă se caută reporteri, prezentatori etc. M-a intervievat Vartan Arachelian, un mare jurnalist şi scriitor, care desigur că mi-a dat emoţii foarte mari. Nu mai ştiu ce anume m-a întrebat, dar ţin minte că a durat ceva şi că mi-a vorbit, printre altele, despre facultate. Apoi m-a trimis să dau o „probă de cameră“. Un domn în vârstă m-a băgat într-o încăpere mică, unde era o masă cu o cârpă albastră pe ea, mi-a dat un ziar, a dat drumul la cameră şi mi-a zis: „Citeşte!“ Am început să citesc cum m-am gândit eu că e mai bine. „Gata!“, m-a oprit după câteva texte.

Când am ieşit, pe hol mă aştepta Marilena Rotaru, un alt mare om de televiziune şi o persoană foarte caldă, care mi-a zis că m-a văzut pe ecran şi m-a întrebat dacă nu pot să rămân până seara, să prezint jurnalul de ştiri. Uauuuu! Nici n-am înţeles ce mi s-a întâmplat. Desigur că am rămas, am sunat-o pe mama să dea drumul la TV, iar de atunci m-au chemat în fiecare zi.

Am bătut coclaurii pentru fel şi fel de reportaje, am realizat emisiuni, am decupat ştiri cu foarfeca din fluxurile de informaţii venite pe fax… Am făcut o adevărată şcoală în anii SOTI, cu resurse aproape inexistente. În acelaşi timp, Tudor Barbu, un foarte bun prieten din TVR, m-a învăţat să am curaj, să intru pe geam dacă cineva mă dă afară pe uşă, să nu dezvălui nimănui subiectele pe care urmează să le fac şi, în general, m-a făcut să înţeleg că e greu să rezişti în acest mediu dacă nu înţelegi ce înseamnă „concurenţă“.

După un stagiu la CNN, câştigat în urma unei burse Soros pe care mi-o recomandase Lucian Mândruţă, am primit din partea cuiva de la Canal 31 oferta de a mă alătura unei echipe ce urma să formeze viitorul nucleu al ProTV.

Întâlnirea cu Adrian Sârbu a fost SF curat. Nu îl cunoşteam decât din poveşti, dar nici o poveste nu se ridica la nivelul realităţii. În doi timpi şi trei mişcări mi-a spus că ProTV va fi cea mai tare televiziune *din toate timpurile*, că eu voi fi Claire Chazal combinată cu Cleo Stiber, că vom muta munţii din loc şi vom schimba definitiv faţa televiziunii din România. Am plecat din biroul lui convinsă că omul nu e în toate minţile, dar spunând: „Da, vin la voi“.

În timp, totul s-a întâmplat exact aşa cum a spus el şi dacă îmi zice că peste un an cineva o să transmită *live* de pe Lună, îl cred. În economia vieţii mele, întâlnirea cu Adrian Sârbu a fost crucială. Profesional, nu am mai cunoscut un asemenea vizionar, iar personal, n-am mai râs cu nimeni atât în timpul unor şedinţe. A format o generaţie de jurnalişti, care acum se remarcă detaşat în orice televiziune ar lucra.

Echipa ştirilor noastre a devenit rapid o supergaşcă: zeci de oameni care muncesc zilnic pentru un rezultat comun. Oameni pe care nu pot să-i dezamăgesc, al căror produs trebuie să-l prezint

telespectatorilor cât mai bine.

Când nu sunt la televiziune sau în redacţia *The ONE*, unde am reuşit să am cei mai simpatici colegi, îmi face plăcere să stau cu prietenii mei dintotdeauna. Mulţi îmi sunt, desigur, şi colegi de serviciu, pe alţii îi ştiu din copilărie sau din adolescenţă. Chiar dacă am luat-o fiecare pe drumul lui, nu uităm să ne vorbim, să ne vedem, să ne iubim…

Avem copii care au devenit prieteni, poveşti pe care numai noi le înţelegem şi bancuri la care numai noi râdem. Şi tuturor ne place muzica bună. Chiar nu ştiu cum ar fi arătat viaţa fără să-i fi cunoscut pe Lori, pe Horia, pe Ştefan, pe Nicu Alifantis sau fără să ne pună George Vintilă muzică la petreceri. Probabil că ar fi fost mult mai plictisitoare.

Echilibrul meu e Alex. Soţul meu, de care m-am îndrăgostit la prima vedere. A fost primul bărbat despre care am gândit că nu o să se însoare cu mine, habar n-am de ce, şi iată că s-a dovedit a fi jumătatea mea. El e cel care mă completează şi mă domoleşte, este un tată extraordinar şi unul dintre acei bărbaţi care îşi susţin soţiile. E mândru de mine şi sigur pe el. Ideal…

I-am lăsat intenţionat la final pe Alexia şi Aris, marile mele realizări. Sunt nişte copii frumoşi şi fericiţi, cu simţul umorului. Alexia adoră să danseze (moştenire pe linie maternă), iar Aris e filozof (moştenire pe linie paternă). Alexia m-a învăţat să gătesc, iar Aris m-a învăţat să fiu indulgentă.

Eu îi învăţ să iubească.

Mi-e tare dor de copilăria mea

Profesoara de viață

Primul om care a crezut în mine, în afara părinţilor, a fost învăţătoarea mea, Maria Stavar. Întotdeauna am susţinut că suntem suma întâlnirilor importante pe care ni le oferă viaţa cu oamenii care ne încurajează şi ne modelează. Pe doamna Stavar am cunoscut-o la două săptămâni după ce împlinisem şase ani, adică în prima zi de şcoală.

Toţi copiii eram adunaţi în curtea Liceului Sportiv, unde hotărâseră ai mei să merg, iar directorul anunţa numele elevilor şi învăţătoarea care urma să îi aibă în grijă.

Eu am nimerit la EA. Prin curte, diverşi părinţi îi avertizaseră pe ai mei că este cea mai severă „tovarăşă“. Aşa şi era. Dar, nu ştiu cum, m-a îndrăgit şi, deşi nu era mai blândă cu mine decât cu alţi copii, am început să ne petrecem aproape toată ziua împreună. Stătea chiar vizavi de blocul meu, aşa că atunci când nu aveam antrenament la înot, imediat după şcoală, mergeam împreună acasă. Încet, încet am început să mâncăm amândouă, să-mi fac lecţiile la ea acasă şi chiar să dorm de prânz acolo. Doamna Stavar ştia reţeta pentru cea mai bună ciorbă cu leuştean şi reţeta de ambiţionat copiii. M-a pus să învăţ multe poezii, să rezolv probleme complicate, să dansez, să cânt în cor, să nu pierd nici o piesă de teatru, să conduc clasa, şcoala, să înot cu îndârjire, să am curaj şi să-i respect pe cei din jur. Iar eu ştiu că de la ea a plecat totul. După mama, ea a fost prima care m-a împins de la spate şi mi-a repetat că sunt bună la… şi la… şi la… până am crezut.

De curând, cineva m-a întrebat de unde am pasiunea pentru teatru şi mi-am amintit imediat de doamna Stavar, care mă ducea la absolut toate piesele noi din oraş. Chiar dacă la şapte ani nu înţelegi nimic din *Mobilă şi durere*, mirosul sălii de teatru şi emoţia întâlnirii cu personajele acelea care stau la câţiva metri de tine ţi se imprimă în suflet pentru totdeauna. Când nu mergea ea cu mine la spectacole, mă trimitea cu copiii ei, care erau mult mai mari ca mine. Cu Miki, fata doamnei Stavar, am descoperit serile de la Teatrul Bulandra din Grădina Icoanei, unde regretatul Florian Pittiş organiza „Poezia muzicii tinere“, o întâlnire semilegală în acea vreme, dedicată Beatles-ilor. Eram fascinată de mulţimea de oameni care aveau curajul, într-o perioadă foarte dificilă, să vorbească liber despre Occident, muzică străină, sex şi alte subiecte tabu. Şi, desigur, eram fascinată de Moţu’ Pittiş… Iar Tiberiu, fiul doamnei profesoare, mă invita la petrecerile liceenilor, care mi se păreau „cea mai tare chestie“. Mai ales dacă vreun coleg de-al lui mă invita la dans, pe mine, „Piticot“ sau „Piti“. Pentru că, am uitat să vă spun, aceasta mi-era porecla, datorată bănuiesc staturii mele „impresionante“ şi vârstei.

Tot doamna Stavar cred că a „implementat“ în mine „disciplina muncii“ − ca să vorbim ca la partid. Când eram la ore sau când îmi făceam lecţiile, nu mişca nimeni şi totul trebuia făcut cu respect faţă de tine şi faţă de ceilalţi. Şi, mai ales, perfect.

Au trecut peste 30 de ani de atunci, dar noi am rămas în legătură strânsă, aşa cum cred că e normal să rămâi cu oamenii care ţi-au marcat viaţa.

Astăzi am mâncat împreună o ciorbă cu leuştean. La plecare, am primit şi un borcan cu dulceaţă de cireşe amare. Sunt fericită şi vreau să-i mulţumesc pentru tot şi să-i spun că o iubesc.

Ce contează pentru mine

Iarna mă duce mereu cu gândul la bunicii mei de la Braşov. Cred că fiecare dintre noi are amintiri olfactive legate de perioada copilăriei, iar pentru mine, aroma supei calde cu tăieței, pocnetul sobei de teracotă cu gaz şi mirosul creionului Kooh-I-Noor înseamnă vacanţă la bunicii de la munte.

Aveam un program foarte riguros, pe care atunci îl uram din tot sufletul. Dimineața trebuia să ne trezim la ora 7.00, apoi mâncam obligatoriu un ou, lapte cu Lacovo (mai ştiţi chestia aia chinezească dulce şi bună, folosită pe post de cacao?) şi pâine prăjită (numai Buni avea *toaster* electric).

Apoi Buni şi Moşu ne organizau pe noi, cei trei nepoți. În unele zile, dimineața, mergeam la schi în Poiană sau la patinaj, iar în altele aveam numai lecţii. Ca să ajungem la pârtie, trăiam o întreagă aventură, deoarece, cu schiurile în spate, luam troleibuzul până în drumul Poienii şi de acolo, autobuzul spre staţiune. La pârtie îngheţai cu zecile de minute la coadă la schi-lift, ca să cobori apoi cât ai zice peşte. Mă rog, asta era, oricum, cea mai plăcută parte a zilei.

Pentru că la întoarcere aveam de făcut sute de probleme la matematică, din culegeri fără număr, iar după-amiaza ne puneau să „lecturăm“: *Singur pe lume*, *La Medeleni*, *Patul lui Procust*, *Moromeții* şi altele, şi altele, cărora pe urmă trebuia să le facem un mic rezumat. Ne mai răzvrăteam noi din când în când şi plecam cu bicicletele pe stradă, dar plata era cu vârf şi îndesat. Seara, Buni ne băga pe rând în „vană“ şi ne spăla ca pe rufe.

Este foarte interesant cât de diferit simţi lucrurile în funcţie de vârstă… Pe-atunci mă duceam la Braşov ca deţinuţii la munca în folosul comunităţii, iar acum, când vă povestesc, sau când simt miros de supă cu tăieței, mi-e tare dor de copilăria mea. Mai ales când văd că, în nebunia timpurilor noastre, atât de puţini copii îşi mai petrec vacanţele la bunici şi atât de puţine bunici mai fac prăjituri pentru nepoți.

De fapt, asta e tot ce contează pentru copilul care va deveni adult: să aibă parte de micile lucruri făcute din dragoste pentru el, de grija bunicilor, a părinţilor, a familiei. Nu-mi amintesc cu emoţie de nici un cadou. Doar de copacul de pe dealul din faţa casei din Bartolomeu, unde legasem cu un lanţ un cauciuc de tractor, pe care ne urcam să ne dăm huţa-huţa. Moşu îi zicea „hintă“. Îmi aduc aminte de hintă, de excursiile prin pădure, unde căutam broaşte prin bălţi, şi de Buni, care îmi controla sever unghiile de la mâini.

Şi mai ţin minte cum, atunci când veneau părinţii noştri şi alţi prieteni de-ai lor, de Revelion, la Braşov, fiindcă nu erau destule paturi în casă, dormeam mai mulţi în aceeaşi cameră, unii în pat, alţii în fotoliu-pat şi alţii pe jos, pe saltele. Ce distracţie! N-aş da vacanţele copilăriei mele pe nici un ban din lume, pe nici o escapadă în Maldive şi pe nici un diamant de la Tiffany.

Vă invit şi pe dumneavoastră să vă gândiți cine sunteți cu adevărat. Ce vă face sufletul să vibreze mai tare? Ce vă face să vă simțiți oameni? De ce vă este dor?

Cu gândul la bunici

Când aveți ocazia, trebuie să vedeți neapărat o piesă de teatru care mie mi-a mers direct la inimă: *Îngropați-mă pe după plintă*, în regia lui Iuri Kordonschi, după romanul cu acelaşi nume al tânărului Pavel Sanaev. La Bulandra, în Sala Izvor, am retrăit bucuria, din ce în ce mai rar încercată, a unei piese aşa cum erau cele pe care le vedeam cu învățătoarea mea. O poveste greu de dus, dar plină, plină de dragoste.

Mariana Mihuț şi Marian Râlea mi-au confirmat că talentul ți-e dat pe viață, iar tânărul autor al piesei, faptul că ruşii sunt făcuți pentru dramaturgie. Am râs, am plâns şi am regăsit acea parte din mine care tânjea de mult după o asemenea stare de bine.

Relațiile dintre părinți, copii şi bunici m-au emoționat dintotdeauna, dar cred că emoțiile s-au intensificat după ce am pierdut-o pe bunica mea din partea mamei. Acum istoria se repetă şi îi văd în fiecare zi pe copiii mei, îndrăgostiți de mama mea, sorbindu-i fiecare vorbă, bucurându-se de orice gest mărunt pe care-l face şi profitând de căldura şi de răbdarea ei fără de margini.

„Uneori, răneşti pe cine iubeşti cel mai mult“, spunea regizorul vorbind despre piesă. Eu aş vrea să le pot spune copiilor mei, fără să-i tulbur şi să-i întristez, să nu o supere niciodată pe bunica şi să nu o repeadă nici măcar în anii adolescenței, când se vor fi plictisit de poveștele ei, pentru că are să vină o zi, extrem de dureroasă, în care nu-şi vor mai putea cere iertare şi nu-i vor mai putea spune „te iubesc“. Nu ştiu cum să-i învăț că iertarea are şi ea un termen de valabilitate, precum cel de pe pachetul lor de biscuiți, fiindcă eu am aflat asta prea târziu. Şi nu ştiu cum să-i fac să ştie, din timp, că pe bunici nu trebuie să-i superi niciodată, pentru că bunicii îşi iubesc nepoții aşa cum nimeni nu-i va mai iubi vreodată. Şi nici ei, copiii, nu vor mai putea iubi pe cineva aşa cum şi-au iubit bunicii.

Mirosul pernei pe care dormea bunica, palmele ei catifelate, culoarea ojei, pudra, clama cu care îi prindeam părul le ştiu şi acum pe de rost, iar când mă gândesc la ele, mă doare tare în capul pieptului. Există chiar şi un ruj care miroase a bunica mea.

Acase

Când am fost invitată la lansarea cărții *Marea casă*, semnată de Nicole Krauss, şi m-am gândit la ce anume aş vrea să le spun celor prezenți acolo, mi s-a părut un bun exercițiu să caut „acasele“ care mi-au născut poveştile.

Prima acasă care mi-a venit în minte a fost maşina mea dintâi, o Dacie 1300 albastră, B 72 CNN. Ştiu, nu eram prea creativă. În ’72 m-am născut şi la CNN am strâns banii pentru ea (mi-a adus 8 kg în plus pentru că mâncam doar la fast-food, dar aşa am economisit ceva şi, cu ce mi-a mai dat şi tata, am cumpărat „poliția“, cum îi spuneau prietenii, la mâna a doua). În jurul acestei maşini s-au petrecut toate isprăvile începutului ProTV, pentru că eram aşa de fericită c-o pot conduce, încât îmi duceam toți colegii acasă indiferent unde locuiau şi la ce oră plecau.

Apoi mi-am amintit de prima mea locuință cu două camere din Vatra Luminoasă. Şi ea ar putea povesti atât de multe… Acolo mi-au trecut pragul oameni dragi mie, acolo am fost „la mine acasă“.

În jurul casei bunicilor mei din Braşov aş avea de țesut destule istorii despre vacanțele de iarnă petrecute împreună cu cei doi veri ai mei, Dan şi Horațiu. De fiecare dată când aud sunetul gazului într-o sobă de teracotă, mă gândesc la casa aceea şi la băile în vană pe care ni le făcea Buni după ce ne chinuia cu „lecturatul“.

Şi de casa unde stătea Mamaie, pe care apoi au demolat-o comuniştii, mă leagă la fel de multe amintiri. Maşina de cusut Singer a bunicii mele preferate, de la Bucureşti, ar apărea cu siguranță în multe istorioare. Mamaie ne făcea tuturor haine frumoase când avea timp, iar eu şi verişoara mea Alina ne repezeam să pedalăm şi noi, cum se ridica bunica, ajungând inevitabil să facem o boacănă.

Visez adesea casa, dar n-am curaj să mă duc pe strada aceea nici acum. Am încercat o dată, mi s-a părut că nu mai recunosc nimic, printre nişte blocuri oribile, şi am fugit.

Bazinul de înot de la 23 August cu mirosul lui de clor şi cu sunetul asurzitor al fluierelor şi al aparatelor de uscat părul în vestiar ar fi bun pentru poveşti despre muncă, sacrificii, ambiție, competiție, gustul succesului şi al eşecului.

Liceul Lazăr şi Parcul Cişmigiu sunt „acasele“ din capitolul pe care l-aş dedica superbei mele adolescențe. Şi aşa mai departe până în zilele noastre, când aş povesti despre Muzeul Satului, de pildă.

Voi aveți poveşti cu „acase“?

Timpul şi sângele

Sunt Fecioară cu ascendent în Scorpion, dar câteodată… zici că-s Rac. Din acela care tot merge înapoi. Am crezut că e de la vârstă, dar, analizându-mă bine, mi-am dat seama că aşa am fost mereu. După ce tovarăşii au demolat casa bunicii mele din Bucureşti, am visat-o ani şi ani la rând în toate felurile şi în toate chipurile. Însă de fiecare dată eram în perioada de după Revoluţie, aşadar nu mai exista pericolul s-o dărâme Ceauşescu. O refăceam în vis şi aveam mare grijă să nu tai nucul. Mă mai şi supăram, din când în când, că fratele mamei nu era de acord cu modificările. După ce mă trezeam, eram tristă toată ziua, pentru că nimic nu fusese aievea.

Adeseori, am vrut să mă duc la locul cu pricina, dar n-am avut curaj să ajung pe strada bunicilor şi să văd blocurile oribile care au luat locul casei noastre, pentru că nu aş putea suporta durerea. Cineva mi-a spus însă că nucul ar mai exista, strâns, chircit, rupt, prin parcarea unui imobil comunist.

Poate că nu m-am dus să înfrunt realitatea şi fiindcă prefer să-mi amintesc casa aşa cum era, pe strada pietruită, cu vecinii noştri drăguţi, cu doamna Mioara, cu Paveleştii şi cu ţiganii din colţ, care nu-şi deranjau „prietenii“.

Există în viaţa mea şi situaţia fericită în care casele de care mi-e dor mai există, iar atunci nu mă pot abţine să nu le vizitez.

Acum ceva vreme, când veneam dinspre Sighişoara, m-am hotărât să-mi iau inima-n dinţi şi să sun la poarta casei bunicilor mei din Braşov. „Ştii cine locuieşte acum aici?“ m-a întrebat fiica mea, Alexia, când am ajuns în faţa casei. Nu ştiam. „Dacă nu e acasă sau nu ne dă drumul înăuntru?“ a insistat ea. Nu mă gândisem la asta nici o secundă. Eu doar voiam să revăd locul unde mi-am petrecut toate vacanţele de iarnă, casa noastră…

Am avut noroc şi mi-a deschis o doamnă drăguţă. Mi-a zis că ştie că locuinţa a aparţinut bunicilor mei şi că suntem bine-veniţi s-o vizităm. Gardul este la fel, doar de o altă culoare, are aceiaşi ţepi de care mi-era frică atunci când îl săream. Mama îmi spusese că aşa a murit băiatul actriţei Romy Schneider… Poteca unde parcam Dacia roşie botezată „Muţica“ era acolo, pivniţa avea acelaşi miros umed de cartofi încolţiţi şi vin în butoaie, mărul face încă gustoasele poame „parmen auriu“, rubarba, ribizlii (strugurei roşii), fasolea galbenă, toate erau la locul lor, ignorând parcă trecerea timpului. Casa nu mai are veranda cochetă şi nici biblioteca plină de cărţi „obligatoriu de lecturat“, cum zicea Buni, bucătăria a devenit cameră, baia a păstrat „vana“ la locul ei, dar chiuveta este pe celălalt perete, în dormitor nu mai există teracota, cu sunetul ei care mă adormea instantaneu, şi au apărut nişte dependinţe.

Nu-mi plac variantele modificate. Nici de case, nici de reţete culinare, nici de oameni. În stânga nu mai locuieşte Rebi Nèni, în dreapta Popovicii au murit, iar săsoaica Ursula a plecat în Germania după Revoluţie.

Cu toate acestea, mă bucur că locuinţa există, că pot să o revăd oricând, aşa cum pot escalada când vreau dealul din faţa ei, unde mă dădeam în leagăn cu orele pe cauciucul prins de bunicul într-un copac.

Dacă iernile mi le petreceam la Braşov, vara, mergeam la mătuşa de lângă Sibiu, sora bunicului din Braşov. Acolo am hotărât, de asemenea, să-mi petrec în continuare o parte din vacanţe. Pentru că fânul

are un anumit miros. La fel şi dimineaţa. Cunosc fiecare casă şi fiecare familie. Mă reîntâlnesc cu prieteni din copilărie, mă uit la casele părăsite, unde altădată dansam la petreceri până la epuizare, la băncuţa unde un băiat mi-a explicat cum se sărută „de-adevăratelea“, la biserica folosită duminica drept loc de întâlnire pentru organizarea „discotecii“, la căminul cultural, unde rulau filme pe care le vedeam de zece ori, la „cooperativa“, unde se vindeau cei mai buni biscuiţi şi unde eram extrem de fericită dacă mă lăsa tanti Toriţa să vând şi eu. Când venea câte un client care nu mă ştia, mă întreba de-ndată: „Da’ tu a cui eşti, copilă?“ „A lu’ Escana“, răspundeam eu politicos.

Acum casa i-a rămas unui văr, deci e în familie, iar noi ne-am făcut propria gospodărie. Chiar şi despre acest sat am însă, din când în când, câte un coşmar. Visez că se asfaltează, că nu mai sunt bivolițe sau că se construieşte un bloc şi se strică tot.

Sunt orientată către trecut şi când vine vorba de oameni. Îmi face plăcere să țin legătura cu oamenii dragi, cunoscuți prin şcoala generală, prin liceu, prin viață. Nu suport să-mi pierd prietenii, să nu mai vorbesc cu ei, să ştiu că sunt supărați, să distrug ceva din istoria noastră, să rămână ceva neclar, neexplicat, nezis, netrăit. Poate pentru că am avut noroc să cunosc oameni minunați, poate pentru că am trăit clipe extraordinare, de aceea vreau să mă întorc mereu?

Ştiu că sunt atâtea destinații superbe pe lume şi atâția oameni noi de cunoscut, dar simt că sufletul meu are nevoie de acea energie pe care o regăseşte numai în trecut. Alexia e tot Fecioară cu ascendent în Scorpion. A fost peste tot prin vacanțe. Dar mai vrea câteva zile la țară, unde o aşteaptă gaşca de copii, în mijlocul unei ulițe prăfuite, de unde îi trimit mesaje de dor şi-i cântă la telefon. Tehnologia avansează, dar sângele apă nu se face.

P.S. Tata a aflat că este de vânzare casa din Petroşani, în care s-a născut şi a copilărit, şi vrea să o cumpere…

Locuința mea de vară… e la țară

Bunicul meu din partea tatălui s-a născut într-un sat din Munții Făgăraş, dar, cu toate acestea, nu prea s-a identificat niciodată cu țăranul român. Lui îi plăcea cartea şi fugea de munca la câmp ca de alte alea. Aşadar le-a lăsat partea lui de pământ surorilor şi a plecat să învețe la oraş, de unde nu s-a mai întors în sat decât de câteva ori în viață.

Tata s-a născut la oraş şi a ales tot cartea, dar este foarte legat de locurile din Făgăraş. În fiecare vară, de când aveam un an, m-a dus în satul tatălui său, unde ne caza o mătuşă. Eu m-am născut la Bucureşti, mama la fel. Mai mult decât atât, pe mama o apucă un fel de alergie când se termină asfaltul şi niciodată n-a găsit nimic interesant la sat sau la săteni. Ea consideră că se numeşte masochism faptul că, în secolul XXI, până la „budă“ (WC – pentru regățeni) mergi vreo 5 minute şi treci prin curte şi prin şură, iar ca să ai ceva cald trebuie să faci focul cu lemne. Eu însă, pentru că în copilărie am petrecut clipe minunate în acel loc care-mi oferea pe atunci libertate absolută, am hotărât să cumpăr un teren pe-acolo, cu o casă amărâtă şi o şură dărăpănată, pe care să le refac la exterior exact cum au fost inițial, iar în interior, cu îmbunătățirile necesare unui confort minim, ca să fie şi mama fericită.

Şi iată-mă cum, în timp ce în Bucureşti avea loc o nuntă simandicoasă, unde doamnele purtau rochii care costau mai mult decât şura mea de la țară, iar domnii alergau caviarul prin farfurie, eu şi Alex, soțul meu, făceam inventarul țiglelor vechi şi al găurilor din ziduri.

La un moment dat, o vecină din sat, care ne prezenta casa ei, de model, ne zice: „Şi asta e camera unde punem morții“. Nu înțeleg şi o întreb: „Cum adică?“ „Adică aici punem sicriul cu cine moare de prin familie, că e o cameră cu geamul mare la stradă, şi-l scoatem mai uşor.“ E incredibil cu câtă detaşare privesc țăranii moartea. Fără pic de frică. De fapt, cred că este o dovadă de înțelepciune, proprie celor care s-au împăcat cu Dumnezeu.

Desigur, multă lume zice că sunt nebună să-mi pierd vremea refăcând nişte ruine într-un loc pierdut pe hartă, însă eu sunt fericită. De la geamul casei văd crestele munților, în grădină am meri pentru care E-ul e doar o literă din alfabet, pe-aproape curge un râu unde femeile mai spală şi acum rufele cu maiul (un fel de placă de lemn, cu care se bat hainele, date întâi prin săpun), căruțele nu au radiocasetofon, la 7-8 seara se întoarce ciurda de bivolițe şi de vaci de la păscut, te poți plimba liniştit pe ulițe la orice oră, toată lumea se salută cu toată lumea şi, deşi nu au avere, oamenii nu te lasă să pleci din casa lor fără să-ți dea ceva, orice. Ştiți ce bine îți face aşa un loc, din când în când?

Un preot din satul vecin a găzduit într-o vară la el vreo 15 copii veniți din Franța. Şi nu oricum! Elevii au venit cu corturi pe care le-au aşezat în grădină. Au locuit aici aproximativ două săptămâni, timp în care au făcut drumeții, au învățat despre plante şi animale, au muls vaca şi bivolița, au spart lemne, au făcut focul, au ajutat la strânsul fânului etc. Pot să vă spun că s-au simțit super şi erau nişte copii din familii înstărite, care nu aveau unde să vadă altceva în afară de discoteci cu fum pe care îl tai cu cuțitul, fast-fooduri şi cinematografe.

Pe de altă parte, sigur că nu aş putea să dau Bucureştiul pe nici un alt loc din țară. Şi nici nu-i plac pe cei care ne invadează, duc un trai bun în Capitală, dar se plâng toată viața cum sunt „bucureştenii“

şmecheri, egocentrişti, needucaţi etc. În Bucureşti ai o operă unde au loc spectacole cu nimic mai prejos decât cele de la Opera din Paris, ai săli de concerte, ai muzee, teatre, licee cu tradiţie, Grădina Botanică, Grădina Zoologică, Parcul Herăstrău, Cişmigiu şi multe altele. Calea Victoriei a redevenit locul unde există cunoscute magazine de lux şi îmi aduce aminte de bunica mea, care îmi arăta nişte pantofi şi-mi zicea: „Ăştia au costat două milioane, mi i-a luat Micu (bunicul meu) de la Lafayette“, referindu-se la actualul magazin Victoria. Pe atunci, nu înţelegeam nici cum poate exista o sumă de două milioane, tata având cam cel mai mare salariu pe atunci, în jur de cinci mii de lei, şi nici cum îndrăznea bunica, pe vremea lui Ceauşescu, să-mi spună că renumitul magazin Victoria (cu nume de salam), 50 de magazine într-unul singur, s-ar fi putut numi vreodată Galeriile Lafayette.

Apoi, zona Lipscani are un potenţial extraordinar, iar dacă se vor găsi nişte oameni deştepţi, cu magazinele ei cochete, hotelurile *design*, galeriile de artă, cafenelele şi lumea bună, chiar ar putea deveni cea mai interesantă parte a Capitalei.

Însă, la urma urmei, fie că preferăm oraşul, fie satul, important este să rămânem cu picioarele pe pământ şi să facem ceva pentru ţara asta, dacă tot am hotărât să trăim aici. Sunt atât de multe de făcut şi de refăcut…

Aventurile adolescenței

La mulți ani!

Pentru cei care vor să-mi dăruiască flori de ziua mea, ar fi bine să ştie că nu mai vreau gladiole. Pe vremea lui Ceauşescu, erau florile de sezon, în preajma zilei de 29 august. Toți copiii care veneau la ziua mea îmi aduceau gladiole, dar mie îmi plăceau freziile. Bine, îmi plăceau şi zambilele, dar mama a zis să nu spun asta nimănui, fiindcă sunt „flori de mort“. Aşa că mi-am ținut secretă preferința până la maturitate. Îmi amintesc şi azi cum mă urcam pe taburet să văd pe vizor ce invitat a mai sosit la petrecere şi îl distingeam cu greu pe Silviu Georgescu, care, deşi cel mai înalt din clasă, tot era ascuns după imensele gladiole pe care le ținea cu florile în sus. Apoi eram sigură că mama lui, care era foarte drăguță, mi-a luat încă o pijama… extrem de utilă, dar căreia atunci nu-i găseam deloc farmecul. Bizar totuşi, este singurul cadou de care-mi amintesc cu precizie. Şi de nişte papuci de casă. Tot de la el/ea. Consecvența are sens.

Mama nu rata să mă sărbătorească în nici un an –probabil de aceea am şi acum acest simț dezvoltat al *party*-urilor –, iar pregătirile pentru ziua Z erau mereu aceleaşi, dar de fiecare dată se desfăşurau cu şarm şi pasiune: salata de bœuf, ornată cu o floare făcută din murături, chifteluțe – „micuțe, să se mănânce uşor, nu din alea cum face măta-mare de la Braşov, de-şi rupe omul gura“ –, salată de vinete cu maionează, ouă umplute, salam de Sibiu, iar la desert tort (ăsta cred că-l cumpăram) şi negrese din care se scurgea ciocolata…

Nu lipsea nici un copil, iar noi invitam toată clasa, adică vreo 36. După ce mâncam câte ceva, începea dansul. Puneam casetele pregătite la casetofonul Grundig, adus de tanti Doina din Germania Federală, şi dansam de ne rupeam picioarele. Cred că era şi o oră fixă la care apăreau toți părinții ca să-şi recupereze copiii.

Acum, majoritatea petrecerilor pentru copii se țin în locuri impersonale, cu mâncare pregătită de oameni străini, cu cadouri care mai de care şi flori din ce sezon şi ce zonă a lumii doreşti. Noi i-am învățat aşa pe copiii noştri, pentru că suntem fericiți că nu ne „pierdem vremea“ cu gătitul şi nu mai spălăm vasele şi podele după ei. Iar copiii îşi doresc mereu alt loc, mai nou, mai altfel, mai mare, „mai tare“, „mai cool“… Şi nici măcar nu vin toți invitații, pentru că mai au trei *party*-uri în ziua respectivă, sau vin doar să bifeze, să-şi dea cadoul şi să plece la următorul sărbătorit.

Şi eu le-am organizat copiilor noştri zilele de naştere în diverse locuri şi, cu toate acestea, ei îşi amintesc cu cel mai mare drag de zilele pe care şi le-au serbat acasă. Poate că asta ar trebui să ne dea de gândit. Să facem un efort, o dată pe an, ca să aibă şi ei amintiri frumoase, ca ale noastre. Mai puțin gladiolele, vă rog…

Bărbaţii de ziua femeilor

În şcoală, aşteptam ziua de 1 Martie cu o nerăbdare de nedescris. În fiecare an, strângeam într-o pungă „de un leu“ toate mărţişoarele pe care le primeam cu dragoste de la Costea Cristian, Georgescu Silviu, Crăciun Cătălin, Lăpău Daniel, Toader Adrian şi ceilalţi vreo douăzeci de băieţi bine-crescuţi din clasa mea. Dacă era vreunul care nu-mi aducea mărţişor, eram foarte supărată şi mă gândeam că nu mă mai place. Tragedie. Apoi ajungeam acasă, îi povesteam mamei de la cine e fiecare mărţişor şi începeam să le sortăm. Căţelul de porţelan alături de pisică şi de iepuraş, imortelele la imortele şi păpuşelele între ele. Păstram şi plicurile albe în care primeam mărţişoarele. Dacă nu aveau numele trecute pe ele, le refoloseam anul următor, iar dacă aveau, rămâneau la arhivă.

De 8 Martie însă, treaba se schimba. Toţi îi aduceam învăţătoarei frezii. Singurele flori mai de Doamne-ajută care se găseau în acel sezon. Desigur, erau nişte frezii care aveau şi miros, nu ca astea din zilele noastre, cu mireasmă de insecticid.

Acum sunt foarte dezamăgită că bărbaţii nu mai oferă mărţişoare. Nici măcar băieţii de şcoală. Eu vreau să păstrez acest obicei şi am să-i dau lui Aris o pungă plină, ca s-o ducă micuţelor franţuzoaice fandosite de la el din clasă. Iar dacă ele nu vor înţelege ce reprezintă figurinele, ar putea să le povestească despre mărţişor…

Nu vreau să dispară emoţiile. Şi nu vreau ca fetele de vârsta fiicei mele să nu mai simtă nici urmă de fluturaşi în stomac la vederea băiatului care se apropie timid de ele, ţinând ceva ascuns la spate.

Pentru că de fapt nu este vorba despre ziua în sine, în care trebuie să te simţi obligat să dăruieşti ceva, ci despre o zi în care poţi să mai trăieşti o emoţie. Să mai dăruieşti o emoţie. Oare nu emoţiile sunt cele care ne ţin vii, care ne fac să nu uităm că avem înăuntrul nostru ceva mai mult decât sânge, intestine şi muşchi? Iar trăirea emoţiilor se învaţă de mic. Se cultivă şi se dezvoltă. Cum ar putea un băiat pe care mama lui nu l-a învăţat să dăruiască să spună fără frică „îmi place de tine“, să adulmece parfumul unei fete, să ştie mai târziu să iubească frumos? Şi nu-i aşa că mai târziu ne dorim bărbaţi care să ne iubească frumos?

Aşadar, cred că este de datoria noastră, a părinţilor, să-i îndrumăm pe cei mici către gesturi tandre în viaţa de zi cu zi… Nu putem să ne lăsăm înghiţiţi complet de lumea virtuală care ne oferă „şansa extraordinară“ de a da SMS-uri cu flori alese din galeria de poze *free of charge* şi cu emoticoane impersonale, care ar trebui să ne transmită trăirile. Nu cred că avem voie să-i privăm în acest fel pe copiii noştri de frumuseţea adevărată a vieţii. Deci, „mamelor din lumea-ntreagă“, învăţaţi-vă băieţii să ofere mărţişoare şi învăţaţi-vă fetele cum să le primească. Pentru că despre asta este toată viaţa: cum să oferim şi cum să primim emoţii…

Te iubesc – en gros şi en detail

Nu mai înţeleg nimic. În adolescenţa mea era foarte, foarte greu să-i spui cuiva „te iubesc“. Aproape că nici nu spuneai pentru că nu ştiai dacă sentimentul era suficient de puternic. Şi, oricum, era infernal să rosteşti aşa ceva. Îmi amintesc cum i-am scris unui iubit, în armată, câte o literă în fiecare scrisoare, doar-doar voi fi în stare să-mi duc până la capăt declaraţia. Acum, Alexia, fata mea de 13 ani, îmi spune aproape de fiecare dată, când vorbesc cu ea la telefon, „te iubesc“, cu tonul acela din serialele americane – *I love you… I love you too*. Adică un fel de „pa“ un pic mai simpatic, dar fără nici o legătură cu ideea mea despre o asemenea declaraţie. Aşa le spune şi amicelor ei şi acestea, ei. Dar, mă rog, am zis că aşa o fi noua generaţie, superficială şi consumeristă: „Te iubesc, pa, dumneavoastră ce doriţi: Cola, Fanta, Sprite, mică, mare, medie?“

Apoi, stând de vorbă cu un prieten trecut de prima tinereţe, acesta mi-a spus că acum nu mai are nici o problemă să arunce cu „te iu…“ oricând şi către oricine ar avea nevoie de aşa ceva. Adică s-a relaxat. De ce să fim aşa de mândri când timpul care ne-a mai rămas pentru iubit trece aşa de repede? De ce să analizăm atât o simplă declaraţie care ne-ar putea aduce atât de multe bucurii, fericire sau măcar linişte? Amândouă variantele mă cam sperie. Mai ales că mie, pe măsură ce trece vremea, mi-a devenit din ce în ce mai greu să mă aventurez cu asemenea declaraţii, iar atunci când mi se fac, le iau foarte în serios. Poate că ar trebui să mă relaxez şi eu? Şi să găsesc o nouă definiţie pentru „te iubesc“? Ceva de genul: te iubesc = eşti cool, eşti OK?

Dar nu vreau, şi pace. Ba, mai mult, aş vrea să revenim şi la „pupatul“ de dinainte de Revoluţie. Adică să nu ne mai pupăm aşa, toţi cu toţi, aiurea, doar pentru că nu ne-am văzut de ieri. Să sărim să-i sărutăm pe cei care într-adevăr ne sunt dragi şi pe care chiar ne dorim să-i strângem la piept.

Nu de alta, dar şi din această apropiere, altădată plină de semnificaţii şi emoţii, am reuşit să facem un produs de serie, „en gros“. Atenţie deci la… „te iubesc“!

P.S. Aris, băiatul meu, a văzut că scriu despre iubire şi mi-a zis că are şi el să-mi dea ceva pe această temă, dacă vreau…

Cum să-l refuz?

Ce que je sens au fond de moi…
Au fond de moi je sens des sentiments,
Au fond de moi je cache des secrets.
Il y a des secrets plus ou mois importants,
Mais ces mots ne comptent pas, ce qui compte c’est ce qu’ils sont.
C’est comme les femmes:
Cela ne compte pas si elles sont belles ou non, ce qui compte c’est leur comportement, leur intelligence et leur humour.
Quand tu es belle, tu as l’avantage d’attirer les gens, mais après si tu n’as pas un bon caractère

personne ne reste avec toi.[1]

1. Ce simt în adâncul sufletului…
În adâncul sufletului simt sentimente,
În adâncul sufletului ascund secrete.
Secrete mai mult sau mai puțin importante,
Dar aceste cuvinte n-au nici o importanță,
ceea ce contează e că există.
La fel e şi cu femeile:
Nu contează dacă sunt frumoase sau nu, contează cum se poartă, dacă au inteligență şi umor.
E bine să fii frumoasă, fiindcă îi atragi pe ceilalți, dar, dacă n-ai un caracter frumos, nu rămâne nimeni în preajma ta. (fr.)

De prin liceu

Mă văd cam o dată pe an cu Anca, colega mea de bancă din liceu. Liceul Gheorghe Lazăr, bineînțeles. Şi mă întreabă mai mereu: „Cum naiba de îi mai ții minte pe toți colegii?“

Nu îi țin nici eu minte pe toți, dar e adevărat că am fost mereu fascinată de oameni şi am fost atentă la ei şi la poveştile lor. Ştiu cu precizie că în prima bancă de pe rândul din stânga stătea Andone Roxana. Cum să uit? Era să-mi ia la mustață titlul de Miss Boboc, dar a rămas „vice-Miss“. Juca baschet foarte bine, avea ochi verzi şi un iubit mai mare, căruia îi spunea „Oaie“ fiindcă avea părul foarte creț. Toate bune până aici. Doar că Roxana era prima la catalog şi avea obiceiul să ridice mâna ca să răspundă la aproape orice materie. De aceea o ura Balf Dragoş, deoarece, după ce îşi turuia ea lecția − evident învățată, din moment ce „se cerea“ la tablă –, profesorul îi mulțumea şi rostea fatala frază: „Să continue Balf“. N-are sens să vă spun ce bombănea Dragoş…

Dragoş stătea chiar în banca din spatele ei, cu prietenul meu foarte bun, Bogdan. Bogdan vorbea perfect engleza şi olandeza. Dar n-avea chef de şcoală. Copia de la Dragoş şi, în rest, se descurca pentru că îl ducea mintea…

Un alt personaj de care îmi amintesc cu drag este Guşiță Stelian. El era tare la mate şi foarte mucalit. Când l-a întrebat odată profesoara de biologie despre un subiect pe care el nu-l cunoştea, i-a răspuns în barbă: „Cine poate şti?“ Stelian se amuza cu Tavi, un coleg nostim, blond, slab, cu ochi albaştri şi cu mare trecere la fete. Diriginta noastră îi zicea „fante de Obor“.

Moraru Ana juca tenis de performanță, avea ochi albaştri şi o geacă exact ca a mea, turcoaz. Cadar Birsen m-a fascinat mereu prin numele ei, iar Popovici Ileana prin sex-appeal. Nici Petre Alina nu era de lepădat. Aveau ele ceva… ce n-aveau multe fete. Cu Dobrescu Ana, care era la catalog înainte de Esca DCL Andreea Ioana, e altă poveste… Era înaltă, cu părul lung, vorbea foarte subțire şi avea strungăreață. Învăța foarte bine la toate materiile. Pe ea am cam urât-o în toți cei patru ani de liceu, pentru că lua premiul întâi, şi eu, ca şi la catalog, o urmam pe locul doi… Îmi propusesem însă ca, până la sfârşitul şcolii, să remediez situația şi am reuşit în clasa a XII-a să-i suflu locul întâi. Cred însă că doar pentru faptul că ea se concentrase în acel ultim an doar la materiile de examen pentru facultate. Cert este că în timpul mineriadei din 13–15 iunie 1990 eu ieşeam de la Teatrul Țăndărică, unde avusese loc ceremonia terminării liceului, mândră, cu coronița pe cap…

Am reîntâlnit-o pe Ana după multă vreme, tot la liceul nostru, cu ocazia unei sărbători, şi am descoperit că e profesoară de matematică sau fizică, nu mai ştiu exact. Oricum, am tras concluzia că i-a plăcut aşa de mult şcoala, că şi-a ales să facă din asta o profesie. Vorbea tot pe tonul acela care îți distrugea timpanul, dar acum îmi era dragă.

Popescu Anca avea un prieten care juca rugby şi aveau un fel de relație mai serioasă pe care, eu, una, o urmăream ca pe o telenovelă. Abia aşteptam zilele de practică, să ne mai povestească ce şi cum. Am înțeles că în final, ca în orice telenovelă, s-au şi căsătorit…

Cel mai scund din clasă era Surugiu Cristi. Mama lui venea la şedințele cu părinții călare pe o motocicletă, îmbrăcată în pantaloni de piele… Ne-am revăzut acum câțiva ani la un concert de-al lui

Ştefan Bănică jr. Micuțul as la matematică are o agenție de modele şi o soție tot model. Mi s-a părut foarte amuzant.

Pe Stoica Anca am lăsat-o intenționat la urmă. Ea mi-a fost colegă de bancă pe tot parcursul liceului. Mi-era tare dragă. Era brunetă, cu ochi mari, albaştri, foarte nostimă în relația cu mine şi destul de aprigă cu alții. Avea harul povestirii, un dinamism incredibil şi era mereu „un car de nervi“. Eu îi scriam la română şi franceză, ea îmi şoptea la mate şi fizică. Timpul ne-a arătat şi de ce. Cu Anca am trăit multe clipe fericite, ne-am povestit mereu aventurile adolescenței, am râs şi am plâns şi nici măcar trecerea timpului nu a reuşit să ne despartă. Sunt foarte mândră că am prieteni de peste 25 de ani…

Şi cu Dragoş Balf mă văd de fiecare dată când ajung în America, unde este medic, iar Bogdan Chiran îmi este confident şi acum. El este cel care m-a dus „de mână“ la SOTI.

Aşadar, măi Anca, îi țin minte pe aceşti oameni pentru că mă interesau. Numai că tu n-aveai timp de nimic după cele 3 000 de probleme la fizică, normal. Până şi atunci când te-am sunat să-ți urlu în telefon că a căzut Ceauşescu, mi-ai zis să te las cu prostiile că vorbim mai târziu, după ce îți termini temele, că vine profa’ la meditații. Te iubesc!

Primul iubit nu se uită niciodată

Nu se poate să nu fi auzit asta măcar o dată. Amintirile mele mă leagă însă foarte strâns şi de al doilea. Întâi de toate, să cădem de acord că vorbim despre acelaşi lucru: primul − adică primul cu care facem dragoste.

Nu vorbim de primul iubit de la grădiniță, de la şcoala primară etc. Cu toate că şi asta ar fi simpatic, să vă povestesc cum m-am îndrăgostit în grupa mijlocie de Cătălin, care mă muşca de mână. Şi apoi de Daniel, în şcoala generală, căruia îi plăceau două fete, eu şi Ioana, şi a zis că va hotărî cu care rămâne prieten în funcție de cum îl sărutam. A tras o linie cu creta în curtea şcolii şi ne-a aşteptat să venim acolo, să dăm testul. Numai că eu eram cam mândră şi mi-am zis: cine e ăsta să aleagă între mine şi alta? Şi, cu toate că am murit de ciudă, nu m-am dus, iar el s-a pupat cu *cealaltă*. Apoi să vă mai spun de Sergiu, care, prin clasa a VII-a, cred, îmi punea la telefon *I Just Call to Say I Love You* a lui Stevie Wonder, până când părinților lui le-a venit o notă de telefon de care nici Ceauşescu nu auzise, iar tatăl lui i-a tras o mamă de bătaie şi a vorbit cu tata să ne găsim o metodă mai ieftină de a ne declara sentimentele. Pot să vă mai povestesc de un alt băiat din clasă, care mi-a adus în semn de dragoste un inel de aur cu rubine, al mamei lui. Eu am fost foarte măgulită, dar mama a înnebunit când m-a văzut cu inelul, m-a chestionat şi am ajuns acasă la copilul cu pricina, să-i înapoiem mamei lui bijuteria. Îmi mai plăcea de Rusty, care s-a bătut cu un alt băiat pentru mine pe holul şcolii, dar nu înainte de a-mi da ceasul său „electronic“, raritate la vremea respectivă, ca să am grijă de el. Prin clasa a VIII-a, aveam un iubit cu un an mai mic şi, ca tuturor fetelor din şcoală, îmi plăcea de Răducioiu, fotbalistul, care era cu doi ani mai mare şi pe care îl urmăream până acasă împreună cu o colegă, care era îndrăgostită de prietenul lui.

Căzând de acord că nu la asta ne referim când spunem „primul iubit“, să revenim la subiect.

Sigur că-l ținem minte pe primul bărbat căruia i-am permis să ne pătrundă nu numai în suflet, ci şi în trup. În cele mai multe dintre cazuri, aşa sper, devii femeie alături de un bărbat pe care îl iubeşti cu puterea şi naivitatea adolescenței, alături de un bun prieten, care ştie aproape totul despre tine, alături de cineva împreună cu care gândeşti că vei rămâne toată viața. Sunt nişte trăiri profunde, pe care nu le poți consuma de mai multe ori. Sau, cel puțin, aşa crezi.

Sunt destule femei care trăiesc până la sfârşit alături de cel care a fost primul bărbat din viața lor şi care nici nu s-au gândit vreodată să mai cunoască vreun altul. Cred într-adevăr că prima dată trebuie să facem dragoste cu cineva despre care gândim că este alesul pentru totdeauna. Atât de mult să îl iubim. Pentru o fată este foarte importantă prima experiență sexuală. Îi poate da multă încredere şi forță sau o poate face să îi fie frică de orice relație viitoare. Desigur, ce nu trebuie să ştim, şi de obicei nu ştim, pentru că la vârsta „primului“ nu ştim bine nici cum ne cheamă, este că poate EL nu va fi „pentru totdeauna“. Deşi atunci urâm pe oricine încearcă să ne sugereze cum că s-ar putea ca într-o zi să ne îndrăgostim de altcineva sau că EL se va plictisi, pentru că este tânăr şi va dori să mai „cunoască“ şi alte fete.

De fapt, ce cred că îl face special pe „primul“ este perioada de dinaintea consumării actului sexual. El este de obicei cel care ne face cea mai lungă curte din viața noastră, duce cele mai multe tratative cu noi,

ca să ne convingă de ce are să urmeze, şi apare în general în perioada adolescenței, când nu avem încă ridicat scutul care să ne apere de dragostea care mai apoi te face să suferi. Terenul „virgin“ la propriu şi la figurat îi dă posibilitatea unui bărbat să intre în sufletul nostru mult mai uşor. Cele mai multe dintre noi credem orice, nu punem la îndoială nici un „te iubesc“, nici un „eşti singura“, nici un „este prima dată când…“.

Apoi, în mintea noastră se ciocnesc mii de întrebări în acea perioadă: O fi bine să-l lăsăm pe *el* să ne pătrundă în intimitate? Merită, nu merită? Cum o să fie după aceea? Ce o să gândească despre mine după noaptea respectivă? O să-şi dea seama ai mei? Ce o să se întâmple cu noi dacă zic „nu“? O să le povestească prietenilor lui? Cum o să se uite prietenii lui la mine, dacă le povesteşte? Cât timp să-l mai las să-şi dovedească dragostea?…

Eu, de exemplu, aveam obsesia asta cu „Merită“? Îmi amintesc că eram îndrăgostită în adolescență de un băiat care mi-a spus într-o zi, nu după mult timp de când ieşeam împreună, că nu se poate să mai fim prieteni dacă nu mă culc cu el. Mă iubeşte prea mult şi nu mai rezistă să fim despărțiți de acest impediment. Ei bine, cu toate că eram topită după el, am considerat că nu merită să fie primul, doar pentru că mi s-a părut anormal să nu mă poată iubi fără actul sexual. În capul meu, asta însemna că el îşi vede doar țelul. Eu credeam că dragostea este mai presus de aşa ceva şi l-am părăsit. Repet, îmi plăcea enorm. „Primul“ a devenit astfel prietenul meu din liceu, care m-a iubit ani la rând înainte să fim iubiți în sens fizic, şi nu am regretat niciodată decizia. Deşi cel care n-a mai ajuns să fie „primul“ mi-a dovedit în timp că era într-adevăr foarte îndrăgostit de mine, că era de o calitate umană rară şi un foarte bun prieten.

Apoi, este important şi *cum* face dragoste „primul“. Pentru că tu nu ai nici cea mai mică idee despre ce ar trebui să fie, iar dacă nici el nu ştie, e complicat. Şi chiar dacă ştie, dar nu se pricepe să te inițieze, nu e în regulă. Trebuie să aibă răbdare, să-ți fie foarte aproape şi să te facă să simți că a face dragoste nu e un scop în sine, ci rezultatul unei relații ajunse în punctul culminant.

De ce vă spuneam însă la începutul poveştii că amintirile mă leagă foarte strâns de al doilea? Pentru că, după ce treci de faza „primului“ şi începi să compari şi să alegi, îți dai seama că poți cunoaşte oameni interesanți, care să te iubească la fel de mult sau chiar mai mult decât „primul“, cu care te poți înțelege mai bine, aşa încât „primul“ va rămâne mai ales amintirea plăcută a unei vârste minunate. Desigur că o să-i ții minte toată viața numărul de telefon şi data naşterii, o să îți aminteşti cum şi unde ai devenit femeie şi prin câte emoții ai trecut. Dar asta nu o să-l aşeze mai presus ca alții decât dacă într-adevăr e cazul.

Cred că pentru a fi fericit trebuie să ai mereu puterea de a o lua de la zero. Să-ți aminteşti numai clipele minunate din fostele relații şi să priveşti cu optimism şi curiozitate la ce are să vină. Să te îndrăgosteşti de fiecare dată fără frică. Să crezi de fiecare dată că el e ACELA, să plângi la despărțire până ți se umflă ochii şi să o iei de la capăt. Să te laşi curtată, admirată, iubită, plânsă, detestată. Ăsta e jocul atât de fascinant al dragostei, care te face să te simți VIE.

Mă gândesc că multe dintre deciziile unei fete țin şi de educația primită acasă. Dacă părinții o să-ți repete că primul trebuie să fie şi ultimul, până la urmă aşa o să crezi şi tu. Nu vreau să condamn această idee. Fiecare gândeşte şi trăieşte cum crede că este mai bine. Numai că mama mi-a zis că nu primul contează, ci ULTIMUL. Şi de aici putem reîncepe discuția, fiindcă, în cazul meu, ultimul a fost… „primul“: primul francez pe care l-am cunoscut.

Despre dragoste, prietenie și alți demoni

Up Close and Personal

Aţi văzut acest film cu Michelle Pfeiffer şi Robert Redford, din 1996? E unul dintre filmele mele preferate. Când vin sărbătorile de iarnă, mă năpădesc tot felul de trăiri, de gânduri, de reflecţii, de amintiri…

Aseară vorbeam cu prietenii mei despre asumare şi recunoştinţă. Despre cum trebuie să nu uiţi de unde ai plecat şi de cei care au crezut în tine. Se poate întâmpla ca, într-o bună zi, cine te-a ajutat şi te-a susţinut când aveai mai multă nevoie să-ţi ceară, la rândul lui, ajutorul. Atunci se va vedea cât de om eşti…

Îmi plac oamenii care au puterea, curajul şi demnitatea de a-şi asuma viaţa, trăirile, calităţile şi defectele. Pentru că, indiferent de situaţie, pe oameni trebuie să-i poţi privi mereu în ochi şi nu trebuie să-ţi fie niciodată ruşine cu tine. Oricât de complicat ar fi adevărul, oricât de greu ţi-ar fi să recunoşti că ai greşit, oricât de dur ar fi să spui că suferi sau, dimpotrivă, că n-ai pierdut nimic, oricât de peste mână îţi este să-i mulţumeşti cuiva, fă-o!

Fii adevărat în relaţiile cu prietenii pentru că doar aşa îi vei păstra pe viaţă şi numai aşa le vei obţine stima pentru totdeauna, chiar şi atunci când, poate, le-ai greşit cu ceva. Nimic nu este mai de neiertat decât lipsa de asumare, teama de exprimare, fuga de adevăr, frica de viaţă…

Aşadar, de Crăciun, aşezaţi-vă cu lista de cadouri în poală şi treceţi-i acolo şi pe oamenii cărora ar trebui să le mulţumiţi.

E-mailul fericirii

Azi sunt foarte fericită. Dintr-un motiv simplu, dar extrem de important pentru mine: am primit un e-mail de la primul meu profesor de înot, care a plecat în America, pe vremea lui Ceauşescu, şi despre care de atunci n-am mai ştiut nimic. Îl preţuiam foarte mult şi am plâns atâta când a plecat, încât la primirea acestui e-mail am avut o reacţie de bucurie pe care vreau să o împărtăşesc cu dumneavoastră:

Hi Esca, by accident after almost 30 years, I found that the tinny young smiling girl became famous in Romania. Congratulations to you, to your parents and to your grand-mother… Îmi aduc aminte când mama şi bunica ta te ajutau să te îmbraci mai repede în vestiar după antrenamente. Şi iată că, acum, graţie Internetului am descoperit această adresă; sper că este a ta ca să pot să spun: HI and WOW to a young Lady. Aş vrea să-ţi mai povestesc câte ceva despre acele vremuri „probably the best worry-free time in your life" când vorbeai şi râdeai non-stop, chiar şi sub apă… cu Ileana Petrescu… Ţii minte când nimeni nu avea voie să plângă la bazin? Doar ochii se înroşeau… Ţii minte când nimeni nu avea voie să întârzie sau să lipsească? How about tehnica de câştigat o probă… Pleci tare, pe parcurs mai tare şi la sfârşit foarte tare… Ha, ha!

De ce mă emoţionez atunci când redescopăr prieteni din trecutul meu îndepărtat mult mai mult decât atunci când fac cunoştinţă cu cineva? Pentru că eu cred că prieteniile de pe vremuri sunt altfel. Sentimentele şi motivele pentru care ne împrieteneam cu cineva erau altele, mai profunde. Amicul meu superdesigner Karim Rashid spune că e în viaţă trebuie să ne uităm numai în prezent şi în viitor, dar eu prefer să-mi amintesc cu plăcere de acei oameni din trecut, cu care mă întâlneam doar de drag. Şi pe care puteam să-i sun la orice oră din zi şi din noapte, de pildă să mă ajute la cărat mobilă, atunci când mă mutam. Ia gândiţi-vă repede: câţi amici aveţi acum la care aţi putea apela să vină să vă ajute la mutat? Şi care ar mai şi veni…

Am regăsit-o şi pe Suzanne, o prietenă ziaristă din Iordania, alături de care am trăit clipe de mare veselie la CNN în Atlanta, acum 10 ani. Aşa că, pentru cei care sunt de acord cu mine, am o temă pentru acasă: încercaţi să vă regăsiţi amicii din copilărie despre care nu mai ştiţi nimic. Veţi vedea ce fericiţi vă veţi simţi.

Hai să ne întâlnim, să vorbim „ca fetele“

Aşa îi zic, timp de câteva săptămâni, prietenei mele Alina, până când ajungem să ne şi vedem. Asta pentru că acum timpul NOSTRU nu ne mai aparţine în totalitate.

Ea are doi. Nu doi iubiţi, ci doi copii, eu, de asemenea. Problema este că nu răcesc în acelaşi timp, aşa că, dacă este bolnav unul dintre copiii ei, degeaba am eu timp; dacă are ea vreme şi nu e OK copilul meu, nu merge nici aşa. Când sunt bine cu toţii, am eu sport, iar când termin eu de alergat, ea e la birou. Când ea iese, eu abia încep ziua de lucru. Iar în weekend avem de înveselit bărbaţii din dotare. Nu mai e ca pe vremuri…

Eram numai noi două şi mult, mult timp liber. Când ieşeam de la serviciu luam agenda de telefon şi sunam unde nimeream. Iar acesta era începutul unei lungi seri de distracţie. Dacă Alina îşi schimba coafura, pentru că eu mi-am ales să mor cu freza asta, la fel, treceam pe la toţi cunoscuţii să le arătăm. Ne plimbam de nebune cu maşina mea, Dacia B 72 CNN, pe care o iubeam cu pasiune, şi duceam toţi colegii acasă, doar ca să mai flanăm prin oraş. Seara, cum nu existau malluri, mergeam în câte un club la modă, unde discutam vrute şi nevrute despre toată lumea în faţa unui suc, pentru că nici eu şi nici ea nu bem alcool şi nu fumăm. În schimb, râdeam non-stop, de ziceai că terminaserăm zece sticle de şampanie.

Apoi, în fiecare sâmbătă erau petreceri cu diverse teme: alb-negru, anii ’80, bal mascat. Şi atunci să vezi ce de treabă aveam! Unde să găsim peruci cu bucle, unde să mai căutăm cerceii imenşi şi maiourile cu găurele de pe vremea lui *Like a virgin*? Pe atunci lumea era doritoare de distracţie. Nu venea nici un spărgător de petrecere, îmbrăcat normal, ca să părem noi ridicole.

Acum oamenii îşi irosesc timpul frământându-se dacă sunt ridicoli, dacă merită să se îmbrace aşa, dacă o să-i comenteze prin ziare cine ştie ce duduie care peste noapte a devenit critic de modă, dacă, dacă… Şi, până iau o hotărâre, seara a trecut la fel de anost ca multe altele, iar ei au rămas la fel de trişti ca şi ieri.

Prietenia în funcție de sex

Vreau să vă spun din start că eu nu cred că prietenia între bărbaţi e mai puternică. Am observat că mulţi bărbaţi nu-şi mai vorbesc după ce s-au certat din cauze de-a dreptul copilăreşti. Am mai văzut şi că unii bărbaţi sunt mult mai ranchiunoşi decât femeile şi că prietenia aceea foarte puternică dintre ei nu trece deloc peste ORICE.

Eu sunt prietenă cu Alina de când aveam 6-7 ani, adică de 100 de ani. Ne-am cunoscut împingând cărucioarele cu păpuşi şi tot aici am ajuns… Ne plimbam păpuşile împreună şi, pentru că AL MEU era mai frumos, ne-am hotărât să ne jucăm la mine pe balcon. După o vreme, eu am mers la Lazăr, iar ea, doi ani mai târziu, m-a urmat. Lucru pe care l-a regretat, fiindcă o obligam să alerge în fiecare zi ca să prindem troleibuzul pentru că eu nu suportam ideea să-l pierd, iar ea era antisport şi ar fi preferat să aştepte încă o oră în staţie decât să-şi dea duhul fugind. Îmi vine să râd când îmi aduc aminte cum o luam de acasă – ea stătea cu două etaje mai jos – şi o interogam la uşă: „Ți-ai luat bentița? Dar caietul clasei?“

Când a început treaba serioasă cu băieţii, Alina era alibiul. „Unde ai fost?“ „La Alina.“ „Cu cine?“ „Cu Alina.“ Tot Alina era cea care, când mama nu era disponibilă, răspundea la telefon şi zicea că nu sunt acasă sau ducea diverse mesaje mai mult sau mai puţin adevărate prietenilor mei.

Bref, unde eram eu, era şi Alina. Nu şi invers. Eu doar ştiam de iubiţii ei, dar, cum gusturile noastre nu se prea potriveau, nu-mi prea asculta sfaturile. Important era că puteam să ne spunem lucruri care contau mult pentru noi la acea vreme şi care să rămână secrete. Secretele leagă fetele, nu-i aşa?

Dar ne şi certam. Câteodată rău de tot. Apoi ne scriam scrisori şi ne împăcam. Pentru că, dacă voiam să rezolvăm criza pe cale orală, începeam să urlăm de nu ne mai auzeam. Ca şi acum. De obicei, eu o cert (că sunt mai mare, nu?) că nu e responsabilă în ceea ce priveşte jobul şi ea zice că mie îmi convine să dau sfaturi, pentru că eu fac ce-mi place. Eu îi replic că fac ce-mi place pentru că am luptat să fac asta, ea zice că am avut noroc, eu zic că şi ea a avut noroc de câteva ori, dar le-a dat şanselor cu şutul şi nu a muncit să le valorifice. Ea zice că eu sunt prea strângătoare, eu zic că ea nu cunoaşte valoarea banilor, eu zic… ea zice…

În final, abandonăm discuţiile, pentru că nimic nu ne va face să ne despărţim. Am avut şi luni de zile când nu ne-am vorbit. Însă nici una, nici cealaltă nu este ranchiunoasă şi credem că într-o vreme în care prieteniile se înnoadă în funcție de locul de muncă şi salariu, nu merită să stricăm o relație legată prin sentimente adevărate de la vârsta copilăriei şi trecută prin „prin foc, prin spăgi, prin glonți, prin fum, prin mii de baionete“.

Şi, pentru că a venit inevitabil vorba de bani, asta mă deranjează cel mai rău: că nu avem amândouă acelaşi nivel material ca să ne putem petrece vacanţele împreună. Ea s-ar simți jignită dacă i-aş plăti eu, iar eu nu pot să renunț la unele lucruri ca să fim mereu împreună. Chiar şi atunci când ieşim la masă avem discuţii, pentru că, de fiecare dată când plătesc eu, ea începe să-mi spună că nu se simte OK. Numai că, sincer, dă-i naibii de bani, important e să fim împreună când putem şi să povestim bazaconii care să ne binedispună. Pentru că asta nu are nici un preț. Acum mă gândesc la reclama aia la o carte de credit cu „asta costă atât, asta atât… să mergi la meci cu copilul e neprețuit“, dar cu toate astea cineva cumpără

biletele, nu?

În altă ordine de idei, am fost mereu sincere una cu alta şi nu ne-am furat iubiții; eu am filmat-o când a născut (o experiență interesantă); ea venit la mine la spital când am născut; eu, dacă mă sună la 2 noaptea, mă duc; ea vine să doarmă la mine când sunt singură pentru că mi-e frică. Acum încercăm să ne împrietenim copiii, şi e singura persoană, în afară de mama, căreia i-am spus multe lucruri despre mine.

Aşa arată prietena mea…

„Suntem doar amici“

Mulți dintre dumneavoastră aveți un prieten bun, de sex opus. V-ați întrebat vreodată dacă vă place, dacă vă doreşte, dacă vă iubeşte chiar sau dacă dumneavoastră v-ar plăcea să fiți partenerul lui de viață, de pat?

Nici vorbă de aşa ceva?! E o prietenie sută la sută platonică de ambele părți? Gândiți-vă un minut! Nu citiți mai departe până nu vă dați toate răspunsurile, pentru că aş vrea să văd dacă ipotezele mele sunt şi în mintea dumneavoastră… Asta pentru că întrebarea de astăzi este: există prietenie între femei şi bărbați? Răspunsul meu este: „Da, dar…“ Nu-i chiar atât de simplu. În ce condiții ajunge o femeie să fie cea mai bună prietenă a unui bărbat fără să-i fie şi iubită sau când ajunge un bărbat să fie amicul unei femei?

Prima variantă şi cea mai des întâlnită este aceea în care unul dintre cei doi este îndrăgostit de celălalt sau, să zicem, îl place foarte mult, dar nu are parte de un răspuns pe măsură, aşa încât o relație amoroasă este imposibilă.

Însă chiar dacă cel care iubeşte ştie că lucrurile vor rămâne aşa, preferă să fie măcar în preajma celui pe care îl iubeşte. Şi se creează o amiciție în care, cine ştie, poate că o să se schimbe ceva vreodată… Personal, cred că cel care iubeşte speră undeva, în adâncul sufletului, să vină o zi în care cel iubit să-şi dea seama că prietenul lui cel mai bun ar fi şi cel mai bun iubit sau iubită. Numai că de obicei nu se întâmplă aşa decât dacă are loc o mare dezamăgire în viața celui iubit, iar acesta se aruncă neconsolat şi disperat în brațele primului venit, adică în brațele celui mai apropiat prieten. Problema este că acest tip de criză cum vine aşa şi trece, deci nu prea poate duce la o legătură de lungă durată. Iar cel care iubeşte poate rămâne mai grav rănit decât dacă ar fi fost lăsat să spere la infinit.

Apoi avem situația în care EA şi EL au fost iubiți, dar partea de *love affair* a luat sfârşit şi, după ce şi-au spart toate oalele în cap, sau nu, au lăsat să treacă o vreme şi şi-au dat seama că pe ei nu-i lega numai o relație sexuală, ci şi multe preocupări comune, prieteni, amintiri plăcute şi valori importante. Şi atunci, lăsând în urmă vremurile când împărțeau patul, se hotărăsc să devină prieteni. Iar eu cred că de aici apar cele mai reuşite prietenii. Mai ales când cei doi sunt oameni de calitate. Ajunge să se creeze o relație de genul frate–soră (aşa bănuiesc, eu nu am frați), o relație în care, cunoscându-l pe celălalt extrem de bine, poți să-i dai cele mai bune sfaturi şi viceversa. Sigur, există şi riscul ca cei doi foşti iubiți să îşi redescopere toate acele calități pentru care au format un cuplu, aşa încât este important ca fiecare din cele două personaje implicate să aibă la rândul său o viață personală, sentimentală reuşită, astfel încât să nu se lase pradă unor eventuale porniri de moment bazate pe trăiri vechi. Pentru că, deşi cei doi nu mai sunt aceiaşi, rămân cu amintirea lor de demult, de când s-au cunoscut. Iar dacă ar risca să-şi refacă relația intimă, ar fi un eşec.

Capcana „supei reîncălzite“ este mare, dar eu, una, cred că supa asta şi-a pierdut gustul pe care-l avea când îți frigea buzele. Însă este plăcut să menții o prietenie cu cineva care odată te-a iubit sau pe care l-ai iubit. Cred că e o dovadă de maturitate, civilizație, chiar de dragoste în sensul larg al cuvântului, şi, de ce nu, arată că *atunci* a fost o alegere bună. În plus, acum se dezvoltă ceva mai puternic decât atunci, pentru

că acum eşti liber să-i spui tot ce gândeşti, nu mai rişti să strici nimic şi nu mai e nevoie să ascunzi nimic.

De curând am observat şi varianta prieteniei dintre tinere singure şi tineri homosexuali. Aici treburile sunt clare. El vrea să iasă cu fetele în oraş, iar ele sunt în pauză cu dragostea şi li se pare interesantă şi trendy prietenia cu un gay. În plus, toţi bărbaţii care ar putea fi interesaţi de ele ştiu că ei sunt gay, deci le pot face curte liniştiţi, iar ele au nevoie de un bărbat cu care să iasă la petreceri, fără ca potenţialii pretendenţi să le creadă ocupate.

Pentru că oamenii îşi petrec mai mult de trei sferturi din viaţă la birou, există şi prieteniile de serviciu dintre femei şi bărbaţi, bazate în mare măsură pe criterii profesionale. Dacă admiri pe cineva, ai încredere în părerile şi gusturile acelei persoane, se creează o legătură profesională solidă. Iar dacă te nimereşti să fii pe aceeaşi lungime de undă şi în afara serviciului, se naşte o relaţie foarte puternică, ce poate rezista în timp şi care nu exclude neapărat prima sau a doua variantă din prezentarea noastră. Dacă a fost pur şi simplu o legătură profesională, ea se va termina odată cu schimbarea locului de muncă.

Sigur, în profesia mea mai există o regulă. Chiar dacă am rămas prietenă cu cineva de la serviciu, în momentul în care persoana respectivă s-a mutat la o altă televiziune, au dispărut şi orice discuţii între noi legate de job, pentru că în cazul nostru concurenţa este acerbă. E destul de dificil ca doi oameni care fac acelaşi lucru cu pasiune să evite temele profesionale, dar decizia face parte din categoria de vorbe şi zicători româneşti: „Frate, frate, dar brânza-i pe bani“.

În aproape toate cazurile despre care am vorbit până acum este extrem de importantă poziţia partenerilor de viaţă ai celor implicaţi în relaţia de prietenie „femeie–bărbat“. De obicei aceştia sunt deranjaţi de acest tip de prietenie – fie din gelozie (îi bănuiesc pe cei doi de vreo relaţie amoroasă existentă sau posibilă într-un anumit moment), fie de frică. Frica de influenţa pe care „cel mai bun prieten“ o poate avea asupra cuplului lor. Aceste temeri nu pot fi înlăturate decât prin cimentarea perfectă a relaţiilor „de acasă“ şi prin înţelegerea faptului că mai bine ţi-i faci prieteni pe prietenii iubiţilor tăi decât să-i ai duşmani. Şi, odată cu asta, intră-n scenă diplomaţia. V-o spun eu, care sunt cel mai mare inamic al diplomaţiei.

Vă doresc prietenie plăcută!

Cât costă fericirea

Bani, bani şi iar bani. Toată lumea vorbeşte de bani. Top 50, top 100, top 300. Câte case, câte maşini, câte terenuri…? Se pare că totul se măsoară, mai devreme sau mai târziu, mai mult sau mai puţin, în bani. Şi asta din ce în ce mai des după 1989. Şi înainte de Revoluţie, când veneai acasă cu un iubit, prima întrebare era: „Cine sunt părinţii lui?“, dar atunci răspunsul aşteptat era acela care oferea anumite informaţii despre educaţia pe care a primit-o OMUL în familie. Acum, informaţiile căutate sunt cele despre casa şi maşina din dotare. Atunci făceai cunoştinţă cu cineva la o petrecere, unde aveai timp să stai de vorbă şi să vezi dacă e un om interesant. Acum îl cunoşti într-un club „branşat“, unde, printre urletele muzicii house din boxe, auzi din când în când cuvinte ca: „Mercedes“, „cinci mii“, „Băneasa“. Când ai plecat, ştii totul despre EL. Tot ce merită ştiut, nu? De la bun început, o relaţie se clădeşte diferit când sunt bani la mijloc.

Revin la „epoca de aur“, când toată lumea avea aproximativ acelaşi salariu. Dacă îţi plăcea de cineva, era pur şi simplu vorba de sentimente. Acum, există următoarea variantă: îţi plac doi. Unul e bogat şi altul nu. Ce faci? Deja alegerea e mult mai complicată. Crezi că îl vei alege pe cel care îţi place mai mult. Dar care îţi place mai mult? Amândoi sunt băieţi drăguţi, isteţi, simpatici. Numai că unul te duce în fiecare weekend la Viena, la Paris, la Londra, iar celălalt îţi propune să staţi acasă, că sâmbătă o să fie un film super la televizor şi, oricum, nu aveţi bani să ieşiţi, că trebuie să mai strângeţi pentru maşina de spălat. Pe cine o să alegi? Nu vreau să dau nici un răspuns. Caut doar să ne lămurim cât de mult contează banii într-o relaţie.

Aşadar, cum-necum, aţi ajuns un cuplu. Dacă EA o să câştige mai mult decât EL, relaţia e compromisă. De ce? Pentru că EL, încă de pe când trăia în trib, este „setat“ genetic să întreţină familia. El – desigur, nu luăm în discuţie cazul „întreţinuţilor“– nu va fi niciodată mulţumit dacă nu va fi capul familiei. Şi, apropo de întreţinuţi, interesant este că dacă o femeie trăieşte din banii soţului e normal, iar dacă e invers, el e considerat un „parazit“. Pentru că aşa e legea firii şi nu cred că o va schimba nici o societate şi nici o orânduire. Ne-o demonstrează şi faptul că femeile care nu acceptă o mică dependenţă de bărbat riscă să rămână singure. Libere, dar singure.

Cu toate acestea, astăzi, stând de vorbă cu mai mulţi colegi despre situaţia în care ar câştiga mai puţin decât soţiile lor, am descoperit ceva la care nu m-aş fi gândit: majoritatea celor peste 30 de ani mi-au spus că ar fi deranjaţi, în timp ce majoritatea celor sub 30 au zis că nu i-ar afecta deloc. O fi dispărut între timp orgoliul masculin sau cei mai tineri sunt mai şmecheri şi şi-au zis: „Femeile vor să fie egale cu bărbaţii, păi, atunci să aducă şi bani în casă cât noi cel puţin“. Avantaj EI!

O altă temă de gândire este felul în care banii afectează relaţia de cuplu. Banii te pot ajuta să clădeşti sau pot distruge tot. Banii îţi permit să visezi, să-ţi educi copiii într-o şcoală bună, să-ţi simplifici existenţa angajând pe cineva care să te ajute la treburile casei, să-ţi cumperi o locuinţă confortabilă, să-ţi petreci timpul cu soţul oriunde ai chef în lume, să-ţi umpli casa de haine pe care le vei purta cel mult o dată, dar care ţi-au oferit atât de multă bucurie când ai aruncat banii pe ele…

În acelaşi timp, pentru că există bani, există şi întrebarea: ce împărţim mai mult într-un cuplu,

sentimente, sau bunuri? Cât timp împărţim sentimente şi cât timp altele? De câte ori nu am auzit poveşti despre divorţuri în care argumentul „nu vreau să ne despărţim pentru că-l iubesc“ este depăşit categoric de „eu unde o să stau după aceea…?“ ori „şi cu maşina cum rămâne?“. Oameni care îşi declarau iubire fără de sfârşit ajung să se se sfâşie prin tribunale pentru o mie de lei în plus. Şi atunci? Înseamnă că nu s-au iubit de la început, sau banii i-au transformat pe parcurs? Poate că este şi o chestiune de educaţie.

„Banii nu aduc fericirea.“ Oare de ce această teorie e rostită numai cei care au bani? Pentru că, după ce ai tot confortul material, ai timp să filozofezi. Să te gândeşti cum ar fi dacă te-ar iubi nu ştiu cine, nu ştiu cum… Dar, când nu ai bani să pui de mâncare pe masă copiilor, eşti fericit? Nu. Eşti trist, eşti preocupat, eşti dezamăgit că nu eşti apreciat, vrei bani. De fapt, banii nu sunt un scop în sine. Ei însă îţi pot cumpăra mulţumirea. Te pot ajuta să eviţi nişte discuţii care pot să uzeze un cuplu până la distrugere. De la ce pleacă cele mai multe certuri în familie? De la bani.

Pe de altă parte, banii trebuie şi ei respectaţi şi folosiţi corect. Mă gândeam că, de fapt, magia banilor este să doreşti să-i ai cândva. Asta te şi motivează să faci o mulţime de lucruri. Dacă i-am avea de la început, n-am mai avea nici o satisfacţie şi, cu siguranţă, ne-am bate joc de ei şi, automat, de noi. Îmi aduc aminte cu plăcere cum mă plimbam pe Magheru prin ’93 şi mă uitam în vitrina unui magazin străin de haine cu speranţa că, poate într-o zi, am să pot să-mi iau o rochie de-acolo. Când am câştigat ceva bani – cu ajutorul mamei, care mi-a mai dat şi ea o parte –, mi-am cumpărat rochia visată. Acum visez în faţa altei vitrine, a altei rochii, căreia nu i-a venit încă vremea… Dar, dacă am avea bani pentru toate şi pentru orice, dacă nu am mai râvni la nimic, ce tristeţe ar fi…

M-am amuzat teribil când am început să scriu aceste rânduri. Pentru că nu voiam să aibă ca punct de pornire doar părerile mele, mi-am zis să fac o cercetare empirică, aşa încât i-am descusut pe mai mulţi colegi pe tema banilor. Cea mai tare replică a venit de la un coleg, pe care l-am întrebat cât de importanţi sunt banii într-un cuplu. Mi-a răspuns: „Mai importanţi decât cuplul“. Mortal! După care îmi şi explică: „Dacă ai bani, poţi avea câte cupluri vrei, dar invers nu e valabil…“ Altcineva a tras concluzia, după ce a stat şi ne-a ascultat pe toţi: „Tot SEXUL mai important!“ Desigur, era bărbat…

Unul singur a început o frază de genul: „Dragostea e mai presus de orice“, dar a fost considerat depăşit şi ipocrit şi, în consecinţă, a fost exclus din grupul nostru de studiu… al sentimentelor.

Contraria non contradictoria sed complementa sunt

În fiecare an am sărbătorit în luna martie femeia. Un lucru bun, dar care mă face să-mi amintesc de Éric Zemmour, un scriitor francez şi jurnalist de la *Le Figaro* care a scris o carte, *Le Premier Sexe*, despre relaţiile actuale dintre femei şi bărbaţi, despre feminizarea societăţii sau, mai bine zis, despre devirilizarea ei. Sub un titlu care face referire la cartea gânditoarei feministe Simone de Beauvoir *Le Deuxième Sexe*, Zemmour ne explică cum societatea vrea să ne impună imaginea că femeile şi bărbaţii sunt egali, că sunt la fel, nediferenţiaţi, că sunt acelaşi lucru şi trebuie să aibă aceleaşi îndatoriri, iar dacă tu, ca bărbat, te poziţionezi împotriva acestui curent, eşti considerat un macho, un fascist.

Chiar compară situaţia aceasta cu cea din anii ’30, când Kominternul lui Stalin îi declara pe toţi adversarii comunismului ca fiind fascişti. „Acum oricine este tradiţional masculin este tratat ca fiind macho, fascist. Şi atunci bărbaţii sunt complet pierduţi, nu mai ştiu cum să reacţioneze, iar femeile nu mai ştiu ce vor de la ei“, zice el.

Mai mult, spune Zemmour, capitalismul are nevoie acum, în Occident, de consumatori, nu de producători (producătorii rămân în India, China), iar cei mai buni consumatori sunt femeile, aşa că se ocupă să transforme pe toată lumea în femei. Pe de altă parte, spune jurnalistul, sexologii au declarat că în actuala societate occidentală excesul de pornografie este soluţia disperată de a retrezi dorinţele masculine în vederea revitalizării cuplurilor într-o perioadă în care nediferenţierea duce automat la lipsa dorinţei, deci la distrugerea relaţiilor dintre o femeie şi un bărbat. Zemmour consideră efeminarea bărbaţilor şi principala cauză a divorţurilor în masă.

În luna femeii m-am gândit, aşadar, de ce NU mi-am dorit niciodată să fiu egală cu un bărbat: pentru că nu are sens. Relaţia dintre o femeie şi un bărbat nu ar trebui privită matematic. Adică, dacă nu suntem egali, care e mai mare şi care e mai mic? Ar fi bine să găsim a patra variantă, metaforic vorbind, deoarece avem de-a face cu două categorii fundamental diferite. Iar rezultatul problemei nematematice să fie fericirea amândurora. Să ne bucurăm fiecare de ce nu avem noi şi are celălalt, să ne completăm, să ne susţinem şi să ne trăim viaţa cu pasiune.

Şi totuşi, un prieten vechi mi-a spus, vorbind despre un cunoscut comun, că este sigur că respectivul nu mi-a făcut curte niciodată… de frică.

Sex and the City

Am primit o invitație din partea Mercedes-Benz la avanpremiera filmului *Sex and the City*. „Ia trei prieteni şi vino la CinemaPRO să vezi ce a văzut New Yorkul!“ stătea scris pe invitație.

Zis şi făcut. Am luat-o pe Alina, prietena mea de când aveam 6 ani, pe Andreea, prietena mea de când aveam 30 de ani, şi pe Alex, prietenul meu de când aveam 25 de ani, şi ne-am dus. A fost o seară extraordinară. În timp ce filmul rula, eu derulam în minte toate trăsnăile pe care le-am făcut împreună cu prietenele mele. Ca şi în film, desigur, toate nebuniile se cam termină odată ce te măriți, dar ideal este să nu-ți pară rău nici de ce ai făcut când erai *single* şi nici că te-ai măritat. Cum eu mă aflu în această situație fericită, filmul nu a făcut decât să mă binedispună.

Stând lângă Alina, îmi aminteam de exemplu că, de fiecare dată când îşi schimba coafura, luam maşina şi ne plimbam prin tot Bucureştiul ca să o vadă ceilalți prieteni. Iar cum eu nu puteam să fiu disponibilă decât după ştiri, periplul începea la ora 20. Scoteam agenda Casio, un mega gadget al acelor timpuri, şi o luam de la litera A. Cel mai rău era că la prietenul nostru al cărui nume începea cu litera M, ajungeam mereu la două dimineața. Iar într-o noapte se afla cu o domnişoară care nu ne cunoştea şi care nu cred că a înțeles ce căutăm noi acolo. Cine putea să înțeleagă că veniserăm, în toiul nopții, ca să-i arătăm domnului cu pricina coafura blondei. La puțin timp după acest eveniment, fata s-a şi despărțit de amicul nostru. Nu ştim de ce…

Andreea M., o altă bună prietenă de-a mea, era foarte geloasă pe prietenul ei, aşa că stăteam nopțile prin maşini ca să-l pândim pe nefericit. Asta până într-o seară când Andreea nu a mai suportat să-l aştepte să iasă din clubul de striptease, unde avea loc o petrecere a burlacilor, şi a intrat. Scena în care bodyguarzii țipau după ea să nu intre a fost nimic pe lângă aceea în care prietenul ei, văzând-o, i-a dat drumul din brațe unei dansatoare, care s-a prăbuşit la pământ. Au urmat minute întregi în care el se uita disperat la Andreea, iar Andreea, care îşi comandase ceva de băut, se aşezase comod pe o canapea şi, practic, distrugea petrecerea, transformată dintr-odată într-o şezătoare în care toți băieții stăteau liniştiți pe scaune şi se rugau pe rând de Andreea să plece.

Tot cu Andreea am participat şi la masacrarea unei genți de fiță şi a unor farduri extrem de scumpe ale unei domnişoare care avea ochi şi pentru prietenii altora, nu doar pentru al ei. Aşa încât ne-am gândit că trebuie să primească o atenționare. Iar la o aniversare, când s-a dus la toaletă, i-am pus în geanta nouă şi bună nişte micuțe choux à la crème, precum şi ceva tort, iar în farduri puțină sare şi piper. Când a ajuns acasă, a ştiut că noi eram făptaşele, dar i-am explicat motivele, aşa că după 10 ani ne-a şi iertat.

I hate goodbyes

Dacă e ceva care nu-mi place deloc, deloc este să-mi pierd din prieteni. Întotdeauna am făcut tot ce am putut să am relaţii definitive cu oamenii pe care îi iubesc.

Când copiii mei au intrat la şcoală şi profesorii mi-au explicat că în fiecare an vor fi într-o altă clasă, cu alţi colegi, m-am gândit cu tristeţe la cât vor suferi despărţindu-se de amicii pe care şi-i vor face peste an. Explicaţiile lor cum că aşa cei mici se vor obişnui cu schimbările şi cu adevărata viaţă erau de nepriceput pentru mine, un om care s-a născut aici, a trăit aici şi are prieteni care sunt şi ei aici dintotdeauna…

Şi acum să vă spun oful meu. Am nişte prieteni vechi de aproape 20 de ani care s-au hotărât să plece din ţară. Nu sunt români − ea este din Peru şi el e francez −, dar au trăit în Bucureşti o viaţă, aş zice. Din diverse motive, sunt nevoiţi să se mute la Paris, iar eu m-am trezit că fac faţă cu greu acestei veşti. La petrecerea de rămas-bun mi-era foarte ruşine că-mi vine să plâng şi mă făceam că mă joc cu un copil ca să nu vadă nimeni că-mi plecau lacrimile din ochi fără să le pot stăpâni. Gina şi Eric, căci aşa îi cheamă pe prietenii mei, s-au cunoscut în România, unde ea venise ca jurnalist, iar el ca director comercial la o companie franceză. Au devenit un cuplu în aceeaşi perioadă în care m-am cunoscut şi eu cu Alex. Am trăit împreună ani superbi, cu petreceri şi călătorii, poveşti şi intrigi de „tineri neliniştiţi“. Ne-am căsătorit, şi unii, şi ceilalţi, după o vreme, apoi Gina a fost prima din grupul nostru care a avut un copil, iar eu o admiram aşa de mult ca mamă, că mi-am dorit şi eu să am cât mai repede un bebeluş. Am rămas însărcinată cu Alexia în acelaşi timp în care ea era gravidă cu al doilea copil, Mateo. Apoi l-am avut pe Aris, în vreme ce Gina îl avea pe Emillio. Şi, fără să programăm nimic, Emillio a devenit cel mai bun prieten al lui Aris, iar Mateo cel mai bun prieten al Alexiei. Chiar mi-am amintit de o scenă foarte amuzantă de pe vremea când copiii aveau vreo 6-7 ani. Mateo se certase cu Alexia − nu mai ştiu de ce − şi, când l-am întrebat ce e cu ei, mi-a zis: „Dacă nu vorbesc acum cu Alexia, asta nu înseamnă că nu o să mă însor cu ea, pentru că e bine să te însori cu cineva care îţi este foarte bun prieten“.

Am trecut cu toţii prin bune, foarte bune, rele şi foarte rele. Gina a rămas cea mai sexy dansatoare din gaşca de adulţi, iar Eric… expatul cu cel mai fin simţ al umorului. Din grupul nostru, au plecat foarte mulţi, fiind străini veniţi pentru o perioadă anume, dar ei au rămas, iar mie mi-a ieşit complet din cap că s-ar putea să ne părăsească şi ei într-o bună zi. Alexia e devastată, deşi în fiecare an i-au plecat colegi despre care nu-şi mai aminteşte nici cum îi cheamă. Chiar Mateo îi spune: „O să mă uiţi, cum i-am uitat şi noi pe cei care au plecat“. „Dar nu-i acelaşi lucru, zice Alexia. Pe tine te cunosc de când m-am născut…“

Poate că ar trebui, aşadar, să mă gândesc mai bine la teoria profesorilor… şi să-mi schimb prietenii în fiecare an, deoarece concluzia e clară, cu toate pregătirile sau nepregătirile pentru viaţă: timpul, amintirile, lucrurile în comun apropie atât de mult oamenii, încât n-ai cum să nu suferi când ceva se schimbă. Numai că trebuie să vedem mereu partea plină a paharului, cum încearcă să mă convingă Gina, şi să facem din orice un motiv de petrecere. „Acum o să vii mai des la Paris şi Alexia o să-l aibă pe Mateo aproape când va fi la facultate.“

So, Gina, o să mă prefac că nu mă doare şi, cu gândul la capitala modei, înspre care te îndrepţi, o să-ţi

dedic un număr al revistei care să aibă ca motto *Party for shopping!*

À bientôt!

Din pasiune

În octombrie 2013, prietenilor mei Andreea şi Radu avea să li se nască primul lor copil. De fapt, la ora asta, Ion ar trebui să se uite cu drag către părinţii lui, care sunt foarte fericiţi şi emoţionaţi.

Au cumpărat tot ce mi-am imaginat şi nu mi-am imaginat că există, după ce au descoperit un mall imens plin doar cu produse pentru bebeluşi. Au testat sterilizatorul, fierbătorul, cădiţa, patul, cântarul, căruciorul. Au spălat şi călcat body-urile, hainele, păturile. Au vorbit în amănunt cu doctoriţa, cu anestezistul, cu alţi părinţi… Erau gata pentru ziua Z!

Mie însă nu-mi vine să cred cum au trecut cele nouă luni de sarcină ale Andreei, care este fashion director *The ONE*, şi asta pentru că Andreea a fost cu noi în tot acest timp. Fizic, pe mail, la telefon, pe Instagram, Facebook, WhatsApp.

După ce devenise destul de complicat să bată lumea şi oraşul în lung şi-n lat, cum făcea de obicei, şi-a ajutat cu drag colegii, le-a vândut toate ponturile şi i-a ţinut la curent cu tot ce mişcă în lume în materie de modă. Ne-a căutat poze de care aveam nevoie, ne-a scris şi n-a fost zi în care să nu se gândească ce-ar mai fi de făcut pentru revistă.

Pentru mine a fost încă o dovadă că, dacă eşti foarte pasionat de profesia ta şi dacă ai oameni care să creadă în tine şi să fie înţelegători, perioada sarcinii nu se va transforma niciodată într-o „problemă“, iar tu îţi vei duce viaţa mai departe fără să renunţi la marea ta plăcere.

Desigur, trebuie ca şi Dumnezeu să fie cu tine în gaşcă. Să te ajute să te simţi bine, să nu te facă să mori de somn pe tastatură sau să urăşti orice parfum al colegilor. Dar, în general, trebuie să vrei, să-ţi pese, să iubeşti ceea ce faci. Nu e nici un secret. Şi nu cred că ar trebui să le facem pe femei să se simtă vinovate nici dacă vin însărcinate la birou până în ultima clipă, dacă asta le face fericite, şi nici dacă aleg să-şi ia concediu mai devreme pentru că pur şi simplu aşa simt ele. Totul este să fie cu adevărat alegerea lor, o alegere care să nu aibă nici o legătură cu judecăţile celor din jur. De asemenea, nu cred că este corect să ţinem cuiva teoria alăptatului *versus* biberon, a naşterii naturale *versus* cezariană, a anesteziei generale *versus* celei epidurale, a acceptării sau neacceptării tetinei, a apei plate *versus* apei fierte şi răcite etc. Dacă ne cere cineva părerea, putem spune ce gândim despre acel subiect, dar de aici până la a ne înverşuna în teorii şi sfaturi pentru vieţile altora e o mare diferenţă.

Aşadar, dragele mele cititoare, nu renunţaţi la pasiunile voastre pentru nimeni şi nimic. Veţi fi fericite, iar „frustrare“ va rămâne doar un cuvânt în dicţionar.

Câteva secunde ca să afli cine eşti, câteva zile ca să afli cine sunt alții

Mă gândeam, în timp ce urcam cu schiliftul, că momentul acela, împreună cu minutele când înot pe spate, reprezintă singurele scurte perioade în care îmi place să analizez profund toate lucrurile din viața mea. Nu ştiu de ce, dar întotdeauna când stau relaxată, trasă de acest schilift din Poiana Braşov, pe care îl cunosc de când aveam 3-4 ani, mă simt liberă, puternică, fericită şi mă duc cu gândul departe de tot. La fel şi atunci când apa îmi acoperă urechile, când înot calm pe spate şi nu aud nimic din jur. Simt doar acea uşoară presiune în tâmple, o linişte care îmi e atât de familiară, mă gândesc la toți anii când participam la competiții şi brusc îmi fuge negreşit gândul la diverse situații de viață. Şi calculez, filozofez, râd, plâng şi nimeni nu ştie. Dar eu mă simt nespus de bine. Poate că legătura este că ambele trăiri mă transportă în copilărie. Dacă stau bine să mă gândesc, trăiri asemănătoare îmi provoacă şi mirosul de iarbă proaspăt cosită sau de fân adunat în căpițe.

Ei bine, în schilift, mă gândeam să scriu despre asta, doar aşa, ca să împărtăşesc cu cineva descoperirea.

Numai că nu am apucat să-mi duc gândul până la capăt. Am văzut brusc în stânga mea cum un băiat cu o geacă bleu vine în mare viteză pe un snowboard, nu se poate opri cu nici un chip, se năpusteşte peste mine şi mă doboară la pământ. Prima senzație, în afara durerii, care nu se poate explica, a fost de ciudă. De ce mi s-a întâmplat asta? Cum? De ce n-am putut face nimic? De ce tocmai pe acest schilift care îmi aducea atâta fericire? Pentru că am ştiut că nu voi mai urca niciodată cu el şi cu greu voi uita scena respectivă. Apoi durerea şi frica m-au acaparat şi m-am uitat disperată la Alexia, care era cu doar un schilift înaintea mea. Se dăduse jos şi urla la băiatul care se năpustise peste mine. N-aş vrea să-i fie frică, de-acum, să mai schieze. Şi, mai mult decât orice, n-aş vrea să-mi fie mie atât de frică de acum încolo, când ea o să fie la schi. Am multe lucruri la care să mă gândesc acum, dar şi mai puține locuri în care să mă simt în largul meu.

Nu ştiu de ce, nu l-am urât nici o clipă pe cel care m-a accidentat, deşi este o crimă să te aventurezi pe o bucățică îngustă de pârtie cu placa, mai ales dacă nu ştii cu ce se mănâncă. Am văzut mulți salvamontişti lângă mine în timp ce încercam să-l sun pe Alex, iar zăpada făcea să-mi alunece degetele pe telefon. Băiatul care mă accidentase mă întreba încontinuu dacă am pățit ceva, după ce văzuse sângele țâşnindu-mi din buză pe zăpadă, iar eu nu ştiam cum să urlu mai tare că nu-mi pot mişca piciorul.

În câteva secunde a sunat Alex, de la baza pârtiei, şi i-am spus repede că m-a lovit cineva şi că probabil mi-am rupt piciorul. Nu ştiu cum, dar în câteva clipe a ajuns lângă mine şi l-am auzit spunând sacadat: „*Ça va, ça va*“. Chiar dacă îmi dădeam seama că *ça va pas du tout*, faptul că era cu mine mă făcea, ca de fiecare dată, să mă simt în siguranță. Câțiva salvamontişti m-au urcat rapid pe o targă ca o sanie şi m-au dus la maşina salvării apărută la fața locului extrem de rapid, nu ca în ştirile mele. Chiar aşa, Alexia îmi spune mereu: „Dacă tu nu ai lucra la ştiri, ca să vezi toate ororile alea, nu ți-ar mai fi atât de frică de tot felul de lucruri“. Cristiana Copos a stat alături de mine până am urcat în salvare, iar un medic ortoped, aflat întâmplător în Poiană, s-a urcat cu noi în ambulanță şi am pornit către Braşov. Aici,

toţi foarte rapizi şi profesionişti: m-au dus la radiografie, apoi mi-au făcut şi o ecografie abdominală, ca să vadă dacă nu am şi alte organe afectate. M-au obligat să fac o radiografie şi la nas, pentru că l-au văzut un pic strâmb. Cu toate că le-am spus că aşa e el, nu am putut să-i împiedic. Ziceau că mă ştiu ei mai bine, de la televizor. Şi, ca să mă înveselească, fiindcă eram foarte speriată, m-au pus să fac cu mâna către o cameră video, să mă vadă colegii de la SMURD. Verdictul a fost clar: piciorul era rupt. Dar speram să scap doar cu un ghips. Dr. Butum mi-a zis că trebuie analizat şi la un RMN, iar apoi cea mai bună soluţie ar fi totuşi o operaţie de fixare cu nişte şuruburi. Atunci am hotărât să plec acasă, la Bucureşti, unde aveam în minte un ortoped care să se ocupe mai departe de mine. Am ajuns cu salvarea, sâmbătă seara, dar nu m-am văzut cu ortopedul nici până duminică după-amiaza, când mi-a fost recomandat să plec la o clinică din Viena, pentru operaţia ce avea să vină.

N-am să vă mai plictisesc cu amănunte, ci am să vă spun doar atât: în câteva clipe am cântărit, fără să vreau, zeci de oameni. Şi nu este deloc o prostie atunci când se spune că, în asemenea situaţii, afli cine sunt de fapt cei de lângă tine. Am descoperit că, în privinţa majorităţii, nu m-am înşelat. Şi de aceea sunt foarte fericită. Dar am avut şi surprize neplăcute din partea unora. Numai că de aceia mă pot lipsi oricând.

„Omul este cel mai mare drog pentru om“ – Serge Moscovici

Discut adesea cu prietena mea, Andreea Macri, despre influenţa mai mică sau mai mare a unor oameni asupra altora, despre cum anumite întâlniri îţi pot schimba brusc cursul vieţii.

Ea îmi reproşează că mă las captivată de cele mai diverse preocupări, în funcţie de oamenii care mă înconjoară. Şi este adevărat că aşa am fost mereu. Am avut perioada meciurilor de baschet pentru că iubitul meu din liceu juca baschet, apoi perioada cenaclului literar deoarece iubeam un poet care îmi scria frumos, apoi aşteptam cu drag duminicile în familie cu mămăligă cu brânză şi smântână, căci locuiam cu un băiat dintr-o familie mare, lucru pe care îl adoram fiindcă eu eram singură la părinţi. A urmat etapa cu discoteci, cluburi şi dedicaţii la radio, apoi teatru şi film, muzică pop, folk, rock, artă contemporană, *fashion* etc. Ei bine, sunt deschisă la sfaturi şi recomandări venite din partea oamenilor care îmi plac. Chiar le împrumut unele pasiuni. E grav?

Atâta vreme cât oamenii de care te înconjori nu te îndeamnă să te droghezi sau să te sinucizi, e în regulă, cred că aşa descoperi lumea. Aşa experimentezi mereu lucruri din domenii despre care poate n-ai fi aflat nimic niciodată dacă nu i-ai fi cunoscut, iubit, admirat pe acei oameni. Poate că nu mi-ar fi plăcut teatrul dacă învăţătoarea mea nu m-ar fi dus la spectacole încă din şcoala primară.

Poate că, dacă n-aş fi întâlnit-o pe Andreea Macri, n-aş fi ştiut că există atât de mulţi tineri talentaţi în România, n-aş fi aflat de locurile cool din oraş, n-aş fi avut habar de ce se întâmplă într-o agenţie de creaţie sau de câte expoziţii au loc la Paris într-o singură lună.

Poate că, dacă soţul meu, Alex, nu mi-ar fi povestit zilnic ceva despre pop art, n-aş fi aflat de Roy Lichtenstein şi Andy Warhol, Keith Haring şi Robert Indiana, Pasqua şi Basquiat sau, mai nou, de Wayne Thiebaud.

Ca să nu mai spun că aceşti prieteni, fiecare la vremea lui, m-au învăţat să lupt, să iubesc, să câştig, să iert sau să pierd. Într-un cuvânt, să trăiesc.

Viața pe fast-forward

Glonțul şi ținta

Întotdeauna mi-a plăcut să am o țintă. Şi să o nimeresc. Desigur, mi-ar plăcea să ochesc bine din prima. Pe de altă parte, nu mi se pare palpitant să nu existe nici un pic de chin, de strategie, de refuz, de „şcoală“. Ador gustul dulce al victoriei şi încerc să-mi găsesc o motivație puternică pentru a merge mai departe atunci când pierd. Îmi dau seama că toate au legătură cu felul în care ai fost „pus pe roate“ în copilărie. De familie, de şcoală, de sport: acasă, mi-era frică de tata, la şcoală, de învățătoare, şi la înot, de antrenor. Habar n-am, aşadar, dacă multe dintre performanțe le-am făcut de frică, dar îmi pare bine că le-am făcut.

Pentru că, după vremea copilăriei, această dorință de a performa mi-a rămas în sânge. Îmi doresc în continuare să-mi testez limitele. Şi acum mi-e frică. Sau, mai bine zis, mi-e „jenă“. De mine şi de cei din jur. Ce voi simți dacă n-o să fiu în stare să fac nu ştiu ce? Ce-o să zică oamenii? Însă, cu toate acestea, în minte, acționez.

Aşa am plecat să mă întâlnesc cu cei de la SIAS (Serviciul pentru Intervenții şi Acțiuni Speciale al Poliției) pentru a scrie un articol în care fiecare membru al redacției şi-a povestit experiența unui sport „extrem“. Ce căutam eu în pădure cu agenții SIAS? Am ales să scriu despre o zi la trageri.

Acum mulți ani mă apucasem de nişte antrenamente în acest sens (deşi nu sunt o susținătoare a armelor), pe care însă le-am abandonat, şi nu suportam ideea că n-am terminat cursurile şi că, de fapt, nu ştiu dacă sunt în stare să trag cum trebuie. M-am văzut aşadar cu nişte profesionişti în domeniu, căci, dacă e să mă fac de râs, să fie la cel mai înalt nivel, şi am trecut pe rând de la pistolul Glock 17 (9 x 19 mm) la pistolul-mitralieră HK MP5 şi puşca cu lunetă. Zeve, Stefan şi Niels au fost răbdători cu mine şi mi-au explicat foarte bine fiecare pas. Am trecut şi prin chin, şi prin strategie, şi prin refuz, şi prin „şcoală“. Sper că la final au fost mândri de mine… Prefer luneta, deşi mi-a fost cel mai teamă de ea. Însă când nimeream obiectivul, de la 100 de metri, mă simțeam GI Jane!

A fost una dintre cele mai palpitante zile ale mele din ultimii ani şi mi-a adus o satisfacție extraordinară. Fără nici o legătură cu glonțul. Doar cu ținta.

Cum m-a mutat mama de pe marele pe micul ecran

În seara în care am aflat cu tristeţe că regizorul Geo Saizescu a încetat din viaţă, toate amintirile legate de domnia sa mi-au revenit în minte.

L-am cunoscut prin 1987, când a venit la Liceul Lazăr, unde învăţam eu, să facă un casting pentru figuraţie într-un film dedicat adolescenţilor, în care Ştefan Bănică jr avea rolul principal. Nu-mi mai amintesc dacă lipise afişe prin şcoală sau cum am aflat eu despre selecţie, dar ştiu că mama mi-a dat curaj să mă prezint la probe. Acestea au avut loc în Piaţa Romană, parcă în clădirea unde este magazinul Stefanel sau în vila de alături.

Simt şi acum emoţiile teribile pe care le aveam. Regizorul m-a poftit într-o cameră, mi-a dat să memorez nişte fraze şi apoi le-am „recitat“. După câteva zile, am fost anunţată că am luat proba şi că urmează să filmăm. Au urmat zile incredibile pentru mine, în care filmam la hotelul Flora, din Bucureşti, actualul Crowne Plaza. Mi-a plăcut foarte mult şi am câştigat primii bani din viaţa mea, din care mi-am cumpărat o pereche de cercei de la magazinul Eva. Cred că şi domnului Saizescu i-a plăcut cum am colaborat, deoarece m-a căutat apoi ca să mă convingă să dau examen la Facultatea de Teatru şi Film. Nu i-a trebuit prea mult, deoarece cochetam deja cu teatrul în perioada liceului.

Numai că mama, care altfel era persoana cea mai deschisă la minte, nu a fost de acord. Aşa că, la prima meditaţie pentru facultate la care mă invitase domnul Saizescu, mama s-a prezentat cu mine şi, în doi timpi şi trei mişcări, i-a explicat că ştie ea cum stă treaba cu actoria şi că îşi doreşte altceva pentru mine, să facă bine să nu-mi mai bage prostii în cap. Asta chiar a fost o adevărată scenă de teatru… Domnul Saizescu încerca să-i explice că am talent şi că e păcat să-l irosesc, iar mama, care îşi ieşise complet din pepeni, îi spunea: „Şi la Hollywood poţi să ai tot talentul de pe lume, dacă nu te place un regizor să te ia sub aripă, nu apuci nici măcar să duci tava până la 40 de ani, iar eu nu vreau ca fata mea să depindă de nici un bărbat. Să trăiască cu cine îi place, când şi cât îi place, nu să fie obligată să facă compromisuri pentru un rol!“ Doamne, Doamne… Eu intrasem în pământ, aproape că nu înţelegeam ce vrea să zică şi nu voiam decât să ies din casa omului. Aşa s-a încheiat cariera mea în film, dar nu şi povestea legată de domnul Saizescu.

După foarte mulţi ani, un prieten bun, tânăr regizor, m-a rugat să-i intermediez o întâlnire cu Geo Saizescu. Nu ne văzuserăm de o viaţă. „Ce mai face mama?“ a fost prima lui întrebare. Am discutat apoi despre amicul meu şi, înainte să plec, îmi zice: „De ce nu vii tu aici, la Universitatea Hyperion, să faci totuşi facultatea aia? Înveţi câţiva ruşi… Nu-i păcat?“ Am zâmbit şi, din uşă, l-am întrebat: „Şi în ce să mai joc acum? În *Vizita bătrânei doamne*?“ A râs şi el, dar am simţit că nici măcar acum nu-l convinsesem…

A mai trecut o vreme şi, când Adrian Sârbu a împlinit 50 de ani, mai mulţi prieteni i-am făcut un cadou-surpriză – un film. Când m-am documentat pe cine trebuia să intervievez, cine era cap de listă? Geo Saizescu, deoarece îi fusese profesor lui Adrian Sârbu la IATC pe tot parcursul facultăţii. Iar ne-am

întâlnit. „Ce mai face mama? Ce zici, dacă vorbesc cu Adrian şi facem un film la Buftea, ai vrea să joci?“

Prin 2012 m-a sunat din nou: „Îți trimit o carte. Vreau neapărat să fac din ea o supercomedie. Citeşte-o şi alege-ți ce rol vrei!“

Era cartea lui, *Mesaj din infern*, policier după Rodica Ojog-Braşoveanu. Dedicația era următoarea: „Fermecătoarei Andreea Esca, cea mai înnobilată de un fin umor plin de firesc-cuceritor, acest volum, cu speranța că va deveni film de cinema, pe al cărui generic să fim împreună ca altădată…“

Apoi m-a tot sunat şi eu am inventat tot felul de scuze pentru că mi-era ruşine să-l tot refuz. Ce să-i spun? Că e târziu? Că nu ştiu dacă pot? Că nu ştiu dacă mai am curaj? Că nu vreau să aflu dacă asta ar fi trebuit să fac de fapt în viață? M-a căutat şi cu o lună înainte să plece dintre noi şi nu i-am răspuns… Acum îmi pare tare rău. Sper să nu fi murit supărat pe mine. Pentru că ştiu că, într-un fel, întâlnirea cu el a fost cu siguranță una dintre acelea care îți hotărăsc soarta.

Trăiesc pe fast-forward, dar NU mă tratez!

Este ora 23, şi mâine predăm revista. Trebuia să fi scris editorialul, dar nu am avut timp. Până şi astă-seară după ştiri am plecat în Mall Băneasa, de unde trebuia să iau ceva pentru mâine. Pentru că mâine-dimineaţă la ora 7 am avion către Timişoara, unde mă întâlnesc cu cititoarele *The ONE*. Este ultima călătorie prin țară de acest gen, din 2013. Am fost şi la Cluj, Iaşi, Constanța. La 15.30 sunt înapoi în Bucureşti, pentru că la ora 19.00 am ştiri. Acum accelerez către casă, pentru a mă apuca de scris. Vorbesc şi la telefon pe două, trei, nouă linii – dar la căşti! – pentru că, desigur, nu vreau să ratez pe nimeni. Din această cauză însă, când închid, nu mai ştiu ce am vorbit şi cu cine. Se face roşu la stopul din Piața Romană şi opresc câteva secunde maşina. Nici această pauză nu e de mine. Văd mare scris pe blocul din dreapta: „Trăieşte la viteze 4G“. Ca o sugestie, adică? Păi nu mai ştiu la ce viteză am ajuns, dar a 4-a mi se pare deja o glumă. Alerg atât de mult, că nu mai am timp să scriu, şi mâine pleacă revista. Am citit-o însă. Şi am râs aşa de tare la articolul Ninei Evanghelina! M-am recunoscut perfect. Parcă l-am scris eu. Aşa arăt şi eu înainte de Sărbători, ca personajul din povestire. Alerg mai ceva ca în restul anului, pentru că nu mai ştiu ce să cumpăr şi pentru cine, deoarece, bineînțeles, am făcut altceva până în ultimul minut. Şi dacă nici eu nu ştiu cât înseamnă un minut… În fiecare săptămână însă mă păcălesc că am să trec într-o viteză inferioară. Dar vedeți, numai cuvântul ăsta, „inferioară“, deja mă pune pe fugă. Încotro, de ce, pentru ce? Disperații ca mine îşi găsesc mereu un răspuns pentru toate aceste întrebări. Nimeni nu ne poate convinge că şi mâine e o zi (mai ales că nimeni nu are această certitudine) dacă noi avem turația dată peste cap. Mai mult decât atât, am senzația că şi timpul mă înțelege, pentru că îi aud pe toți spunând: „Doamne, când a trecut şi anul ăsta?“ Chiar aşa, dumneavoastră ştiți? Că eu eram plecată la alergat. Ieri m-a întrebat cineva dacă nu obosesc. Ba da, dar îmi place să obosesc făcând lucruri care mă împlinesc, care mă fac utilă, prin care construiesc. Cred că aşa simt eu că trăiesc. Şeful meu zicea odată: „Statul te oboseşte cel mai tare“. Nu e chiar departe de adevăr…

Apoi, nu pot să refuz pe nimeni şi nimic. Asta e din cauză că, dacă încep să mă plâng, mama îmi spune imediat: „Eşti în treabă, toți te-ntreabă. O să vină vremea când o să fii ca mine şi n-o să te mai întrebe nimeni nimic, aşa că…“

De fapt, adevărul este că la mine în casă toți trăim pe *fast-forward*. Mama face mâncare în acelaşi timp în care îi îmbracă pe copii pentru şcoală şi vorbeşte la telefon cu vreo amică. A, şi ea bate şi recordul la timpul în care se poate cheltui o pensie. Nu ajunge cu ea acasă din capătul străzii. Tata se duce în gară cu cinci minute înainte să plece trenul, ajunge la Sibiu, îşi rezolvă treburile şi vine repede înapoi ca să poată pleca a doua zi la Timişoara, unde are vreo petrecere cu foştii colegi de facultate. Desigur, după ce îşi face cele 20 de bazine zilnice de înot şi îşi numără cu nu ştiu ce aparat cei nu ştiu câți paşi obligatorii la 75 de ani. Soțul meu, Alex, a plecat în Asia şi a avut întâlniri în trei țări în patru zile, Alexia şi cu Aris au nenumărate activități extraşcolare, în condițiile în care cursurile se termină târziu şi tot vor să mai meargă şi la altele, iar vacanțele noastre sunt un maraton, pentru că am vrea să vedem cât mai multe locuri, dar, desigur… nu avem suficient timp.

Acum, aş vrea însă să-mi permit câteva minute de răgaz să le mulțumesc tuturor colegilor, cititorilor,

partenerilor noştri, pentru un an plin. Vă doresc să vă ocupaţi timpul, dar tot timpul, cu ce vă place. Să iubiți şi să fiți iubiți, să aveți parte de poveşti, să ajungeți acolo unde vă doriți şi să nu uitați de unde ați plecat.

Nu regretați libertatea, domnişoară!

Plecam într-un weekend la Paris ca să mă întâlnesc cu soțul meu, aflat cu treburi acolo, şi ca să îmi mai clătesc ochii la târgul de mobilă şi decorațiuni interioare Maison et Objet. Era foarte devreme şi de-abia aşteptam să-mi ocup locul în avion şi să mă culc. Cu toate acestea, parcă nici n-aş fi renunțat la cartea pe care voiam să o termin neapărat, fiindcă muream de curiozitate să văd cum se sfârşeşte.

Aşadar, mă zbat între câteva pagini şi puțină aţipeală. Lângă mine, un domn bine, în vârstă, cu un aer oriental. După o vreme, mă întreabă dacă locuiesc la Paris şi începem o conversație extrem de interesantă. Îl cheamă Antoine Sfeir, este jurnalist şi profesor franco-libanez, creştin, specialist în Orientul Mijlociu şi lumea arabă. Ținuse o conferință la Bucureşti şi fusese impresionat de educația lui Theodor Paleologu. Vorbim despre cel din urmă, despre România, Franța şi integrarea rromilor. Apoi, îmi zice că toată drama lumii actuale pleacă de la faptul că nu mai există solidaritate şi asta din cauză că nu omul se află în centrul tuturor lucrurilor, ci banii. Eu îi spun că mie îmi pare bine că am trăit şi în comunism, şi în capitalism, pentru că pot compara, pot aprecia altfel o mulțime de lucruri, pot face diferența. Şi îi argumentez că, înainte de Revoluție, oamenii erau mai solidari, poate pentru că nu aveau nici unii mai nimic. Se aveau însă unii pe alții.

El se sperie, căci mă bănuieşte de vreo nostalgie comunistă şi îmi zice autoritar: „Orice ar fi, să nu regretați niciodată libertatea, domnişoară!“

Cum de i-a trecut prin cap aşa ceva? Eu, să regret libertatea? Eu, care cred că nu există nimic mai valoros decât libertatea? Şi care ştiu că trebuie să fugim cât mai departe de situațiile care ne-o îngrădesc? L-am liniştit şi i-am spus că noi, „gaşca mea“, gândim liber, scriem liber, trăim liber, alegem liber. Dar asta nu înseamnă că nu ne-am dori să mai existe şi prietenii „liber consimțite“, care să nu aibă la bază vreo dorință meschină de colaborare pe bază de contract, plătit la 30 de zile.

Zi-mi cine te sună ca să-ți spun de ce

Într-o după-amiază şoferul meu, Marius, care îmi este alături de mai bine de zece ani, mă întreabă cât la sută dintre oamenii care mă sună zilnic sună doar ca să vadă ce mai fac. Asta după ce mă tot auzise, inclusiv în acea zi, vorbind cu amici care nu mă caută cu lunile şi apoi mă găsesc pentru că vor să-i ajut cu ceva. Mă gândesc şi îi răspund: „Să ştii, Marius, că există câțiva oameni care chiar mă iubesc şi mă sună numai de drag“.

Am coborât însă din maşină gândindu-mă un pic la întrebarea lui, după care, aşa cum am avut mereu şansa să pot face, am uitat complet discuția şi am urcat în lift spre birou cu mintea la cu totul altceva. La ieşirea din lift m-am întâlnit cu o colegă şi am început să vorbim despre revistă, noi strategii de marketing, şedințe etc. etc. La un moment dat, îmi sună telefonul – un prieten. Îmi întrerup discuția şi răspund pe fugă: „Da, ia zi-i, ce e?“ De la capătul celălalt vine replica: „Nu voiam nimic, te sunasem doar să te aud, să văd ce mai faci“.

În acea secundă mi-a revenit în minte convorbirea cu Marius, care nu avusese loc cu mai mult de o jumătate de oră mai devreme, şi fața mi s-a luminat brusc. I-am povestit prietenului meu discuția cu o mare satisfacție. Avusesem dreptate, iar acest telefon venea să-mi confirme teoria. Există oameni care mă sună doar ca să mă întrebe ce mai fac. Numai că mi-am dat seama în decursul unei ore că de fapt eu nu mi-am pus niciodată problema aşa cum şi-a pus-o Marius.

Nu mă gândesc decât foarte rar cine şi de ce mă sună. Sigur că există şi cazurile evidente de abuz, pe care le sesizez. Este la fel ca atunci când ziarişti mă întreabă cum mi s-a schimbat viața de când sunt o persoană publică sau dacă cred că nu ştiu cine ar mai fi prieten cu mine dacă n-aş apărea la televizor. Nu ştiu cum să răspund, deoarece am avut de la început o profesie publică (singurul meu job a fost cel pe care îl practic şi acum) şi nu ştiu cum ar fi dacă n-aş apărea la televizor, pentru că de la 19 ani sunt pe micul ecran aproape în fiecare seară. Mi se pare chiar o judecată nedreaptă să-i cer cuiva să facă acest exercițiu de imaginație. Nu suntem oare toți la fel? Eu nu funcționez ca toți ceilalți? Aş fi vrut să vorbesc cu nu ştiu cine dacă nu era ACELA sau ACOLO? Nu ştiu. Dar ce importanță are?

Cred că ceea ce contează este ca după ce-l cunoşti pe omul respectiv să-l păstrezi sau nu alături de tine doar în baza unor calități pe care le-ai fi apreciat în cazul oricui, şi nu pentru că este nu ştiu cine sau face nu ştiu ce. Şi asta deoarece viața este prea scurtă şi prea complicată ca să-ți pierzi vremea cu cineva care nu-ți place mult.

„There’s no business like show business“

Fiecare om a luat contact, într-un fel sau altul, cu acest domeniu. De o parte sau de alta a baricadei. Desigur, de fiecare dată nemulţumit că nu este de partea cealaltă.

Câţi bărbaţi, de exemplu, nu au, la un moment dat, o amantă sau un flirt pe lângă soţia personală… Dar ce uşor e când eşti domnul Popovici din cartierul X şi nu-i pasă nimănui că-ţi înşeli nevasta. Însă domnul Popovici ar vrea să fie domnul Y, prezentatorul unei emisiuni de largă audienţă, după care aleargă toate femeile din ţară, fără să se gândească la faptul că acel domn nu poate, decât dacă este fratele lui 007, să ajungă să iasă cu vreuna dintre doritoare. Pentru că există un număr destul de mare de indivizi care îl urmăresc în permanenţă, să vadă ce cravată îşi cumpără şi de unde, cât a costat, unde a pus-o (cravata) şi de ce, şi cu cine îşi înghite bucăţica de pâine de la prânz. Iar dacă în final reuşeşte să aibă o aventură, nu poate spune nimănui… Şi atunci ce sens mai are, care mai e şmecheria? Ajungem ca în bancul acela cu tipul care se culcă cu Claudia Schiffer pe o insulă pustie şi într-o zi îi spune Claudiei că, dacă vrea să-l facă pe deplin fericit, să-şi pună mustaţă şi să pretindă că e prietenul lui, Gică. Femeia se conformează, iar tipul îi spune cu mândrie: „Auzi mă, Gică, tu ştii cu cine mă culc eu? Cu Claudia Schiffer!“

Pe de altă parte, numai dacă eşti o celebritate ai posibilitatea să faci anumite lucruri. Cum ar fi să asortezi orice la orice şi să zici că ăsta e trendul. Doar nu vă imaginaţi că ar putea să o ţină cineva afară pe Madonna dacă vine în trening la o super recepţie? Dimpotrivă, restul doamnelor îmbrăcate în rochii de seară elegante se vor simţi penibile, demodate. Sau îşi permite cineva să sugereze că unele creaţii ale unor branduri de lux sunt culmea kitsch-ului, în timp ce majoritatea vedetelor le poartă cu mândrie? O să fim cu toţii de acord că se poartă kitsch-ul şi o să ne dăm silinţa să ne şi convingem că e frumos sau măcar că e cool. Eee, unui om de rând nu-i dă mâna să meargă la birou cu pantofi aurii la ora 8.00 dimineaţa, pentru că nu o să-i accepte nimeni prostul gust.

Cu pantofi sau fără, în lumea noastră există şi un concept nou, intitulat generic, în limba lui Shakespeare, *must have*. Şi acolo apare inevitabil geanta clasică X… O prietenă de-a mea mă urăşte pentru că nu vreau să mi-o cumpăr. Îmi zice că aşa ceva este de neconceput. Degeaba îi explic că nu-mi place genul ăsta de imprimeu maro cu maro, ea îmi spune că-mi dă 2 000 de euro numai să nu fiu *out*. Ce nu înţelege este că, după părerea mea, geanta e un accesoriu al tău, şi nu tu un accesoriu al ei. Poate că mi se pare mai simpatic să te remarce pe tine înaintea genţii?! Oi fi demodată…

E adevărat că sunt şi lucruri pe care am crezut că nu le voi purta niciodată, iar pentru că le-am tot văzut la multe persoane pe care le plac, am început să le port şi eu, iar acum mi se pare că sunt chiar ok.

Şi pentru că tot am ajuns la capitolul *fashion*, mi-am amintit de Sarah Jessica Parker şi de un titlu dintr-o revistă referitor la ea. Scria că e gravidă. De fapt, dacă citeai articolul, vedeai că actriţa fusese într-o farmacie unde cineva ar fi văzut-o cumpărând un test de sarcină. Dacă ar fi fost o necunoscută, nimeni nu s-ar fi uitat ce cumpără. Fiind vorba de o vedetă… gata ştirea. Dacă e şi adevărat nu mai interesează pe nimeni să verifice, mai ales că, dacă nu e corectă informaţia, nu mai vindem revista, nu? Aşadar, am „însărcinat-o“ pe Sarah şi cu asta, basta. Deci, oameni buni fără nume celebre, bucuraţi-vă de faptul că puteţi să vă cumpăraţi cinci aspirine pentru o simplă răceală fără să se întrebe toată ţara dacă nu cumva

aveţi o coxartroză galopantă sau o boală rară de inimă care se tratează numai cu aspirină.

Aaaaa, m-am mai gândit să vă spun ceva. Se crede că bârfă mai mare decât în showbiz nu există. Aiurea… Mama a lucrat toată viaţa în spital şi să vedeţi acolo „povestiri din camera de gardă“. Noi suntem mici copii. Dar zvonurile legate de vedete umblă rapid prin toate ziarele, le poate afla tot poporul, nu numai şeful de secţie şi 100 de pacienţi. Asta e diferenţa. Pentru că despre vedete scrie pe toate gardurile, oamenii de rând cred că ele sunt cele mai bârfitoare, cele mai uşuratice, cele mai invidioase, cele mai fiţoase, cele mai greu de suportat. Vă spun eu că, dacă s-ar scrie despre viaţa amoroasă a unor săteni din judeţul Y, vedetele ar fi la degetul lor mic. Şi apoi există şi doamne complexate sau domni nesatisfăcuţi care lansează zvonuri despre vedete, care nu trebuie să aibă nici o legătură cu adevărul, ci doar să vândă ziarele şi să răspundă nevoii publicului cititor, care vrea ceva nou şi, dacă se poate, cât „mai incredibil“.

Într-un fel, înţeleg fenomenul. Pe vremea lui Ceauşescu citeam *Paris Match*. În fiecare număr era câte ceva despre prinţesa Stéphanie de Monaco (lucru care se întâmplă şi acum, de altfel). Dacă trei luni la rând apărea cu acelaşi tip, deja nu mi se mai părea nimic interesant. Poate că ziariştii ăia inventau zecile ei de relaţii amoroase, dar cine îşi punea această problemă în afară de ea? Eu voiam să mă delectez cu ceva haios, care se întâmpla într-o lume de neatins pentru mine, şi mă aşteptam să citesc altceva decât despre un om obişnuit. Asta e. Oamenii de pe stradă zic că vor ca vedetele să fie ca ei, dar, pe de altă parte, îşi doresc să fie… altfel decât ei, ca să le atragă atenţia!

Olimpiada, mon amour

Am o mare admirație pentru sportivi şi aş vrea ca toți să ia medalii pentru că efortul lor este de neimaginat. Pentru că ei sunt printre puținii români care mă mai fac să fiu mândră de țara mea.

Ştiți senzația aceea de gol în stomac? Când ați simțit-o prima dată? Probabil cei mai mulți o să răspundă că atunci când s-au îndrăgostit. Ei bine, mie golul în stomac îmi aminteşte de sunetul unui fluier prelung care mă anunța că a venit timpul să urc pe blocstart. Se auzea până îmi fixam bine vârful degetelor de marginea blocului aceluia de beton şi se încheia când mă împingeam cu putere în apă.

Am început să fac înot pentru că ai mei hotărâseră să merg la o şcoală sportivă, iar acolo nu puteai intra decât dacă făceai deja un sport şi treceai o probă eliminatorie. La 6 ani ştiam aşadar să înot bine şi am fost selecționată să fac parte din echipa de natație a liceului.

La ce m-a ajutat?

În primul rând, sportul de performanță te învață să fii un bun soldat. Nimeni nu îndrăznea să comenteze ceva când antrenorul te punea să faci bazin după bazin, chiar dacă nu mai puteai să-ți mişti picioarele. Apoi, te înveți să înduri multe în numele victoriei. Nu cred că există înotător care să nu fi luat nişte şnururi de la fluier ude peste fund sau câte un şlap care se mula groaznic pe piele. Şi atunci să vezi ce viteză prinzi…

Chiar dacă înotul nu este un sport de echipă, prieteniile legate între colegi erau foarte frumoase. Petreceam ore întregi împreună, mergeam la concursuri prin țară şi în cantonamente, ca o familie.

Sportul te învață să câştigi ca nimic altcineva. Te învață să lupți ca nimic altcineva. Să tragi mereu cu coada ochiului la culoarul de alături ca să nu fii depăşit. Te învață să nu abandonezi chiar dacă simți că te sufoci de efort. Pentru că senzația pe care o ai atunci când ajungi pe podium cu o medalie la gât sau cu o cupă în mână nu poate fi înlocuită cu nimic. Simți că eşti cel mai puternic, că a meritat orice sacrificiu, că eşti fericit, că eşti bun. E extrem de util să pleci cu aceste experiențe în viață, pentru că ştii – fără să ştii – ce anume vrei să simți încă o dată, unde vrei să ajungi, cum să te raportezi la muncă, cum să o apreciezi, cum să-ți creşti copiii în spiritul victoriei.

Când avea vreo 7 ani, Alexia, fiica mea, a avut şi ea primul concurs la înot. Îi era frică, iar eu vorbisem mult cu ea înainte să intre în apă. Mai mult decât atât, îmi era şi mie teamă, nu ştiu de ce, că nu va ajunge nici până la capătul bazinului. Când ne-am văzut după probă, mi-a zis: „Mama, aproape nu mai puteam să respir, dar te auzeam pe tine în urechi cum îmi spuneai: «Când simți că nu mai poți, atunci dă-i mai tare din picioare!» Şi aşa am făcut. Vezi, am câştigat!“ N-am mai văzut-o atât de fericită decât când a primit de ziua ei un cățel pe care şi-l dorise ani la rând.

Poate că sunt subiectivă, dar am o mare admirație față de sportivii de performanță. Şi mi-ar plăcea ca lumea să le înțeleagă valoarea, să-i aprecieze şi să-i susțină tot timpul, nu numai atunci când câştigă. Şi aş mai vrea să nu-i uite.

Iar ca să închei într-un ton optimist, am să vă povestesc o istorioară simpatică pe care am trăit-o nu demult. Eram la turneul de tenis de la Roland Garros şi aveam o masă rezervată la o terasă de acolo. Nu mai ştiam dacă pe numele lui Ilie Năstase sau al altui prieten. Am spus numele celui de-al doilea, iar

şeful de sală mi-a răspuns: „Nu, nu există aşa ceva, avem o masă de 14 persoane, dar e pe numele lui Năstase“. „E aceeaşi“, îi spun eu. „Atunci spuneți aşa, doamnă“, continuă el. „Nu ştiu care este cuvântul în limba dumneavoastră, dar în franceză noi îi zicem *mot de passe* (adică parolă). Şi la Roland Garros parola care poate face orice posibil este «Ilie Năstase». Aşa că poftiți la masă!“

Poftiți şi iubiți-vă sportivii, vă îndemn şi eu. Pentru că ne fac țara să arate mai frumoasă şi ne fac pe noi să ne simțim mândri că suntem români.

Imaginea de succes: dos & don’ts

Este esențial să nu furi imaginea altuia. Adică, dacă o să te îmbraci şi o să te coafezi ca Madonna nu înseamnă că o să ai şi succesul ei. Dimpotrivă. Vei fi considerată mereu o copie. Reuşită sau nu. Trebuie să încerci să ai succes cu tine.

Apoi, nu e bine să te prefaci că simți sau trăieşti lucruri pe care nu le simți şi nu le trăieşti, pentru că falsitatea se observă, iar oamenii te vor taxa şi tu vei fi nefericită când vei rămâne singură în fața oglinzii.

Unii îşi fac operații estetice, lucru pe care n-aş vrea să-l judec. Depinde de defectele pe care le ai sau crezi că le ai şi depinde de ce anume poate însemna o asemenea operație pentru moral, mai mult decât pentru fizic. Cred că unii oameni au nevoie de ele. Dar mai cred că orice lucru făcut împotriva naturii este extrem de periculos.

Trebuie să fii în pas cu moda, dar să-ți păstrezi stilul şi acel ceva care te diferențiază de restul lumii.

Un prieten îmi zicea că în showbiz poți să faci orice, cu condiția nu să te îngraşi. Poate că are dreptate, dar, după câte am văzut de-a lungul timpului, sunt încă multe altele la categoria „să nu faci“. Oricum, mult sport şi nițel regim nu strică!

Încearcă din toate puterile să-ți consolidezi poziția prin multă, multă muncă şi să te preocupe mereu calitatea lucrului pe care îl faci, astfel încât oricine ar dori să-ți saboteze succesul să nu-ți poată găsi nici un cusur profesional.

Poți să iubeşti pe cine vrei, dar nu pe cine nu ți se potriveşte. Imaginea celui de lângă tine îți va influența imaginea.

Trebuie să te bucuri de succesul tău, dar să nu dai pe-afară. Mie, de exemplu, îmi plac oamenii puternici, dar care spun întotdeauna despre ei că sunt ca toți ceilalți. Admir oamenii de succes care nu-mi scot ochii cu asta.

În cazul cântăreților, actorilor, cred că o imagine de succes stă şi în schimbarea acesteia, din când în când. O iau de exemplu tot pe Madonna, pentru că, de treizeci de ani de când o ştiu, e mereu altfel, rămânând acelaşi brand puternic. Valoarea stă în muzica pe care o face, iar imaginea ei de succes este susținută de schimbarea constantă de *look*. De fapt, dacă ar fi să caracterizăm în vreun fel imaginea Madonnei, am putea spune că neschimbată a rămas transformarea radicală periodică, foarte bine calculată de nişte tipi deştepți, de părerea cărora ține seama.

Apoi, eu consider imagine de succes numai acea imagine care durează. Succesul de un sezon nu e genul meu!

În concluzie: imaginea se creează, se dezvoltă şi se întreține. Ca în orice domeniu, dacă vrei să ai succes, trebuie să fii atent la detalii. Imaginea ține în primul rând de tine, apoi de anumiți oameni care şi-au făcut un job din a se ocupa de imaginea altora şi, în final, tot de tine, care asculți sau nu sfaturile consilierului de imagine.

Pentru că startul ți-l poate trasa cineva cu creta pe asfalt, dar, de alergat, alergi singur.

Amintiri din călătorie

Două săptămâni de vacanță

M-am recunoscut ca nimeni alta în materialul Alinei Aliman, redactorul-şef adjunct al revistei *Glamour*, care a scris un articol excelent despre cursa nebună care a devenit viața multora dintre noi.

Am plecat în vacanță pentru două săptămâni şi am alergat ca bezmeticii pe Route 66, să nu ratăm „oraşele-fantomă“, dar nici Marele Canion şi nici Lake Powel. Nici concertul Céline Dion, dar nici expoziția Herb Ritts. Nici întâlnirea cu un fost coleg de liceu şi nici pe cea cu redactorul-şef de la *Daily Front Row*.

Mi-am tras sufletul doar o zi şi jumătate în mijlocul deşertului Arizona, unde am admirat un peisaj care îți taie răsuflarea. Dar pentru că prea multă linişte mă sperie îngrozitor şi mă obligă să mă gândesc la lucruri la care evit să mă gândesc intenționat, mi s-a părut o bună ocazie să scriu despre Grace Kelly, să merg la o oră de Pilates (da, chiar şi acolo am găsit!) şi la un masaj. Apoi am fost bucuroasă că mama a învățat să folosească Skype şi că putem să ne vedem.

Şi da, mi-am făcut şi unghiile în aeroport, am apucat să merg şi la coafor între cumpărăturile din magazinul de unde Alexia trebuia să-i ia neapărat haine păpuşii şi vizita la târgul de antichități. Le-am făcut pe toate, ca la carte.

Dar mi-am găsit mereu o scuză pentru trăitul pe repede-înainte. De 20 de ani de când lucrez, nu îmi iau multe zile de vacanță şi, mai ales, nu mi le iau oricând. De aici, cred, această disperare să fac totul, să văd totul, să trăiesc totul, încadrându-mă într-un timp dat. Sunt mereu ca la un examen: „Începând din acest moment aveți fix trei ore. Baftă!“

Comunicarea bate comunicarea

Prin mai 2012, am plecat un weekend la Festivalul de film de la Cannes, deoarece fusesem invitată să vizionez un film şi aveam de realizat şi câteva interviuri. Urma să mă întorc mai repede decât restul echipei româneşti, ca să ajung luni la jurnal, aşa că am plecat cu o zi mai devreme din Bucureşti, singură. Nu mai plecasem singură undeva de multă, multă vreme. Dar arta cere sacrificii şi nu m-am îngrijorat, căci îmi plac atât de mult oamenii, încât pot să vorbesc ore în şir cu oricine, oriunde şi oricum. Când am fost prima dată în America, eram îngrozită că trebuie să stau într-un avion 12 ore fără să ştiu pe nimeni, iar în câteva minute de la decolare am intrat în vorbă cu un domn care stătea alături de mine şi am discutat non-stop până la aterizare. Când m-au întrebat prietenii cum a fost zborul, nici n-am ştiut ce să le răspund, fiindcă fusesem aşa de prinsă în discuţie, încât am avut senzaţia că zburasem o jumătate de oră.

Ei bine, acum situaţia e complet diferită. Din sala de aşteptare şi până la scara avionului, în avion şi imediat după aterizare, oamenii stau cu ochii aţintiţi pe calculatoare, telefoane, PlayStation-uri, şi cu urechile astupate de căştile MP3-player-elor. Cum ziceaţi că se cheamă toate acestea? Mijloace de comunicare? Despre ce comunicare vorbim atunci când oamenii nu se mai privesc în ochi, nu-şi mai aud vocile, nu mai trăiesc emoţiile unei atingeri în timpul unui blues, la o petrecere unde lumina se stinge la miezul nopţii? Nu îi mai interesează nimic în afară de e-mail, Facebook, SMS, Mess şi alte forme false de exprimare rapidă. Singura soluţie să te faci remarcată este să verşi o cafea pe laptopul celui de alături şi să speri la o reacţie non-violentă. Bine că avem televizoare 3D, ca să ne simţim mai aproape de actori, că oricum nu mai suntem în stare să ne apropiem de vecinul din stânga.

Îmi pare bine că nu mai trebuie să mă las cucerită de vreun băiat ca să mă pomenesc că-mi trimite pe telefon desene cu flori şi nişte semne de punctuaţie din care să-mi dau seama că-i bate inima. Dar îmi pare rău că Alexia şi Aris vor trăi poveşti de dragoste pe Messenger. Iar şansa de a primi bilete de dragoste scrise de mână sau poezii este ca şi inexistentă. Şi aproape ridicolă, înţeleg! Cel mai tare m-a marcat un cuplu care stătea în faţa mea, în aşteptarea avionului. Erau tineri şi frumoşi. El scria pe laptop şi vorbea la telefon în acelaşi timp, iar ea alterna aceleaşi două ocupaţii. Din când în când, rar, se opreau şi îşi adresau drăgăstos cam patru cuvinte. O dată s-au şi pupat scurt, sec şi gospodăreşte. După care s-au aruncat ca disperaţii să-şi continue treaba. Aveam să aflu, din convorbirea lui telefonică, că erau căsătoriţi de curând. Trist, mă gândesc, sau poate aşa va arăta viitorul, iar cei care nu ştiu ce au pierdut nici n-o să sufere din pricina asta. Norocul meu că în timpul escalei de la München m-am întâlnit cu un amic care, deşi era tot băgat în laptop, l-a abandonat pentru mine. Nu ştiu dacă de plăcere sau din politeţe, dar măcar am schimbat două cuvinte cu un OM.

Spre norocul meu, la Cannes am fost o echipă de prieteni care încă se mai bazează pe comunicarea demodată: râdem cu poftă şi cu zgomot şi nu ne scriem LOL pe telefoane, cu feţele lipsite de expresie.

Noi şi copiii noştri

Stau pe marginea unei piscine cu apă turcoaz care curge către mare, totul împrejur este de un alb perfect, miroase a plajă şi aud păsări de tot felul. Apoi linişte. Doar câteva acoperişuri albastre şi steagul Greciei îmi amintesc că sunt pe pământ. Altfel, aş fi crezut că am ajuns în paradis şi nu prea înţeleg pe cine şi în ce fel aş fi putut păcăli ca să merit aşa ceva.

Am o săptămână de vacanţă, la fel şi copiii. Ei sunt la bunicii de la Paris, eu şi Alex am ales Santorini. De obicei, în vacanţe nu plecăm fără ei, doar în unele weekenduri. Dar acum aşa s-a nimerit. Mă gândesc la relaţia dintre părinţi şi copii şi mă gândesc la noi. Îmi lipsesc acum, în această săptămână, în timp ce mă trezesc când vreau, fac ce vreau, n-am grija nimănui? Nu. Mi-e dor de ei? Da. M-ar fi deranjat dacă erau şi ei aici? Nu.

Mi-ar fi plăcut să trăiască şi ei frumuseţea acestor locuri. Dar sunt foarte bine şi aşa. Ar trebui să mă simt vinovată pentru ce simt? Habar n-am. Dar n-am nici un motiv să mint. Îmi place la nebunie viaţa cu ei şi nu m-aş fi imaginat niciodată fără copii, dar îmi place să-mi trăiesc şi timpul meu ca şi cum aş mai avea 20 de ani. Să nu mă gândesc decât la mine şi la ce am chef să fac astăzi. Vorbesc cu ei pe Skype şi le arăt cum e pe aici, Alexia îmi pune filmarea de la concertul One Direction, iar Aris îmi cere părerea despre noul lui desen, inspirat din expoziţia lui Keith Haring, pe care a vizitat-o cu bunicul. Toată lumea e bine. Abia aşteptăm să ne revedem, dar acum suntem toţi fericiţi.

N-am senzaţia că îi iubeşti mai puţin dacă ai un program care nu-i include. Şi mai ştiu că nu trebuie să ne folosim copiii ca să ne umplem golurile existenţei. Nu trebuie să-i folosim la nimic şi pentru nimic. Copiii există ca să aflăm ce înseamnă iubirea necondiţionată. Şi ca să ne facă să trăim cele mai mari spaime, cele mai puternice bucurii, cele mai mari responsabilităţi, dar şi cele mai adevărate declaraţii de dragoste.

Diseară ajungem cu toţii în Bucureşti. Mergem să-i luăm de la aeroport. Vin singuri cu avionul, aşa cum veneam şi eu singură cu trenul de la bunicii mei de la Braşov, încă de pe la vârsta de 6 ani. Vreau să-i învăţ să aibă încredere în ei şi curaj. Numai că eu slăbesc două kilograme până îi văd ajunşi. Probabil că aşa păţea şi mama. Prima dată când s-au îmbarcat singuri, mi-am păstrat ochelarii de soare în aeroport pentru că lacrimile erau gata să-mi izbucnească şi mi-era frică să nu mă vadă ei. Le ziceam cât de „tare“ o să fie să călătorească singuri, dar simţeam că îmi înfige cineva un pumnal în stomac. Cum au trecut de vamă şi nu m-au mai văzut, m-am pus serios pe plâns. Până m-au sunat să-mi spună că au ajuns, vorbeam cu cei din jur fără să ştiu ce zic şi ascultam fără să pricep nimic.

Am înţeles cum avea să fie de acum înainte, până la sfârşitul vieţii…

I love to love

Oricât de mult aş încerca să găsesc răspunsuri, atunci când cineva mă întreabă ce îmi place cel mai mult să fac în călătorii, îmi dau seama că, de fapt, nu există decât un singur răspuns: îmi place să mă întâlnesc cu oameni dragi. Şi, dacă mă gândesc bine, m-aş duce şi până la capătul lumii pentru asta. Sigur că este extraordinar să descoperi locuri nemaivăzute, să experimentezi meniuri, să dai iama prin magazine, dar eu mă simt în continuare extrem de fericită dacă mă reîntâlnesc cu vechii mei prieteni. Poate că am avut noroc să am o familie frumoasă, în care am crescut uniţi. Chiar dacă n-am avut fraţi, am mulţi veri, care acum au, la rândul lor, familii.

Poate că am avut şansa de a găsi amici de calitate în şcoală. Mai presus de orice însă, mi-a plăcut să nu las prieteniile să moară. Să nu las sentimentele sincere şi puternice pe care le ai în copilărie să fie acoperite de timp şi de distanţe. Oricâte softuri se vor inventa şi oricât de mulţi bani vor ieşi din Facebook, eu am să mă văd cu prietenii mei la o cafea, ca să ne privim în ochi, să ne ascultăm vocile, să ne simţim emoţiile şi să ne depănăm amintirile.

În această vacanţă mi-am dat întâlnire cu Dan, vărul meu primar, care locuieşte în America de multă vreme şi care are o fetiţă de un an. Uitându-mă la el şi la copiii mei, mi-am amintit cum ne petreceam vacanţele de iarnă la bunici, în Braşov, şi cum Dan, fiind cel mai mare dintre cei trei verişori, mă ţinea de mână până adormeam. Întotdeauna el primea patul pliant de lângă mine, fratele lui mai mic dormea cu bunica, iar eu, singura fată, aveam dreptul la fotoliul-pat. Şi Dan, şi Horaţiu erau foarte buni la matematică, şi la germană, şi la biologie, şi la istorie… şi în fiecare dimineaţă rezolvau zeci de probleme. Ca să-i zgândăr, după ce îmi terminam propria porţie de lecţii, mă duceam în curte, mă căţăram pe gard şi aruncam cu bulgări în geam. Desigur, rezultatul nu era cel scontat, dimpotrivă: Buni mă chema şi pe mine înapoi la *Arbeit*. Îmi amintesc şi acum cum miroseau pernele lor, şi părul lor negru, lucios, proaspăt spălat. În timpul anului, eu eram la Bucureşti, ei, la Cluj; în vacanţa de iarnă însă, ei erau fraţii mei.

Apoi, bunicii s-au dus, noi am crescut. Ei s-au făcut doctori, eu sunt în continuare responsabilă cu *entertainment*-ul; ne-am văzut din ce în ce mai rar. Nu ştiu dacă le-am lipsit, dar, după ani de zile, m-am hotărât să-i văd mai des, pentru că îmi lipsesc. Numai că, între timp, Dan s-a mutat în America. În această vacanţă am luat avionul şi trenul şi ne-am văzut. Sunt fericită.

Prietena mea, Andreea, râde mereu de mine că, deşi n-am fraţi, am o sută de veri şi suntem ca italienii. E chiar adevărat. Vărul Cristi din Canada s-a urcat în maşină şi, în cinci ore, era în Manhattan ca să mai povestim. El mi-a dat microbul dansului. La petrecerile în familie, eram vedetele la categoria juniori – că la adulţi erau părinţii noştri…

M-am văzut şi cu Dragoş, colegul meu de clasă din liceu. Şi cu el mă întâlnesc de fiecare dată când ajung în New York. Cu Dragoş vorbesc, desigur, despre toate aventurile noastre din adolescenţă, despre cum n-o suferam pe tipa dinaintea lui la catalog, care ridica mereu mâna să răspundă, chiar dacă nu ştia lecţia şi automat, după aceea, trebuia să continue Dragoş, lucru pe care, bineînţeles, nu şi-l dorea; cum mergeam la petreceri în apartamente de 30 de metri pătraţi şi ne distram de minune; cum ne era teamă de

tatăl lui, care era medic militar şi apărea în uniformă la şedinţele cu părinţii; cum cel mai scund coleg al nostru (geniu la mate, de altfel, şi foarte haios) s-a căsătorit cu o manechină…

Iar anul acesta m-am reîntâlnit şi cu Luminiţa, o fostă colegă din ProTV de care îmi era tare dor. A plecat din ţară aşa de brusc, încât nu m-am obişnuit niciodată cu ideea. Acum lucrează în cinematografie. Şi cu ea am luat-o de la Adam şi Eva: ne-am amintit de începuturile ProTV-ului, de toţi colegii şi de toate peripeţiile prin care am trecut. Nu s-a schimbat mai deloc. Doar că acum e americancă şi nu se gândeşte deloc să se întoarcă în ţară.

Tot în America am cunoscut-o, în sfârşit, pe Brânduşa, o româncă despre care îmi vorbise de bine multă lume şi cu care doar corespondam pe e-mail sau vorbeam la telefon. Un om talentat, implicat în tot ce ţine de *fashion* în New York. Mi-a plăcut mult. Presimt că va deveni una dintre viitoarele mele raţiuni de a călători.

Iarna, încotro?

În fiecare an, când vine vremea vacanţei de iarnă, în mine se duce o luptă între a merge undeva la zăpadă sau undeva la plajă. De fapt, adevărul este că eu m-aş duce mereu la soare, dar copiii vor la schi şi snowboard. Până la urmă, am căzut la pace. Ei merg cu noi la soare şi noi îi lăsăm cu bunicii sau în tabără la munte. Iar atunci când o să-mi revină curajul de a schia, promit să mă duc într-o staţiune din Austria, unde există locuri extraordinare.

Prima dată când am schiat în afara ţării a fost acum 15 ani, la Courchevel, în Franţa, şi mi-a plăcut foarte mult. Habar n-aveam că o staţiune foarte şic şi la modă. Ştiam doar că acolo mergea Alex în vacanţă cu prietenii lui de liceu, în fiecare iarnă, cum mergeam eu în Poiană. Dar, surpriză! Era pentru întâia oară când cineva îmi închiria nişte clăpari noi, pe care mi-i punea calzi în picioare. *Wow!* Şi schiurile erau întregi şi lucioase, nu ca acelea pe care le foloseam eu în Poiană, iar cozile la telescaun… inexistente. Paradis! Dar un paradis exorbitant. Preţurile de la cazare, la hotelul Byblos, unde stăteam, erau ameţitoare, iar o cină în oraş era cât o vacanţă întreagă într-o altă staţiune. Dar altfel, totul bun, elegant, iar domeniul de schi – impecabil. Numai că aş recomanda această variantă celor care sunt preocupaţi şi de *shopping*, şi de poze şic pe Facebook.

Pentru schiorii cu salariu fix, în Franţa rămâne mereu Val d'Isère, în Italia – Alta Badia, iar în Austria – Sölden.

Dacă totuşi credeţi că iarna merită să vă încălziţi sufletul undeva, lăsaţi-i pe alţii să înfrunte frumuseţea viscolului şi căutaţi-vă bilete pentru Punta Cana, Mauritius, Seychelles sau St. Barth's. Eu v-aş trimite în Thailanda, în insula Koh Tao, la Koh Tao Cabana Resort sau la Koh Nang Yuan – Surat Thani – la nord de Koh Tao, un grup de trei insuliţe superbe cu o limbă de plajă albă şi posibilitatea de *diving* şi tiroliană. O oprire scurtă în Bangkok, la Mandarin Oriental Hotel, când veniţi dinspre Europa, n-ar strica. În rest, mergeţi cu oamenii cu care vă simţiţi cel mai bine, luaţi o carte bună şi un iPod cu muzica preferată.

Vă doresc o vacanţă excelentă!

România, te iubesc!

Vă scriu din mijlocul Oceanului Atlantic. Fără nici o glumă, pornind de la recomandările articolului despre destinaţii turistice de familie dintr-un număr al revistei, am ales să plecăm cu cei mici într-o croazieră Disney. Şi bine am făcut! Este absolut genial şi v-o recomand fără ezitare – chiar şi celor care nu aveţi copii, dar vă plac desenele animate, oceanul, insulele, vapoarele şi aventura.

Ne-am îmbarcat la Cape Canaveral pe acest *Disney Dream* uriaş, împreună cu 4 000 de călători şi 1 500 de membri ai echipajului. Vasul are 340 de metri lungime, 14 etaje şi 1 250 de camere. Ştiam de pe site-ul lor, unde făcusem rezervarea, cam ce urmează să experimentăm, dar toate aşteptările mi-au fost depăşite. Cluburi, restaurante, săli de joc, o sală de cinema cât la multiplex, o sală de teatru cât Sala Palatului, spa pentru adulţi şi adolescenţi, sală de fitness unde te antrenezi privind oceanul, teren de baschet, minigolf, pistă de alergări, cluburi, un ecran imens de cinema în aer liber, lângă piscine, tobogane de apă, magazine, toate puse la punct până în cele mai mici detalii.

Noi am ales varianta cu 5 nopţi, în Bahamas, care, zilnic, te duce într-o altă insulă, unde găseşti, de fiecare dată, altceva de făcut: la Castaway Cay, de pildă, o insuliţă aflată în proprietatea Disney, am închiriat biciclete, am hrănit peşti, am făcut *snorkeling* şi am lenevit la un masaj de vis într-o căsuţă din lemn de pe plajă, pictată frumos, cu flori de jur împrejur şi zgomot de valuri…

La ora mesei, înapoi pe vas, am avut parte de alte surprize: am dat de o româncă, Raluca, din Braşov. Mai are un pic şi i se încheie contractul. Seara, în cameră, am găsit un buchet de flori, o şampanie şi un bileţel în română de la George şi colega lui, care la *room service* răspundea, foarte amabilă, „Gabi“. Tudor este *chef* la unul dintre restaurante, iar pe Constantin l-au aplaudat clienţii la plecare şi aproape că i-au dat lacrimile.

Şaptezeci de români lucrează pe acest vas, de la bucătărie şi restaurante la magazine, birouri şi multe altele. Am fost nespus de mândră şi de bucuroasă să-i întâlnesc. Toţi au contracte de aproximativ o jumătate de an, cu două luni pauză. Sunt mulţumiţi că fac bani frumoşi într-un loc plăcut, unde sunt trataţi foarte bine de către companie, dar, desigur, le e dor de-acasă.

Şi la Miami, înainte de a ne îmbarca pe vapor, cunoscuserăm câţiva români care au ales să trăiască definitiv în America pentru a avea o viaţă civilizată, cu o casă frumoasă, o maşină bună şi o şcoală de calitate pentru copii. Însă toţi, absolut toţi, aveau în suflet dorul de ţară. Acest lucru mi se pare caracteristic pentru români. Sau cel puţin pentru cei trecuţi de 18 ani… Nu reuşesc să se desprindă complet de casă, oricât de bine ar duce-o în străinătate.

Pe de o parte, m-am bucurat când mi-au spus că se uită în fiecare seară la ProTV, dar, pe de altă parte, mi se rupea inima dându-mi seama că aceşti oameni n-ar fi ales niciodată să trăiască în altă ţară dacă le-ar fi fost un pic mai bine acasă. Iar pe copiii lor îi vom pierde definitiv, vor fi americani, cu şcoală, cu casă, cu maşină, dar fără amintiri româneşti.

Olga e din Republica Moldova. Nici nu se gândeşte să se mai întoarcă. Îmi spune că în România e superb pe lângă sărăcia de la ea de acasă. Acum e *hostess* la restaurantul unui hotel de lux din Miami Beach. Pare mai detaşată, dar pe Internet se uită tot la ştirile noastre şi mă roagă să facem o poză ca să o

creadă mama ei că ne-am întâlnit.

A iubi o amărâtă

Mă uit la minunatul pictorialul realizat la Ambasada României din Paris şi ştiu că, orice s-ar petrece în ţara asta amărâtă, o iubesc.

Unde aş mai ajunge în câteva ore, cu aceiaşi oameni, de la o şedinţă foto la un meeting important, pentru a încheia ziua la Şarpele Roz cu şorici pe masă şi Catanga cântându-ne la ureche, cu patos, despre căsuţa noastră?

Unde aş mai întîlni într-un magazin din centrul capitalei o vânzătoare care să-mi recomande prietenoasă marfă care nu există la raft, dar pe care mi-o poate aduce imediat, de acasă, la un preţ mult mai mic?

Unde mi-ar mai ţine un alt vânzător o lecţie despre „Conquiztador“ pentru a-i transmite neapărat lui Busu că sunt nişte hackeri care strică jocul?

Unde mai există personajele acestea bizare care se perindă prin reviste şi pe la televizor vorbind despre oricine, orice, la orice oră, cu siguranţa unor angajaţi de la „doi şi-un sfert“?

Unde mai găseşti un dascăl dedicat ca profesorul de percuţie al băiatului meu, care reuşeşte să predea cu pasiune despre sunetul fulgului de nea într-o clădire în renovare, unde pe geam vezi cum se aruncă de la etaj bucăţi de beton?

Unde îţi mai deschide cineva uşa la orice oră ai suna şi îţi pune pe masă, cu toată inima, nişte vin „de ţară“, în sticle de plastic de Coca-Cola, zacuscă în borcanele de gem de anul trecut şi o cafea „naturală“, la ibric?

Unde aş mai avea redacţia aceasta, unde cărţile stau printre bomboane fondante, ceaiurile bio de pătlagină lângă nu ştiu ce şampanie cu foiţă de aur, spray-ul cu apă de mare în cana de la Olimpiada de la Londra?

NICĂIERI.

Ce-mi mai umple viața

Club 40

La sfârşitul lunii august voi împlini 40 de ani sau, cum mi-a zis un prieten, voi intra în gaşca celor cu prefixul României, +(40)… Nu ştiu exact cum mă simt. Am zile în care intru în panică şi mi se pare că s-a terminat viaţa adevărată şi am multe alte zile în care habar n-am câţi ani fac şi oricum nu mi se pare că asta ar avea vreo importanţă.

Prietenele mele care au trecut bine de 40 îmi repetă că omul este foarte tânăr la această vârstă, cele care au puţin peste 40 zic că nu e chiar aşa de rău în Club 40. Copiii mei sunt atât de drăguţi, încât declară că ei nu cred că am aşa de mulţi ani, lor li se pare că am mult mai puţini, iar soţul meu spune că sunt mereu pe gustul lui…

Adevărul este că, spre deosebire de ziua în care am împlinit 30 de ani, când chiar nu-mi păsa deloc de vârstă, acum mă preocupă. Întotdeauna am făcut sport, dar acum, dacă lipsesc într-o zi de la sală, mă simt vinovată; am urât cremele şi acum trebuie să le folosesc; nu mă uitam niciodată în oglindă când ieşeam din casă, acum mă uit câteva minute; am făcut haz de doamnele abonate la saloane de îngrijire corporală şi acum trec şi eu pe acolo.

Apoi trebuie să mă gândesc cum să mă îmbrac, cum să mă machiez şi cum să mă comport ca să fiu eu însămi, dar să nu par ridicolă. Asta e cel mai greu. De ce nu îmbătrâneşte şi firea odată cu corpul? Sufletul îmi spune să-mi pun o floare în păr şi buletinul să o dau jos. Instinctul mă trimite să dansez pe plajă la miezul nopţii şi calendarul zice că ar trebui să dorm. Am poftă să citesc poezii în vremuri de proză. Cum să fac?

Primesc sfaturi de la cei din Club 40, dar şi de la nemembri pe adresa news@onemagazine.ro

P.S.: Iată ce-am primit până acum:

„Nimeni nu mai este tânăr după 40 de ani, dar putem fi irezistibili la orice vârstă.“ – coco chanel

„La 20 de ani o pariziancă este adorabilă, la 30 irezistibilă, la 40 şarmantă. După 40? Niciodată o pariziancă nu are mai mult de 40 de ani.“ – ANDRÉ MAUROIS

„Unei femei îi trebuie 45 de ani ca să ajungă la 30.“ – OSCAR WILDE

„40 de ani. O zi dificilă. Un moment ce trebuie înfruntat. O viaţă ce trebuie analizată.“ – ANDRÉ MATHIEU

„40 de ani este o vârstă teribilă. Pentru că este vârsta la care devenim cine suntem cu adevărat.“ – CHARLES PÉGUY

„Cele trei vârste ale trăirilor femeii: dorinţă, vanitate, frică: 15, 30, 40.“ – EDMOND şi JULES DE GONCOURT

„Dacă scrii versuri la 20 de ani este pentru că ai 20 de ani, dacă le scrii la 40 de ani este pentru că eşti poet.“ – FRANCIS CARCO

„În anul în care am împlinit 40 de ani, am devenit complet nebun. Înainte, ca toată lumea, făceam în aşa fel încât să par normal.“ – FRÉDÉRIC BEIGBEDER

Fetele şi ora de fitness

În fiecare dimineaţă mergem la sală. Chiar dacă încercăm să lăsăm impresia că ne place, trei sferturi dintre noi mergem pentru că TREBUIE! Mai sunt câteva domnişoare care vin pentru că „e cool“ şi doar două-trei care care vin de plăcere, iar acestea, de obicei, nu sunt românce.

Lângă mine stă Rodica cea simpatică. Ea începe ora cu un văitat, sfârşeşte cu altul, dar nu lipseşte niciodată şi se întreabă de ce dracu' dăm atâţia bani ca să ne chinuim. Profesorul sau profesoara se gândesc întruna cum să ne facă ora mai atrăgătoare. Dar de fiecare dată comentăm. Lucrăm şi comentăm, lucrăm. Ba că muzica nu e chiar ce trebuie, ba că stepul e prea înalt, ba că facem prea multe exerciţii pentru picioare. Nicicum nu e bine. La sfârşit răsuflăm uşurate, aplaudăm profu' în stilul american bine cunoscut şi venim „cu drag“ a doua zi.

În timpul orei, ca să mai tragem de timp, ne mai şi clătim privirile cu diverşi actori străini care vin la aceeaşi sală să se antreneze. Şi începem: „Cum îl cheamă pe ăsta?“ „Care?“ „Ăsta care a jucat în filmul cu tipa aia blondă…“ etc. etc. O ţinem aşa minute în şir până îi dăm de cap. „Aşaaaaaa… Armand Assante.“ „1, 2, 3, 4!“ se aude peste noi profesoara, care încearcă să ne acopere. „Da' cine e tipa asta nouă care a apărut azi?“ „E de la un program de slăbit.“ „Şi ce scrie pe tricoul ei?“ „Că a slăbit 6 kilograme.“ „Hai să ne scriem şi noi că ne-am îngrăşat două.“

Doamna din dreapta mea, nu spui cine, persoană însemnată, mă ţine la curent cu tot ce se mai scrie prin presa de scandal şi ce mai zic unii şi alţii pe la emisiunile la care eu nu mă uit. Are o ţinută de invidiat şi, cu toate acestea, şi-a găsit câteva kilograme în plus pe care vrea să le „omoare“. Doar că, din când în când, în weekenduri, mai scapă pe la câte o petrecere, unde mănâncă şi ceva dulce, iar lunea face orice să dispară până şi amintirea prăjiturii cu cremă.

În faţa mea stă o altă doamnă drăguţă, care este supărată că are 59 de kilograme, orice ar face. Şi asta în condiţiile în care vine la sală de trei ori pe săptămână, nu mai ştie cum arată pâinea de multă vreme, iar „tortul“ a devenit prohibit. Zice că a descoperit o carte a unui chimist deştept, care crede că am slăbi mult mai uşor dacă am mânca CE TREBUIE (Alexia, fetiţa mea, mi-a zis într-o zi că nu a mâncat la grădiniţă şi legumele că erau aşa… ca iarba) şi am face mişcare în aer liber. Aşadar, doamna vine acum cu o jumătate de oră mai devreme şi aleargă pe bandă. Dacă nici aşa nu o să scape de cele două kilograme în plus…

Ca să revin la mişcare, cred că este foarte important să ne educăm copiii în acest sens. Să le formăm gustul pentru mişcare şi sport în general. Poate că nu e totul o chestiune de gene. Poate că aşa, măcar ei vor veni la sală de plăcere. Deşi eu am făcut 10 ani sport de performanţă, nici atunci nu suportam partea de pregătire pe uscat. Abia aşteptam să sar în apă. Numai că fără sute de abdomene, alergare şi flotări nu puteam face faţă. Cu asta am şi rămas: fac flotări fără probleme. Alergatul îl urăsc în continuare. Trebuie însă să avem antrenată şi inima, nu numai muşchii. Şi, în plus, nu dăm kilogramele jos decât dacă facem multă mişcare, nu stând pe banchetă şi ridicând încet diverse greutăţi. Iar toate acestea trebuie asortate cu multă salată… şi atât. Ba nu, şi un pic de piept de pui la grătar. Fad, amărât şi, din când în când, cu puţin praf de curry sau câteva legume fierte, care amintesc de regimul din spitale. Altfel, totul este roz.

Să revenim la pasiunea noastră, mersul la sală. După o oră de chin, în care am ajuns să credem că Tom Jones este un individ care a inventat o melodie anume să ne rupem picioarele şi să o asociem pe Jennifer Lopez nu cu un fund celebru, ci cu crampele abdominale, antrenamentul ia sfârşit. Ce mulţumite suntem de noi! Ce lucru măreţ am făcut! Hai că venim şi mâine!

Plecăm ameţite către vestiar şi ne năpustim în saună. Acolo povesteşte fiecare despre copilul din dotare, despre serviciu, despre ora care tocmai a trecut, despre care antrenor ne place mai mult, cel blond sau cel brunet, despre toate dietele inventate pe pământ, despre ce oferte de excursii am mai auzit, despre cele mai deştepte creme anticelulită… şi toate acestea ca să nu simţim cum stăm la 80 de grade şi ne sufocăm. Dar ce nu facem noi ca să arătăm mai bine! Pe urmă, mergem şi la masaj. Da, ne-am abonat la câte o oră-două pe săptămână de masaj anticelulitic. Aparatul se numeşte M6, dar nu are nici o legătură cu celebrul canal francez de televiziune. În cazul nostru, o domnişoară bine pregătită ne trece peste picioare un aparat care ne trage cu putere pielea şi ne masează cu forţă grăsimea pe care nu reuşim să o îndepărtăm pentru nimic în lume. Strângem din dinţi, în timp ce maşinăria cu vacuum se plimbă în sus şi-n jos, la stânga şi la dreapta, şi ne gândim la ce bine o să arătăm în costum de baie. După câteva şedinţe de masaj, ne măsurăm circumferinţa coapselor şi zicem că a meritat efortul. Pericolul pândeşte însă la câţiva metri de locul masajului, unde se află un snackbar cu mâncare extrem de gustoasă. Trecem cu viteză prin faţa vitrinei şi ne îndreptăm spre casă, unde ne aşteaptă castronul cu salată. Şi mâine… la sală!

Sâmbăta şi duminica însă ne luăm revanşa. Mai aflăm câte ceva despre ciocolată şi piure. Iar luni apare profa, Michelle, care ne spune că, ţinând cont că a fost weekend, o să lucrăm mai mult şi mai tare. „Bineînţeles“, spunem noi docile, cu gustul prăjiturii pe limbă. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8…

P.S. Aflu că, de curând, doamna cu tratatul de chimie a ajuns la 57 de kilograme. Fericire maximă! Dar nu a fost datorită cărţii renumite, ci a două petreceri la care a dansat până dimineaţa.

Aviz amatoarelor!

Epoca pietrei… la stomac

Un prieten vechi ne-a invitat la masă, într-o seară frumoasă de vară. Întotdeauna e o plăcere să-l revedem, pentru că are un simț al umorului extraordinar, aşa că o cină se transformă mereu într-o hăhăială generală. Suntem de obicei 3-4 cupluri, aşa cum s-a întâmplat şi în ziua cu pricina. Soția lui găteşte foarte bine şi, mai mult decât atât, cultivă tot ce se poate în propria-i grădină. Deci ne aşezăm la *dinner* şi începem să povestim. „Am curățat mazărea bob cu bob, iar roşiile, pătrunjelul şi menta sunt chiar din curte“, zice gazda. N-am mai auzit de mult pe cineva care să curețe mazărea, cum n-am mai auzit de mult că s-ar mai pune rufe „la înmuiat“… Dar mă bucur că mai există aşa ceva în cazul unor persoane de vârsta mea. Toate garniturile urmau să acompanieze o rață foarte apetisantă.

Eee, aici încep să intru în dialog cu doamna din stânga, care ne declară că este *raw* şi că se va mulțumi cu morcovii, salata şi alte cruditățI de prin castroane. Pentru că sunt curioasă din fire (chiar prea), vreau să aflu de când, cum şi în ce fel devii *raw*. „De vreo doi ani“, îmi răspunde, „mănânc numai cruditățI şi mă simt foarte bine. Îmi fac şi analizele ca să văd dacă totul e ok, iar de curând am fost în America, la un guru *raw*, ca să fac totul ca la carte“. Văzându-mi fața întrebătoare, completează: „Dar nu sunt fanatică. De exemplu, acum, în America, timp de două luni am mâncat numai hamburgeri şi alte prostii la fast-food, şi n-am pățit nimic, chiar dacă nu mai pusesem în gură aşa ceva de mult…“

Mă rog, această poveste mi-a amintit de o cunoştință, care, după ce ne-a explicat cum stă treaba cu veganii şi a terorizat o echipă întreagă de chelneri, a atacat un pui şi cu asta, basta. Dar, revenind la poveste, vecina de masă mi s-a părut cinstită.

Distractiv de-a dreptul pentru mine a fost când soțul ei ne-a zis că el e vegetarian, dar acum ține şi regimul paleolitic, al omului cavernelor… „*What the… is that about?*“, mi-am zis în gând, extrem de vinovată că mestec laba gâştii, sau raței, ce era ea, în combinație cu roşia de seră şi pătrunjelul de ghiveci.

„Păi… este un regim în care consumi numai ce mânca omul din paleolitic, fără lactate şi zahăr, şi cereale. În schimb, toată ziua mănânc la discreție nuci şi migdale, care sunt foarte bune şi hrănitoare…“

Acum, am în față un număr din *Vogue* Paris, care vorbeşte pe îndelete despre toate aceste regimuri, mode şi stiluri de viață şi mi-am amintit brusc de cina din seara aceea. Este un articol extrem de interesant, care însă mă face să vă spun şi sfârşitul poveştii mele.

Simpatica gazdă l-a surprins pe amicul nostru vegetariano-paleolitic când a început să guste şi din bucate neautorizate şi l-a atenționat în stilul caracteristic: „Nu ştiu cum faci, dar văd că la fiecare nou fel de mâncare te transformi cum îți convine. La antreu erai în paleolitic, la felul principal eşti în neolitic şi la desert eşti printre noi…“

În fine, fiecare este liber să facă ce doreşte cu trupul şi cu mintea lui. Eu recomand multă dragoste, sport şi să nu spunem niciodată niciodată!

Ça change

Mă urc într-o seară în maşină şi îl rog pe soţul meu să-mi dea o gumă de mestecat, din aceea pe care o are mereu prin torpedou. Dar, surpriză, îmi dă o alta de care nu mai auzisem. Întreb: „De ce îmi dai din asta? E mai bună?“ „*Ça change*“ (E altfel, mai schimbăm…), îmi răspunde scurt şi cuprinzător.

Habar n-am de ce în acel moment replica mi s-a părut genială. Parcă era un răspuns la toate întrebările esenţiale ale omenirii. Am ştiut că vreau să scriu despre asta. Pentru că este replica valabilă în orice situaţie. Îţi place mai mult unde lucrezi acum? îmi mai întreb din când în când colegii. E altceva, îmi răspund. E mai mişto amanta decât nevasta? E altfel, zice Robert. Sunt mai frumoşi pantofii ăştia faţă de ăia pe care tocmai ţi i-ai cumpărat săptămâna trecută? Sunt diferiţi, spune Alexandra. Ţi-a plăcut mai mult filmul ăsta? E alt gen, conchide Cristian.

De câte ori nu ne-am dat seama de necesitatea schimbării fără a avea garanţia unui salt calitativ? De câte ori nu am ştiut că schimbarea nu înseamnă obligatoriu evoluţie? Şi, cu toate acestea, ne-o doream, simţeam că ne era necesară. Altfel de unde ar fi apărut şi bine cunoscuta expresie „Ţi s-a urât cu binele“? Am vorbit despre asta cu Cristian Tudor Popescu. El mi-a confirmat teoria mai bine ca oricine. Am ajuns la biologie şi mi-a explicat cum, la un moment dat, după împerecheri repetate, o specie pur şi simplu stagnează şi e nevoie de o mutaţie pentru a o salva şi a o face să producă alte seturi de combinaţii. Apoi m-a trecut prin informatică şi mi-a zis că într-un soft programul dă aceleaşi rezultate în buclă după o vreme, şi atunci e nevoie de un *counter* care să schimbe arbitrar ciclarea infinită. Am încheiat reamintindu-ne de o discuţie de-a noastră de la televizor, în care îmi vorbea despre peştele care se zbate ca nebunul pe mal pentru că simte că e mai bine să facă asta decât să stea pe loc, să-şi aştepte sfârşitul.

Aşadar m-am hotărât: nu renunţaţi la nimic din ceea ce aveţi chef să trăiţi pentru că… *ça change*.

Ce ție îți place altuia nu-i tace

În clipa în care Noemi Revnic mi-a lansat invitaţia de a participa la proiectul său Book Cover Tee, citeam fascinată cartea lui E.L. James *Fifty Shades of Grey*.

Pentru cei care nu ştiu, colecţia Book Cover Tee este prima serie de tricouri imprimate cu coperte de carte reinterpretate de prietenii lui Noemi, bloggerul care a iniţiat proiectul. Noemi a îmbinat de fapt pasiunea sa pentru literatură şi cea pentru modă pentru a susţine o cauză umanitară: aceea a animalelor fără stăpân îngrijite de centrul de adopţii Iubirrre, către care se vor duce mare parte din banii obținuți din vânzarea tricourilor.

Trebuia să aleg aşadar o carte care mi-a plăcut şi să fac o copertă care va fi tipărită pe un tricou. Am ales fără să ezit volumul pe care îl aveam în mână. Şi nu pentru că mi-era mai simplu, ci pentru că mi-a plăcut foarte mult.

Dar ce să vezi? Mă aude cineva şi-mi spune: „Ce-o să zică oamenii că ai ales un roman erotic? Şi ştii că mulţi consideră că e prost, că e un fel de Sandra Brown? Poate n-ar fi bine să spui că ţi-a plăcut“.

În altă zi, într-o discuţie cu un coleg, îi declar că mi-a plăcut *Argo*, filmul lui Ben Affleck, iar el îmi şopteşte conspirativ: „Să nu te apuci să zici asta de faţă cu X, că de două săptămâni ne bate la cap că e o mare prostie“.

Apoi, mi s-a mai întâmplat să mă apostrofeze cineva în legătură cu preferinţa mea pentru hainele cu mesaje imprimate: „Ştii că scrie nu ştiu unde că nu se mai poartă, că nu sunt OK, hai să nu mai menţionezi asta în interviuri…“

Şi atunci vin eu şi vă întreb: de când trebuie să le fie oamenilor teamă să spună ce le place? De ce ar trebui să mă justific sau să-mi cer scuze pentru o opțiune? Eu cred că fiecare trebuie să aibă curajul să-şi susţină alegerile, nu să urmeze mulțimea, trendul, doar de ruşine, de frica respingerii sau pentru a evita diverse comentarii. Am văzut persoane ieşind de la piese de teatru montate atât de „modern“, încât era imposibil să mai înțelegi ceva, spunând că a fost o piesă „interesantă“. Vedeam în ochii lor jena de a recunoaşte că nu le-a plăcut de teamă să nu-i considere ceilalți ignoranți.

Oameni buni, nu merită să ne complicăm viața cu asemenea compromisuri inutile. Faceți ce vă place, fiți cum vă place, trăiți ce vă place sau măcar oferiți-vă luxul de a spune ce vă place.

Şi da, repet, mie mi-a plăcut volumul întâi al trilogiei lui E.L. James şi am să trec la al doilea. Mi-a mai plăcut mult filmul *Silver Linings Playbook*. Şi îmi place revista noastră pe care o legăm în fiecare lună cu multă dragoste.

Zilele nimănui

Mi-ar fi plăcut să fi spus eu asta, atât de frumos, despre zilele dintre Crăciun şi Revelion, dar a zis-o un prieten, mult mai talentat într-ale cuvintelor şi mult mai sensibil. Însă mi-am permis să-l citez, pentru că exact aşa este − toată lumea te întreabă ce faci de Crăciun, de Revelion, de Valentine's Day sau de 8 Martie, şi atunci, automat, toate celelalte zile par… ale nimănui.

Poate că ar fi bine să ne gândim la momentele pe care le pierdem pregătindu-ne pentru cele care au avut norocul să fie cu stea în frunte. Şi chiar dacă nu le găsim o denumire pe măsură, să le atribuim un sens. Să simţim la sfârşitul anului că nici o zi nu a trecut fără să ne fi bucurat de ea, fără să-i fi bucurat pe alţii.

De Sărbători merg la şase baluri de caritate pe săptămână şi mă sună zeci de oameni pentru strângeri de fonduri şi donaţii. Toţi ne amintim brusc de cei necăjiţi, care sunt necăjiţi tot anul.

Numai că, atunci când e cald şi bine, n-avem timp să ne gândim decât la colecţiile de primăvară–vară. Pe prietena noastră de-o viaţă o sunăm, desigur, de ziua ei. Şi atenţia pentru ea este, aşadar, programată pentru 25 mai, să zicem. În rest, suntem ocupaţi. Suntem ocupaţi să ne pregătim pentru ziua de predare, pentru ziua de salariu, pentru ziua de înot. Uite că am mai găsit utilitatea câtorva zile. Dar… care este ziua dedicată nouă înşine? Ziua în care ne privim cu atenţie să vedem cine mai suntem? Ce am devenit şi de ce? Ziua în care ne întrebăm încotro ar fi bine să o luăm?

Atenţie: se spune că viaţa este scurtă. „Este scurtă pentru cei care sunt fericiţi, interminabilă pentru cei nefericiţi", îmi răsună în minte o frază citită de curând…

La cumpărături

Sărbătorile de iarnă încep… toamna. Sau, cel puțin, aşa ne propun acum majoritatea magazinelor *on* şi *off line*. Ceea ce este perfect de înțeles din punct de vedere comercial şi chiar util pentru oamenii organizați printre care, ei bine, eu nu mă regăsesc. Dacă iau un cadou prea devreme, cu siguranță nu o să am răbdare şi o să-l ofer înainte de ziua cu pricina. Aşa că eu îngroş în fiecare an rândurile cumpărătorilor disperați, adică normali. Rândurile celor care se bucură că în Ajun de Crăciun există magazine deschise până la miezul nopții, ale celor care cumpără cutii imense de jucării de la hypermarket şi tot felul de prostii cu aromă de sărbători.

Mă fascinează, de fapt, aglomerația aceea cu oameni înnebuniți, care leagă bradul de maşină şi se înghesuie la coadă la cozonac, mă încântă femeile încărcate de sacoşe, care îşi beau pe fugă cafeaua cu aroma de scorțişoară de la Starbucks, pentru că, în parcare, le aşteaptă nervos soțul care a venit cu porcul de la țară şi cu vinul tras la sticle. Atunci chiar te învăluie spiritul magic al sărbătorilor, iar eu chiar simt că fac cumpărături de Crăciun.

Pe linişte, nu pot să fac față. Fără presiune, eu nu ştiu să funcționez. Am însă o listă. Şi bifez pe măsură ce cumpăr. Desigur, lista se lungeşte mereu deoarece mai văd câte ceva care i-ar plăcea lui… şi lui… Iar mie mi-a plăcut mereu să fac daruri. Mi-ar plăcea să pot oferi oricui ceva ce ştiu că l-ar face fericit. Şi, când zic „ceva“, nu mă gândesc neapărat la un obiect anume. Cred că oamenii nu rețin neapărat ce anume le-ai oferit, ci starea pe care le-ai provocat-o.

Pe mine, dacă m-ar întreba cineva despre darurile minunate pe care le-am primit, le-aş povesti cum m-a impresionat acum mulți ani, când eram însărcinată cu Alexia, faptul că o colegă de la o televiziune concurentă, cu care aveam doar o relație de „bună ziua“, mi-a adus din America o cutie de Dr. Pepper pentru că auzise că îmi doream să beau această răcoritoare care nu exista la noi…

Vedeți, despre asta este viața. Despre lucruri simple care merg direct la inimă. Despre o cutie de bomboane care te aşteaptă pe birou, despre o vedere, despre un cuvânt pe un şervețel, despre un SMS bine compus. Despre masa noastră de Crăciun de acasă, unde vin oameni care ne sunt dragi, despre masa lungă din redacția ştirilor, plină cu piftie, şorici, sarmale, fasole, salată bœuf, prăjituri făcute de colegii mei.

Magia sărbătorilor sunt oamenii şi felul în care ştii să le spui că ții la ei.

Touch ~~screen~~ you!

Pun mâna pe oameni. Pe foarte mulţi oameni. Parcă altfel nu reuşesc să mă exprim pe deplin, parcă numai aşa simt că se transmite mesajul, energia, interesul. Desigur că există şi varianta în care mă izbesc de o aură respingătoare şi atunci, automat, data viitoare nu mai repet figura. Dar instinctul meu iniţial rămâne acelaşi. Nu ştiu de unde vine asta şi nu ştiu dacă ar trebui să renunț la gest ca să nu deranjez sau să par o apucată… Nu pot să mă abțin să mă joc cu părul lung al vreunei prietene, să smotocesc bebeluşii de prin cărucioare, să strâng cu drag în brațe oamenii care mă roagă să facem fotografii împreună sau să adulmec puloverul moale al vreunui coleg, fără altă conotaţie decât că aşa îmi vine.

Bineînțeles că în categoria victimelor nu intră niciodată oamenii care nu îmi plac. Şi asta tot pentru simplul fapt că, în cazul lor, nu îmi vine să mă apropii. Acum, lăsând la o parte gestul colegial, chiar şi în relaţiile amoroase atingerea palmelor, a degetelor mi s-a părut întotdeauna la fel de excitantă ca şi sărutul, poate chiar mai puternică. De altfel, unul dintre cele mai sexy momente din viața mea a fost când un băiat mi-a sărutat podul palmei…

Şi acum, că am ajuns aici, vă reamintesc că mă enervează rău sărutul postrevoluționar pe obraz, deşi îl practic, ca toată lumea, cu acelaşi automatism imbecil. La început, remarcasem acest obicei numai la străini. Numai ei se pupau la venire şi plecare, la culcare şi la sculare, ca în loc de bună ziua şi la revedere. Acum şi noi. Întinzi mâna şi jap, cineva te trage şi te ştampilează mecanic. Fără nici o dorinţă adevărată, fără să transmită nimic şi fără să primeşti nimic. Pentru că simți emoție doar atunci când te pupi cu cineva cu care chiar îți doreşti.

Revin la problema mea cu mâinile şi mă întreb dacă oare această dorinţă de a atinge o fi stat şi la baza vreunui studiu când s-a inventat *touch screen*-ul? Poate că până la urmă nu sunt aşa de bizară. Doar că, spre deosebire de alţii, îmi ascult instinctul. Iar *touch screen*-ul o fi varianta oferită celor care n-au curajul să atingă oameni în carne şi oase. Celor care vor să trăiască *safe* şi se retrag în mediul virtual atingând tasta *save*. Celor care din teamă, din timiditate sau comoditate preferă legăturile *online*, unde poți să zici ce vrei şi să asculți pe cine vrei…

Pentru mine însă, ecranul rămâne mereu rece şi chiar şi cel mai iscusit text din lume, cea mai frumoasă poezie şi cea mai reuşită poză îşi pierd din valoare dacă n-am atins niciodată autorul… Pentru că şi în fața unei postări electronice care îmi place eu mă imaginez punându-i mâna pe spate omului.

Knowhow. A doua tinerețe

Cum am ajuns la 40 de ani, habar n-am. Dar am fost nevoită să dau răspunsuri la întrebările care mi se pun la această vârstă.

Am început într-o zi o discuţie cu nişte prietene despre ce ar trebui să ştii până la 40 de ani. Eu am răspuns prima şi am zis că trebuie să ştii să iubeşti. De fapt, dacă nu ştii asta, trăieşti degeaba şi la 20 de ani. Şi când zic să iubeşti, mă gândesc că trebuie să fi cunoscut măcar o persoană care să te facă să-ți pierzi mințile. Care să te fi făcut pe tine, femeie cu capul pe umeri, să nu mai ştii ce zici, să-ți pierzi echilibrul, să-i iei flori, să-l ceri de bărbat, să vrei să-i faci copii, să-i scrii poezii, să fugi cu el în lume, să-i juri iubire veşnică.

De pe scaunul din dreapta mea se aude următoarea părere: „Trebuie să ştii să faci bani ca să ai independență“. Corect şi asta. Femeile care au banii lor, câştigaţi de ele, emană o siguranță anume. Pentru că nu trebuie să facă prea multe lucruri împotriva voinței lor. Şi e aşa de reconfortant să-ți faci toate plăcerile fără să dai nici o socoteală partenerului tău despre „coşul casei“.

Bineînțeles că de aici a început o întreagă întrecere despre cine ce şi-ar cumpăra dacă n-ar trebui să spună nimănui cât a cheltuit şi pe ce… „Păi atunci, hai să zicem că ar trebui să ştim şi cum să mai economisim nişte bani pentru zile negre“, zice o altă amică. Aici ne-a cam atins pe toate la coarda sensibilă. Tema asta cu economia o cam evitam. Au sărit vreo două-trei şi au zis treaba aia cu „dacă vine cutremurul, de ce să mai strângem bani?“ Până la urmă, am căzut de acord că trebuie totuşi să ne gândim şi la varianta în care nu vine cutremurul, dar avem nevoie de vreo operație costisitoare sau rămânem fără job pentru o vreme, şi am pus pe listă nişte asigurări de sănătate şi alte neplăceri.

„Să ştii să creşti un copil şi să faci sex de calitate“, a zis cu mult umor nu spun cine. Asta cam da… Până la 40 de ani ar fi bine să ne fi apucat de făcut şi crescut un copil. Iar despre partea a doua a frazei, ce să zic? Este esențial la orice vârstă!

„Să ştii că poți fi trădat oricând şi să fii pregătit, să nu te ia prin surprindere, ca la 17 ani“, a decretat cea mai filozoafă dintre noi. Nu ştiu dacă poți fi vreodată suficient de pregătit pentru aşa ceva, dar e adevărat că ar fi o tragedie dacă la 40 de ani acest lucru ți s-ar părea imposibil.

„Să ştii să faci o ciorbă bună“, a zis apăsat gospodina grupului, uitându-se cu subînțeles către mine. Da, ştiu că n-am învățat asta până acum, dar am fost la cursul de tras cu pistolul-mitralieră când voia ea să mă învețe cu leuşteanul… Dar ştiu rețeta celor mai bune găluşte cu prune!

„Ce mai, să ştii să fii femeie“, a venit şi ultima părere, sperând la o concluzie. „Adică să seduci, să mergi pe tocuri, să-l faci dependent de tine, să taci, să țipi…“

Şi de aici au început alte ore de discuții, până dimineața, despre ce înseamnă să fii femeie.

Dacă nu ştii de unde ai plecat,
nu ştii nici încotro te îndrepţi

Andreea Esca în dialog cu
Radu Paraschivescu

RADU PARASCHIVESCU: *Sărut mâinile, Andreea. Să prevenim publicul. Urmează o discuţie între doi oameni care se ştiu, dar nu se cunosc.*

ANDREEA ESCA: Exact aşa e, Radu. Bună ziua.

R.P.: *Un lucru în mod sigur n-o să pot să evit în interviul acesta, şi anume punerea unor întrebări pe care le-ai auzit deja. Ştiu cum e. Mi s-au luat şi mie interviuri şi de la al şaptelea încolo începeam să mă-ntreb: „Dar de ce iarăşi întrebarea asta?“ sau „Cum să răspund altfel decât până acum?“.*

A.E.: Păi, te gândeşti că intervievatorul este altul. Nu?

R.P.: *Bun, încercăm să rezolvăm crispările astea şi să aflăm mai multe despre tine ca om şi ca vedetă din media – lucruri pe care poate că lumea nu le ştie. Unele întrebări se vor lega şi de textele care apar în volum. Şi aş începe legându-mă de două cuvinte care ţi-au colorat copilăria: „hinta“ şi „ribizli“. Mi-am dat seama că ăsta e unul dintre lucrurile pe care le avem în comun: minivocabularul transcarpatic. Te rog să desluşeşti: ce e „hinta“, ce sunt „ribizli“?*

A.E.: „Hinta“ e un leagăn şi leagănul care-mi vine-n minte de fiecare dată e de fapt un cauciuc legat cu un lanţ de un pom, care se afla pe-un deal ce se vedea de pe fereastra bunicilor mei de la Braşov. Dealul se găsea fix în faţa casei, iar în vârful lui erau nişte pomi. De unul dintre aceşti pomi se agăţa un lanţ cu un cauciuc, iar bunicul ne ducea acolo şi „ne dădea hinta“ până ameţeam. Când nu mergea cu noi, ne duceam singuri, iar bunica se uita de pe fereastră, ca să ne ştie în siguranţă. Iar „ribizli“ erau „strugureii roşii“. Noi am rămas cu acest cuvânt, „ribizli“, care vine din limba maghiară, fiindcă în Braşov foarte mulţi oameni vorbeau ungureşte, cel puţin pe strada noastră. Erau saşi, erau unguri, iar noi foloseam acest cuvânt pentru „strugureii roşii“. Şi chiar m-am amuzat, fiindcă după Revoluţie am văzut undeva, într-un supermarket, un sirop de strugurei roşii şi probabil că, venind din Ungaria, şi-a păstrat eticheta pe care scria „ribizli“. Şi mi-am zis: uite, în felul ăsta o să mai afle cineva că strugureii se cheamă „ribizli“. Iar ceilalţi, strugureii negri, erau *fekete ribizli*.

R.P.: *Să desluşim misterul. Până la urmă, termenul mai cunoscut pentru „ribizli“ e „coacăze“. Roşii sau negre. Că* fekete *e negru am aflat şi eu tot la Braşov.* Fekete Templom. *Biserica Neagră. Apropo de cuvinte stranii, ţin minte că mai era „ringhişpilul (eu vin din Banat), care, dacă nu mă-nşel, denumea caruselul sau căluşeii de la bâlci.*

A.E.: Aha. Ei, dacă tot ne-aducem aminte, bunică-mea mai folosea un cuvânt ciudat: „a ştricăni“. Aşa spunea la…

R.P.: *La „a croşeta“ cumva?*

A.E.: Exact, la „a croşeta“. Aşa mă-ntreba: ce mai ştricăneşti? Erau tot felul de cuvinte împrumutate în această zonă a fostului Imperiu Austro-Ungar. Amintiri foarte plăcute.

R.P.: *Uite că mai avem nişte lucruri în comun: leagănul şi cauciucul. Eu foloseam cauciucul…*

A.E.: Dar „vană“, cuvântul ăsta-l foloseai?

R.P.: *Sigur. În loc de „cadă“, cum să nu.*

A.E.: Vezi tu, în Bucureşti nu prea mai ştie nimeni ce-i aia „vană“. Am o singură colegă – din Braşov – care, când am povestit odată că ne băgau bunicii în vană ca să ne spele, a înţeles la ce mă refeream. Pe mine cuvintele acestea mă leagă strict – şi puternic – de perioada vacanţelor petrecute la bunicii din Braşov. Sunt nişte cuvinte care au o enormă încărcătură sentimentală.

R.P.: *Şi e normal să ţi le-aminteşti. Aşa, rămăseserăm la cauciuc. Eu îl foloseam ca să mă plimb cu el pe Timiş. Mă lăsam în voia apei, până mă recupera un prieten, unul dintre vecinii de pe stradă. Cât despre leagăn, era mai mult decât o amintire – era o activitate ritualică, fiindcă (am şi povestit într-un text) în fiecare dimineaţă aveam întâlnire cu „Melodia preferată“, o emisiune radio pe care-o savuram în leagăn şi cu un câine alături. Câinele dezvoltase un fel de reflex al lui Pavlov. Dacă se făcea ora şi nu eram cu radioul acolo, începea să latre şi să intre-n criză. Iată câteva lucruri care apropie într-un fel Braşovul vacanţelor tale de Banatul vacanţelor mele.*

A.E.: Adevărat. Sunt lucruri foarte frumoase, pe care, din păcate, probabil că nu mulţi copii le vor mai trăi, din cauză că, având parte de atâtea informaţii de-a valma, de televizor, de tablete sau mai ştiu eu ce, nu se vor mai bucura de asemenea delicatese.

R.P.: *Fiindcă tot vorbeşti de Internet, de tablete şi alte gadgeturi, cum vezi Internetul? Ca pe-un salvator sau ca pe-un ucigaş? Ucigaş la figurat, fireşte. Mă gândesc, de pildă, că ucide presa scrisă. Printre altele.*

A.E.: Nu ştiu dacă ucide presa scrisă, dar în primul şi-n primul rând cred că ucide relaţiile dintre oameni. Fapt valabil şi pentru reţelele de socializare. Mi se pare un paradox faptul că o reţea de socializare te îndepărtează de celălalt, nu te-apropie. Sigur, ai avantajul că poţi descoperi unde se află nu ştiu ce prieten din clasa-ntâi pe care nu l-ai mai fi găsit niciodată dacă n-ar fi existat Facebookul, nu? Dar de-aici până la o-ntâlnire cu persoana respectivă, întâlnire care pentru mine e mult mai valoroasă, distanţa e foarte mare. Nu ştiu, eu sunt un om care crede-n continuare în pipăit, în tactil, în faptul că-i atingi pe oameni, că stai lângă ei, că le simţi energia aceea pe care nu poţi s-o simţi prin intermediul unui calculator. Înainte ne scriam scrisori, nu? Nu te vedeai cu omul cu care-ţi scriai, dar era altceva. Nu cred că un mail are valoarea unei scrisori scrise cu pixul pe hârtie. În aceasta din urmă investeai mult mai mult timp. Uneori ea ajungea la destinaţie după câteva săptămâni şi simţeai cum te-apucă dorul, cum creşte-n tine dorinţa de-a şti ceva despre respectiva persoană. Acum, scrii mailul în douăzeci de secunde, apeşi pe *send*, mesajul a şi ajuns la destinaţie. Gândeşte-te şi la Skype, e foarte util. Ai, ştiu eu, copilul plecat în vacanţă şi poţi să-l vezi în fiecare zi, ca să te asiguri că e totul în regulă. Dar dispare dorul. Şi asta nu e bine. Dorul e foarte important pentru noi. Doamne, stăteai cu un gol în stomac o săptămână din cauză că nu-i vedeai pe-ai tăi, din cauză că nu-ţi vedeai prietenii. Aşteptai cu înfrigurare ziua în care te duceai la telefon ca să le-auzi vocea. Revin. Cred că Internetul şi mediile de socializare ucid toată dorinţa aceea de pe vremuri. Şi cred că dorinţa şi dorul s-ar cuveni să fie ştanţate în sufletul fiecărui om.

R.P.: *Adevărat. Însă întrebarea mea mai avea…*

A.E.: Da, ştiu. Sigur că, dacă priveşti lucrurile din alt unghi, Internetul e bun, n-am cum să neg asta.

R.P.: *Să explic de ce-am folosit termenul de „ucigaş“ şi de ce am ales două feţe, faţa rea şi faţa bună. Faţa bună mi s-a arătat în toată splendoarea ei cu doi ani în urmă, când am fost unul dintre căutătorii de poveşti atraşi în proiectul Biblionet, un demers de informatizare a bibliotecilor publice. Am văzut atunci felul cum a schimbat Internetul în bine viaţa unor oameni din localităţi uitate de Dumnezeu. Oameni care, având acces la Internet, şi-au descoperit fraţi pe care-i credeau pierduţi, copii pe care nu-i mai văzuseră de ani de zile şi-aşa mai departe. Asta era ipostaza de salvator a*

Internetului. Opusul e, cum am căzut de acord, ipostaza asasină sau măcar castratoare afectiv.

A.E.: Cu siguranţă că Internetul are merite enorme, nu-i nici o noutate aici. Putem să ne informăm mult mai bine şi mai repede. Apeşi pe-o tastă şi te trezeşti în inima Australiei sau la Biblioteca Congresului. Până la urmă, întrebarea pe care trebuie să ne-o punem cu privire la Internet este dacă plusurile sunt mai multe decât minusurile. Creează dependenţă, se transformă pur şi simplu în drog. Faptul că ajungi să fii obsedat de Internet, că imediat după ce deschizi ochii butonezi şi te uiţi să vezi ce s-a mai întâmplat ştiu eu unde e un simptom de dependenţă. Şi n-aş spune că dependenţa e un lucru bun.

R.P.: *Pe de altă parte, şi tratarea dependenţelor te poate împinge într-o situaţie de mat. Dacă intri într-o instituţie specializată, de pildă, ajungi să depinzi de nişte oameni care te-ajută să nu mai ai dependenţe. Cerc vicios. Bun, altceva. Ai folosit adineauri cuvântul „drog“. E momentul să te-ntreb care e drogul fără de care simţi că nu poţi, că nu merge. La mine sunt dulciurile. Ciocolata, dar nu numai. La tine?*

A.E.: La mine e iubirea. Serios. Cred că, dacă n-aş iubi, aş muri. Mi se pare că ăsta e drogul esenţial. După părerea mea, ar trebui să fii tot timpul îndrăgostit. Altfel, am impresia că nu funcţionezi la capacitate maximă. Eu, cel puţin, nu sunt dependentă de ciocolată, dar de dragoste, da.

R.P.: *Ţi-am citit cândva un text în care te declarai inamicul diplomaţiei.*

A.E.: Da, mi-aduc aminte textul.

R.P.: *În marginea lui, te-aş întreba două lucruri: În ce raport situezi diplomaţia şi ipocrizia? Şi doi: poate să existe sinceritate absolută?*

A.E.: Chiar nu ştiu dacă sinceritatea absolută e posibilă. Cred, în schimb, că există destulă diplomaţie – chiar prea multă – de care nu e nevoie. Sau care, aşa cum spui, se transformă foarte uşor în ipocrizie. Sigur, nu sunt nebună să cred că pot să spun chiar tot ceea ce-mi doresc, în orice situaţie şi oricui. Dar nici nu sunt o persoană care, cum să zic, deţine arta linguşelii. Mai pe şleau spus, n-am pupat în fund pe nimeni niciodată. Asta ca să ne-nţelegem. Niciodată.

R.P.: *În regulă, am consemnat.*

A.E.: Nu cred ca asta vine din educaţia pe care-am primit-o. Şi nici n-am stat să fac calcule, să-mi dau seama dacă e bine sau nu. Pur şi simplu nu văd sensul acestui amestec de diplomaţie şi ipocrizie. Mi se pare că poţi să construieşti o relaţie mult mai bună şi mai trainică spunând adevărul, indiferent dacă e convenabil sau nu pentru interlocutor, indiferent dacă vei fi acceptat sau nu.

R.P.: *Mă gândesc că respecţi totuşi un set de convenţii minimale.*

A.E.: Sigur. Nu pledez pentru acea sinceritate care te face să devii nepoliticos sau mârlan. Ştiu la ce te gândeşti.

R.P.: *Mă gândesc că sinceritatea fără precauţii te-ar fi făcut pe tine, Andreea Esca, să dai cu ochii de mine înainte să-ncepem discuţia şi, în loc să mă saluţi, să spui ceva de genul: „Uite-l şi pe-ăsta, numai de el n-aveam chef. Şi bagă de seamă ce mizerie de tricou şi-a pus pe el“. Asta în loc de „Mă bucur că te văd, Radu“.*

A.E.: Hm, da, aici chiar nu ştiu ce să spun. Eu sunt o persoană foarte deschisă în extrem de multe privinţe şi chiar nu mă văd spunându-i cuiva că n-am chef de el. Apropo de sinceritate, de deschidere, de faptul că-mi place să cunosc oameni. Citeam undeva că există două feluri de oameni: cei care, atunci când sună telefonul, spun „Cine dracu’ mă mai caută?“ şi cei care devin curioşi şi se-ntreabă „Ia să vedem, despre ce e vorba?“. Eu nu mă văd făcând parte din prima categorie. Iar atunci când spuneam că nu sunt diplomată mă gândeam de fapt că nu-i menajez pe oameni, mai ales dacă-mi sunt apropiaţi. Chiar şi atunci când îmi dau seama că după aceea ar putea să se supere pe mine. Consider că le fac un bine şi că

mai târziu o să aprecieze că le-am spus adevărul în loc să le servesc o minciună – ca să-i fac să se simtă bine, de exemplu.

R.P.: *Îți vine-n minte cineva care ți-a mulțumit, chiar dacă la un moment dat ai fost dur cu el?*

A.E.: A, da, sigur, cum să nu. Au fost cazuri. Uite, de multe ori râd cu Andi Moisescu exact pe tema asta. La-nceput, când Andi era la *Ora şapte, bună dimineața*, eu îi spuneam că nu era OK. Asta se-ntâmpla în primul şi-n primul rând din cauză că Andi venea de la radio, unde era genial, iar mie mi se părea că ceea ce făcea atunci la televizor era sub nivelul şi sub potențialul lui. Pe de altă parte, Andi îi urma lui Florin Călinescu. Şi era foarte greu, dacă nu cumva inutil, să-i compari pe cei doi în contextul de-atunci. Îmi amintesc că eram dură cu Andi, chit că eram foarte buni prieteni. De fapt, tocmai de-aceea. Îi spuneam: „Nu e ce trebuie, Andi, chiar nu e ce trebuie“. După o vreme, recunosc, aproape că mi-a părut rău fiindcă mă gândeam că, pentru un om aflat la început de drum în meserie – în plus, un om foarte tânăr –, ar fi fost mai bine să-l încurajez. Dar, vezi, n-am putut s-o fac. Dacă nu simțeam că trebuie să spun ceva de bine în secunda aia, nu spuneam. Şi mi se părea că, fiindu-mi prieten, ar fi fost necinstit din partea mea să-l laud şi să-i spun că e OK, când vedeam bine că nu e. După o vreme, am vorbit din nou despre ce făcea şi i-am zis: „Uite, acum mi se pare că eşti foarte bine la *Apropo TV*, e exact ce te reprezintă, asta trebuia(e) să faci“. Nu-mi dau seama dacă între timp Andi s-a dezvoltat profesional, a căpătat experiență şi-a ajuns omul de televiziune care este, sau dacă nu cumva *Ora şapte, bună dimineața* pur şi simplu era o emisiune nepotrivită pentru el la vremea respectivă. Şi te asigur că nu-mi poartă pică pentru că i-am spus lucrurile alea atunci, demult. S-a uitat şi el la emisiunile acelea – sigur, cu alți ochi, cu o anume detaşare, de pe platforma unei alte vârste. Şi s-a convins că nu vorbisem aiurea.

R.P.: *Îți propun să facem un viraj pe drumul ăsta împreună. Ştiu că ascultai multă muzică. Asculți şi acum.*

A.E.: Corect, îmi place teribil.

R.P.: *Şi mi se pare absolut normal să asculți Beatles, să treci prin toate formațiile cult, prin toate reperele pop rockului. Dar spui la un moment dat că ascultai Joe Dassin.*

A.E.: Da, ascultam.

R.P.: *Ce găseai la el? Sunt curios fiindcă, încă de pe vremea când îl ascultam eu, muzica lui părea prăfuită, pierdută undeva în pâclă. Semăna cu ceva ce ascultau mai degrabă mamele noastre. Şi chiar m-am întrebat: or mai fi oameni din generația mea sau mai tineri care ascultă aşa ceva?*

A.E.: Am o prietenă care-mi spune că sunt influențată în permanență de oamenii alături de care trăiesc. Şi lucrul acesta se vede. Aşa este, recunosc. Ceea ce mă bucură însă e că oamenii pe care i-am avut alături de-a lungul timpului şi care m-au influențat au fost oameni cum trebuie. Am avut noroc, ce-i drept. Aş fi putut fi o adolescentă care să intre la un moment dat, să zicem, într-o gaşcă de alcoolici şi să ia de la ei obiceiul de-a bea până se face praf. Ei bine, în liceu țin minte c-am avut o gaşcă de prieteni de mare calitate. De exemplu, îl aveam pe Bogdan O. Popescu, care acum e medic neurolog…

R.P.: *Şi pe care l-am lansat nu demult la Humanitas cu* Cartea dragostei…

A.E.: Exact. Venea apoi Răzvan Rădulescu…

R.P.: *Scenaristul şi scriitorul…*

A.E.: El însuşi. Ionuț Cârjan era un alt prieten bun, care pe urmă s-a făcut avocat, dar scria şi el pe atunci. Ia să văd, cine mai era cu noi în gaşcă? A, da, Dan Mircea Cipariu, să nu-l uit. A fost un grup de băieți talentați şi sensibili, mai ales pentru vârsta lor de-atunci. Ştii cum se spune, adolescenții pot fi de două feluri: cei care n-au nici un fel de sensibilitate şi care trăiesc, habar n-am, doar ca să se-mbete, şi cei care trăiesc în logica propriilor sensibilități. Ei bine, prietenii ăştia ai mei aparțineau celei de-a doua

categorii. Iar Răzvan nu ştiu cum făcuse de reuşise să deschidă o cafenea la Universitate, cred că la Facultatea de Litere. Mă rog, undeva într-o mansardă.

R.P.: *Ploua infernal…*

A.E.: Ei, nu întotdeauna. Iar când mergeam cu ei în această mansardă, unde fiecare mai citea ce scrisese între timp, Răzvan ne punea muzică. El venise cu propunerea să ascultăm Joe Dassin. Bogdan era cu Beatles şi-aşa mai departe. Iar pasiunea pentru Beatles cred ca apăruse chiar din şcoala generală, când mergeam împreună cu învăţătoarea mea şi cu fiica ei la „Poezia muzicii tinere“, o întâlnire cu Florian Pittiş care avea loc regulat la Teatrul Bulandra din Grădina Icoanei, unde se asculta numai Beatles şi publicul din sală punea întrebari despre formaţie pe nişte bileţele. De curând, învăţătoarea mea chiar mi-a amintit că aş fi zis: „Dar muzica asta nu e pentru vârsta mea“. Şi atunci m-a pus să scriu pe bileţelul cu pricina întrebarea: „Beatles are vârstă?“

R.P.: *Trebuia să-i cânţi* Et si tu n'existais pas *lui Răzvan.*

A.E.: Da, nu-i rea ideea. Să ştii că multe lucruri frumoase pe care le-am trăit în viaţă le datorez de fapt prietenilor mei.

R.P.: *Fiindcă tot ai pomenit de liceu. Ai învăţat la Lazăr, nu?*

A.E.: Da, la Lazăr.

R.P.: *Eu am făcut primii doi ani de liceu la Sfântul Sava. Mult înaintea ta, în altă eră geologică. Exista un fel de complicitate a liceenilor de la Lazăr şi Sava, cu medierea Parcului Cişmigiu.*

A.E.: Dar şi concurenţă între cele două.

R.P.: *A, da, sigur, se ştia prea bine. Cred că putem să-i spunem de-a dreptul rivalitate. În fine. Amintirea mea legată de Sfântul Sava şi de Cişmigiu e un pic umbrită. Şi n-are nimic romantic, cum poate că s-ar cuveni. Aveam la Sava un profesor de matematică eminent, pe nume Călugăriţa. Nu cred că mai trăieşte. Ei bine, omul avea obiceiul să întreprindă raiduri prin Cişmigiu şi să-i ducă la tuns pe toţi elevii peste care nimerea acolo, indiferent de matricolă, de liceul unde învăţau. O fi tuns destui şi de la Lazăr, mă gândesc. Oricum, după ce mi-au ajuns la urechi incursiunile lui de pedepsire, Cişmigiul a devenit un teren minat pentru mine. Când ai făcut tu liceul cum era? Ce-ţi aduci aminte?*

A.E.: Pentru mine, Cişmigiul e un loc extrem de plăcut. Îmi amintesc că aveam un prieten cu care mergeam să ne pupăm pe câte-o bancă. Prin urmare, în mintea mea Cişmigiul chiar are o conotaţie romantică. Existau anumite locuri speciale acolo, un fel de oaze rezervate amorezilor, o stâncă pe după care ne piteam.

R.P.: *Chiar dacă nu scria nicăieri „Loc pentru pupat“…*

A.E.: Nici nu era nevoie să scrie. Asta era, un loc pentru pupat. Ţin minte că prietenul ăsta al meu mă aştepta în faţa liceului, pe un gard de fier, şi mergeam împreună în parc. Mă crezi sau nu, şi-acum când trec prin Cişmigiu, ceva din emoţiile de-atunci se trezeşte la viaţă-n mine. Uneori mi se pare – aşa, pentru câteva clipe – că am iarăşi şaisprezece ani.

R.P.: *Şi în timpul şcolii, şi după aceea, ai făcut mult sport.*

A.E.: Aşa este. Foarte mult.

R.P.: *În plus, ţi-ai petrecut copilăria în Braşov, un loc care îndeamnă la sport. Acolo plăcerea sportului se ilustrează altfel decât în Bucureşti. Mă gândesc la Ioana Pârvulescu, de pildă, braşoveancă de loc, un om aparent fragil fizic, despre care am aflat mai demult – cu uimire, aproape cu stupoare – că face parapantă. Ştiu că ţi-e drag sportul, ştiu că ai făcut natație, ştiu c-ai vorbit elogios despre sport. Ai afirmat că sportul te-nvaţă să câştigi şi să lupţi. Dar vin şi te-ntreb, nu cumva îl mitizezi? Nu cumva sportul, aşa cum arată el astăzi, te-nvaţă şi să trişezi?*

A.E.: Nu, nu, de trei ori nu.

R.P.: *Nu pe tine, pe alții.*

A.E.: Îmi vine greu să cred aşa ceva. Din punctul meu de vedere, sportul este esențial pentru un om care vrea să trăiască frumos.

R.P.: *Asta da, dar cu condiția să nu devină participant la o competiție. Când intri în competiție, trebuie să te pliezi pe alte rigori.*

A.E.: Acum, e-adevărat că eu am făcut înot de performanță până la o vârstă (sau poate într-o perioadă) avantajoasă. Asta înseamnă că n-am ajuns la nivelul la care să mi se propună să iau ştiu eu ce drăcovenii prin care să-mi îmbunătățesc performanțele. Îmi aduc aminte că singurele lucruri pe care le luam erau nişte vitamine roşii, chinezeşti, care se chemau 9 Vita. Există şi acum, sunt nişte simple multivitamine. De ce le țin minte atât de bine? Fiindcă am o fotografie mai veche de la înot, iar pe marginea ei mi-a rămas o amprentă, o urmă roşie, din cauză că se lua culoarea de pe pastilă şi-ți intra în piele. Însă ăsta era singurul lucru pe care-l luam atunci. Nu doar eu, toți cei care făceau înot. Eu am făcut până la paisprezece ani, aşa că nu pot avea o imagine de ansamblu şi certitudini de nezdruncinat cu privire la ce se lua şi care erau urmările. N-am fost acolo, n-am pățit-o, nu pot să vorbesc în numele altora. Sigur, dacă ne gândim că, la ora actuală, în foarte multe sporturi nu mai e vorba despre competiția dintre doi sau mai mulți oameni, ci între cine alege şi ia pastilele cele mai bune…

R.P.: *Altfel spus, o întrecere între două laboratoare. Un sport devenit farmacologie.*

A.E.: …da, din punctul ăsta de vedere, ai dreptate, fără discuție. Numai că eu n-am trăit aşa ceva şi din cauza asta nu pot fi de acord până la capăt. Îmi păstrez anumite rezerve. Câtă vreme am făcut sport, am ştiut doar că persoana care ajunge prima la capătul culoarului câştigă, că, dacă te antrenezi foarte bine, reuşeşti, că trebuie să ai nişte date naturale în absența cărora nu faci nimic, oricât te-ai antrena, că e frumos să existe o echipă, să-ți cultivi spiritul de echipă şi să petreci timp cu coechipierii, că e important antrenorul – nu doar în sport, în viață în general – şi aşa mai departe. Aşa văd eu sportul.

R.P.: *Perfect. Îți aduc un contraargument chiar din natație. La Jocurile Olimpice de la Londra am văzut o înotătoare din China, o fată de şaisprezece ani pe nume Ye Shiwen, care a înotat o lungime de bazin mai repede decât campionul olimpic al aceleiaşi distanțe la băieți (americanul Ryan Lochte, care tocmai îl întrecuse pe Michael Phelps într-una dintre semifinale). Iar la Jocurile de la Beijing, ştafeta feminină de 4 x 200 metri mixt a Australiei, altminteri reprezentanta unei țări care mi-e profund simpatică, a bătut recordul mondial cu aproape şase secunde. Sincer, ție, ca fostă practicantă a înotului, ți se pare normal aşa ceva? Mie mi se face frică, îți spun drept. Dacă o s-o ținem tot aşa, nu peste multă vreme o să ajungem la finiş înainte de-a lua startul.*

A.E.: Sigur, aici nu te contrazic. Nici mie nu mi se pare absolut deloc în regulă să ne forțăm organismul prin mijloace profund nenaturale. Cred că sportul ar trebui să fie practicat cum spuneam mai devreme: cu ce-ai venit pe lume de la Dumnezeu. Şi antrenându-te cât poți de bine. Fără să iei pastile, stimulente, amfetamine – zi-le cum vrei.

R.P.: *Aşa ar fi normal şi decent. Dar, dacă eşti sportiv şi le prezinți versiunea asta despre sport sponsorilor care te țin în competiție, sponsorii aceia au grijă să-ți facă vânt în secunda unu şi să pună pe altcineva în locul tău.*

A.E.: Până la urmă, e şi-o chestiune de alegere personală. Ce vreau să fiu, un sportiv adevărat sau un cobai?

R.P.: *Şi mai intervine aici un element la fel de antipatic pentru fenomen: casele de pariuri. Ele fac din sportul acela idilic despre care vorbeai ceva foarte greu de recunoscut. Ia o întrecere de volei, de*

hochei sau de fotbal. Uită-te la cum arătau lucrurile cu treizeci-patruzeci de ani în urmă şi uită-te acum. Tablourile diferă radical. Dacă te uiţi la cum arată peisajul prezent, la ce şerpărie metalegală colcăie în spate, te întrebi dacă ăsta mai e sport.

A.E.: Aici vorbim deja mai puţin despre sport şi mai mult despre o afacere. Există oameni care pariază pe alţi oameni şi fac din asta un business.

R.P.: *Numai că oamenii ăştia iau legătura cu sportivii – nu direct, prin interpuşi – şi le impun anumite rezultate. „Voi mâine trebuie să pierdeţi cu 2-1.“ „Da, dar pe valoare ar trebui să batem cu 5-0.“ „Poate n-aţi înţeles, mâine pierdeţi cu 2-1.“ E notoriu cazul unui patron de echipă albaneză care a pariat pe înfrângerea echipei sale la patru goluri diferenţă, chiar împotriva unei formaţii din România.*

A.E.: Ăsta deja nu mai e sport. Dar cred că există peste tot excepţii, după cum există oameni cumpărabili. În orice domeniu, nu contează dacă vorbim de sport sau de politică.

R.P.: *Crezi în vorba asta, că fiecare om are un preţ? E doar un clişeu sau (im)pura realitate?*

A.E.: Chiar fiecare nu, dar foarte mulţi. Foarte mulţi oameni au un preţ, da.

R.P.: *Nu ştiu dacă să mă bucur. Probabil că nu. Bun, dau acum un citat scurt, din trei cuvinte. Citatele din trei cuvinte sunt preferatele mele. „Îmi plac oamenii“, aşa spui, fiindcă tot vorbeam de oameni şi de preţurile lor. Dă-mi voie să te-ntreb ce-i de plăcut la ei? Admit că e o întrebare fals filozofică – mai degrabă stupidă.*

A.E.: Hmmm. Îmi plac pentru că… în fiecare descopăr câte ceva. Şi fiindcă nu mă plictisesc niciodată. Cum să-ţi spun, la un moment dat te poţi plictisi de un telefon, da? Pe când oamenii îţi oferă de fiecare dată ceva la care nu te-aştepţi. De bine sau de rău… Şi mai e ceva. Am crezut multă vreme că, aşa cum susţin destui oameni, nu-ţi mai poţi face prieteni noi după o anumită vârstă. Ei bine, am descoperit că-i o prostie.

R.P.: *Mare de tot.*

A.E.: Am reuşit să-mi fac prieteni foarte buni după ce-am împlinit treizeci de ani, am reuşit să descopăr oameni tineri şi extraordinar de talentaţi într-o generaţie despre care toată lumea spune că nu e-n stare de nimic. Am dat peste oameni care ştiu să te aprecieze şi să ţină la tine pentru valorile în care crezi şi pentru felul tău de-a fi, nu pentru că eşti nu ştiu cine şi te-au văzut la televizor. Cea mai mare mulţumire şi cea mai mare fericire pe care le-am avut în viaţă se leagă de ceea ce mi-au oferit nişte oameni în carne şi oase. Nu se leagă de obiecte, de situaţii, de conjuncturi.

Mă uit destul de mult şi în trecut, fiindcă mi se pare că, dacă nu ştii de unde-ai plecat, nu ştii nici încotro te duci şi nici cine eşti cu adevărat. Nu ştiu dacă e bine, dar asta este structura mea.

R.P.: *Şi Proust s-a uitat şi până la urmă n-a ieşit rău.*

A.E.: Da, aşa e. Şi să ştii că trecutul meu e viu, foarte viu. Îmi păstrez prietenii de la nouă ani. Mai mult de-atât ce-aş putea să spun?

R.P.: *Să mă laud puţin. Îmi ţin minte toţi foştii colegi în ordine alfabetică. De la cei din şcoala primară până la cei de facultate. Îi şi văd – bineînţeles, cu figurile de-atunci. Le ţin minte şi locul unde stăteau în clasă sau în sala de curs.*

A.E.: Şi eu. Nu ştiu dacă pe toţi, dar pe cei mai mulţi mi-i amintesc.

R.P.: *Andreea, vorbeai la un moment dat de lipsa de asumare. Spuneai că-i o chestiune greu de trecut cu vederea şi de iertat. Ba chiar vorbeai despre lipsa de asumare ca despre un păcat. Un păcat al lumii contemporane. Mutându-ne însă în zona păcatelor aşa-zis tradiţionale, care-ar fi după tine păcatul de iertat? Dintre toate păcatele grele, faţă de care te-ai simţi indulgentă şi faţă de care-ai fi*

necruțătoare?

A.E.: Prefer să mă refer întâi la păcatele uşurele, deşi aici termenul de „păcate“ sună pretenţios. Şi mă gândesc, printre altele, la vorbele aruncate la un moment dat. Vorbe-n vânt sau vorbe azvârlite la nervi. Ştiu despre mine că pot acum să mă enervez, să mă supăr şi să zic toate lucrurile din lume, iar mâine să mă port ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Iar după o lună nici nu mai ţin minte c-am avut această discuţie. N-am fost niciodată un om ranchiunos din fire, un om care să ţină-n el nişte gânduri rele, nişte lucruri supărătoare. Dacă m-ar deranja ceva, m-ar consuma mai mult să rămân cu acel ceva în mine decât să-l spun. Prefer să-ţi spun verde-n faţă: uite, am asta pe suflet, m-ai enervat c-ai făcut chestia asta, nu mi se pare-n regulă. Şi gata, am terminat. Revenind, lucrurile acestea mi se par pasabile, de iertat. Vorbele în vânt sau la supărare nu-mi provoacă resentimente. N-o să mă apuc să port pică unui om pentru că l-a luat gura pe dinainte sau a spus ceva la nervi.

R.P.: *Şi dacă ne gândim la păcatele grele? La crimă, la preacurvie, la hoţie, la lăcomie, la lene?*

A.E.: E greu de răspuns. În ce mă priveşte, urăsc lenea, dar fireşte că nu e ăsta cel mai greu dintre păcate. Există destule lucruri de neiertat, mai ales cele care afectează grav, decisiv, viaţa semenilor. N-ai cum să ierţi un pedofil sau un violator. Ca să nu mai vorbesc de-un ucigaş. Sunt lucruri oribile, a căror urmă nu poate s-o şteargă nimeni şi nimic. Nici terapiile, nici sfaturile înţelepţilor. Nici măcar timpul.

R.P.: *Ne apropiem, încet-încet, de omul de presă Andreea Esca.*

A.E.: Ei, da.

R.P.: *Omul pe care publicul îl vede, îl aude, îl citeşte şi-aşa mai departe. Dar înainte de asta mă simt obligat să dau glas unei curiozităţi infantile. N-a făcut nimeni jocuri de cuvinte pe seama numelui tău după ce te-ai măritat? Lucruri de genul „Eram Esca, sunt Eram“?*

A.E.: A, cum să nu? Am un prieten, Igor Antip, care era producătorul jurnalului chiar în perioada când m-am măritat. El a făcut o observaţie asemănătoare. Mai ales că atunci chiar aveam un promo în care spuneam: „Sunt Andreea Esca şi vă aştept la ora nouăsprezece la ştirile ProTV“. Igor mi-a sugerat: „Ar trebui să spui «Sunt Andreea Eram Esca şi vă aştept la ştiri»“. Şi a mai fost o întâmplare interesantă legată de numele lui Alex. Eu de mică eram obsedată de felul cum o să-mi arate semnătura după ce-o să mă mărit şi-o să iau numele soţului meu. Şi mă semnam cu toate numele prietenilor pe care-i avusesem de-a lungul timpului. Ia să vedem, cum arată Andreea X, Andreea Y şi-aşa mai departe.

R.P.: *Dar nu ţi-ai spus niciodată: „Iubitul meu n-are decât să fie cel mai frumos, cel mai tandru şi cel mai deştept bărbat din lume, dacă-l cheamă Chiftea, Manivelă sau Năsălie, nu-l iau de soţ?“*

A.E.: Nu ştiu dacă m-am gândit, dar s-ar putea să se fi declanşat un fel de senzor într-un cotlon al minţii. Inconştient, poate, eram destul de preocupată de cum avea să-l cheme. Iar când l-am întâlnit pe Alex mi s-a părut minunat că, după ce că-mi plăcea foarte mult de el, avea şi-un nume foarte potrivit. Ţin minte că avea un etui pentru stilou cu iniţialele lui: A.E. Şi i-am zis: ia fii atent, pot să-l iau şi să spun că-i al meu. Ca să nu mai spun că fiecare dintre numele noastre de familie are câte patru litere. E ceva.

R.P.: *Am şi eu o pereche de fini de căsătorie cu o poveste a numelui amuzantă. Numele ei de fată e Rusu. Numele lui, tot Rusu. (După cum vezi, tot patru litere.) Ceremonia religioasă s-a ţinut la Biserica Rusă. Abia m-am stăpânit să nu mă duc la preot şi să-l întreb cum îl cheamă.*

A.E.: Da, haios. La mine ironia sorţii a fost că, până la urmă, nu mi-am mai schimbat numele. Am făcut o grămadă de încercări şi-n cele din urmă am rămas cu numele meu. Dar am luat şi numele soţului.

R.P.: *Intrăm acum, aşa cum am promis, în secţiunea rezervată presei, Andreea. Întrebarea e simplă: care-au fost momentele în care te-ai simţit cu adevărat împlinită ca om de presă? Dă-mi, te rog, o listă scurtă de trei nume, aşa cum îţi apar pe ecranul minţii.*

A.E.: Primul a fost în Statele Unite, când am realizat un documentar despre sistemul american de învățământ public şi privat. Un documentar care a avut, nu mai ştiu, opt sau zece episoade. Asta se-ntâmpla înainte de 1 decembrie ’95, iar documentarul a fost difuzat de ProTV. Al doilea a fost momentul când am sperat că vom intra în NATO, dar n-am intrat, în 1997, când am fost la Madrid, cu prilejul summitului ținut acolo. Îmi aduc aminte cu mare drag summitul acela şi impresionanta desfăşurare de forțe a ProTV-ului. Am avut o sumedenie de *live*-uri, şi pe urmă țin minte că trebuiau anunțați polonezii că vor fi invitați să adere, iar eu am plecat de la Madrid cu echipa lui Bill Clinton la Varşovia. Chiar cu unul dintre avioanele prezidențiale. Am stat alturi de Madeleine Albright. Ce emoții… Am păstrat o cutie de chibrituri din avion, cu emblema Air Force One. Apoi am transmis din locul unde Clinton se dusese să-i anunțe pe polonezi că vor fi admişi, după care am venit tot cu ei la Bucureşti, unde Clinton a spus în Piața Universității că românii trebuie să mai aştepte puțin… Iar al treilea moment cu multă adrenalină a fost vizita lui George W. Bush la Bucureşti. Îmi amintesc chiar şi o pățanie haioasă. Aşteptam într-o rulotă să vină *live*-ul şi s-a blocat uşa, de era să nu mai ajung la transmisie…

R.P.: *Vine şi întrebarea în oglindă. Rateuri ai avut?*

A.E.: Rateuri? Dac-am avut rateuri? Oi fi avut, mai mult ca sigur c-am avut.

R.P.: *Mă refer la ceva care să te fi sâcâit enorm, eventual să te irite şi-n prezent, când îți aduci aminte.*

A.E.: Hm, să mă gândesc. Da. Episodul de care-mi aduc aminte şi azi e o – nici nu ştiu cum să-i zic, gafă? – hai să zicem gafă. Trebuia să am doi invitați în emisiune, la ştiri. Nu-l cunoşteam pe nici unul. Nu-i văzusem la față, le ştiam doar numele şi funcția. Urma ca unul să fie în studio, lângă mine, la masă, iar celălalt într-o „fereastră“ aflată într-un alt loc. Regizorul de platou i-a încurcat şi mi l-a adus la masă pe cel care trebuia să fie în „fereastră“. În felul ăsta, l-am luat pe omul de la masă drept altcineva. Am început să-i pun o întrebare legată de ceea ce credeam eu că era domeniul lui de specialitate şi, cum se-ntâmplă, ca să fie groaznic până la capăt, omul ăsta care venise la masa de ştiri fusese coleg de serviciu cu taică-meu. (Tata a fost director tehnic la centrala nucleară de la Cernavodă.) Ca să fie tacâmul complet, omul lucra chiar acolo, nu în altă parte. Şi eu mă apuc şi-l întreb ceva total aiurea. Erau două teme complet diferite. Nu mai țin minte ce anume, dar a fost ca şi cum eu l-aş fi întrebat care avea să fie recolta de grâu din anul ăsta, iar el mi-ar fi răspuns: „Ştiți, eu am venit pentru centrala nucleară“. Îți dai seama, nu înțelegeam ce voia să spună. Din fericire, scena a durat foarte puțin, câteva secunde. Mi-am dat seama repede că în „fereastra“ din televizor apăruse un alt personaj, am înțeles că se întâmplase ceva şi-am întors-o cum m-am priceput: „Cred că este o mică neînțelegere, bla bla“, după care m-am întors repede către omul din „fereastră“ şi i-am pus lui întrebarea. Dar n-a fost simplu. S-au scurs câteva secunde care mi s-au părut ore. A fost oribil, simțeam că-mi vine să intru-n pământ, să-mi pun în cap şi masa, şi tot ce mai era pe-acolo şi să dispar definitiv.

R.P.: *După emisiune te-ai crizat?*

A.E.: Nu m-am crizat, m-am scuzat. Bineînțeles că m-am şi supărat, am fost furioasă. Nu-mi venea să cred că mi se-ntâmplase aşa ceva. Țin minte că m-am scuzat întruna, mi-am cerut iertare douăzeci de minute omului ăluia, i-am explicat ce se petrecuse, că nu trebuia să se afle în studio, ci în partea cealaltă, în „fereastră“. Mă rog, n-a fost bine.

R.P.: *Nu te consolează, dar s-au mai produs asemenea încurcături în platouri. Una circulă masiv pe YouTube. Nu spun care e postul TV în cauză. Dar era o emisiune în direct, care dura o oră şi era realizată de un domn care-avea de fiecare dată un invitat. În emisiunea cu pricina, înainte de a-l prezenta pe musafir, amfitrionul rosteşte o diatribă împotriva drogurilor („ce flagel, ce blestem, cum*

ne mai putem apăra, unde-o să ajungem, ce-o să se-ntâmple cu tinerii noştri etc.“). Pe urmă se întoarce spre invitat şi-l întreabă: „Domnule profesor, ce putem face împotriva acestui fenomen?“ Iar invitatul spune: „Nu prea ştiu, eu reprezint Patronatul Român al Cărnii de Porc“.

A.E.: Aoleu, groaznic!

R.P.: *Îţi dai seama ce stupoare s-a lăţit pe chipul gazdei.*

A.E.: Îmi dau seama. Păi n-ai ce să faci, eşti în direct!

R.P.: *Norocul lor a fost că sunt un post de nişă, fără un public din cale-afară de numeros.* Enfin, passons, *cum ar spune Alex Eram. Andreea Esca este, în mintea multora, nu doar un brand, ci şi un etalon al excelenţei. De-aici şi întrebările următoare. Cum defineşti excelenţa? Dar brandul? Ce anume consideri că a creat brandul Andreea Esca?*

A.E.: Cred că, întâi de toate, a avut o mare importanţă faptul că am fost prima imagine nouă a televiziunii de după Revoluţie. Iar aici mă refer la perioada SOTI. A contat enorm faptul că în acel moment oamenii căutau noi feţe în televiziune, figuri în care să aibă încredere şi faţă de care să nu nutrească suspiciunile pe care le-aveau în general faţă de prezentatorii de ştiri de dinainte de Revoluţie…

R.P.: *Care erau purtători de trecut.*

A.E.: Da, sunt de părere că faptul acesta a contat foarte mult. Pe urmă, în ceea ce mă priveşte, ştiu că mi-am făcut meseria cum m-am priceput mai bine. Sunt genul de persoană care, când se apucă să facă un lucru, e atentă la cel mai mic detaliu. Am învăţat să nu mă dau bătută, să mă perfecţionez, să-i ascult pe ceilalţi şi să mă dezvolt cum pot. Asta e ceea ce am încercat să fac. În al treilea rând, a fost important, chiar decisiv, faptul că am apărut odată cu ProTV-ul, care, după părerea mea, a însemnat un moment de revoluţie în media din România. Nu numai că apărusem pentru prima dată ca imagine a unei noi generaţii, să zicem, dar devenisem purtătorul de mesaj şi de imagine al unui nou tip de televiziune.

R.P.: *Mai simplu spus, al alternativei.*

A.E.: Da. O televiziune care-a însemnat pentru România o cotitură, cum ziceam, o revoluţie în ceea ce priveşte piaţa media. În fine, faptul că am rămas în acelaşi loc atât de multă vreme a creat o relaţie specială între mine şi telespectatori. E aici o fidelitate care cred c-a fost răsplătită prin – cum să zic? – prin dorinţa lor de-a ne revedea în fiecare zi. Şi prin crearea unei obişnuinţe.

R.P.: *Până la urmă, e un raport care presupune longevitate şi stabilitate.*

A.E.: Da, cred că asta e formula. De exemplu, cea mai mare satisfacţie o am – o să râzi, poate – când mă-ntâlnesc cu oameni care sunt plecaţi din ţară.

R.P.: *N-o să râd.*

A.E.: Vorbesc de oameni care-au plecat din România de zece, doisprezece, cincisprezece ani. Mă trezesc că-mi spun: „Vai, ştiţi, am venit acum în ţară, am dat drumul la televizor şi v-am văzut, v-am regăsit la ProTV“. Ei, asta pentru mine e-o mulţumire colosală. Poţi să reprezinţi un etalon, o ancoră, o certitudine…

R.P.: *Un reper, eventual…*

A.E.: Da, un reper pentru nişte oameni care trăiesc, poate, într-un haos continuu, care se duc şi vin, care-şi schimbă viaţa, meseriile, ţara. Ei bine, faptul că pentru oamenii ăştia tu reprezinţi ceva stabil, un element în jurul căruia se ordonează atâtea şi-atâtea lucruri, e măgulitor. Oricum, eu mă simt răsplătită.

R.P.: *Bănuiesc totuşi c-ai primit oferte. E imposibil să nu fi existat.*

A.E.: Da, am primit.

R.P.: *Şi le-ai refuzat. Pe toate. Care-a fost elementul care-a determinat refuzul?*

A.E.: Faptul că mă simt foarte bine la ProTV.

R.P.: *Dar nu te-a tentat niciodată să schimbi mediul? „Am stat aici cinci ani, opt ani, zece ani, acum vreau să văd cum e-n altă parte.“ N-ai simţit impulsul ăsta?*

A.E.: Nu. Drept să-ţi spun, nu m-a tentat niciodată să schimb. În primul rând, dacă ţi-e bine unde eşti, de ce-ai vrea să schimbi?

R.P.: *Dar dac-ar apărea o televiziune care să se situeze cu un grad sub ProTV ca performanţă şi să-ţi ofere un salariu de două ori mai mare (fii pe pace, nu te-ntreb nimic de salariu), cum ai reacţiona?*

A.E.: N-am fost niciodată, dar absolut niciodată, condiţionată de salariu. Din prima zi când m-am angajat. Mi-aduc aminte de salariul de la SOTI. Din primul salariu plănuisem să-mi iau un inel. Mi-am dat seama pe urmă că, dacă puteam să-mi iau nişte gumă de mestecat şi biscuiţi, era bine. Asta aşa, ca exemplu. A, şi n-am întrebat niciodată cu ce salariu mă angajez. Cât mi s-a dat, atât am acceptat. Nu m-am dus niciodată să cer sporuri, măriri şi alte asemenea. Am lucrat – poate că ţi se pare greu de crezut – complet necondiţionată de bani. Am spus mai devreme că nu cred să existe un preţ chiar pentru fiecare om. Am primit destule oferte rentabile de-a lungul timpului şi multă lume mi-ar fi spus „Trebuie să fii complet nebună să nu faci o schimbare“. Numai că, din punctul meu de vedere, e mai important să fii mulţumit, să te simţi bine acolo unde eşti şi să-ţi placă mai mult oamenii cu care lucrezi decât câţi bani iei. Pentru mine contează extrem de mult oamenii din jur, echipa din care fac parte.

R.P.: *Nu mai ţin minte dacă e adevăr sau legendă, dar n-ai avut şi-o ofertă de la CNN? O ofertă pe care-ai refuzat-o?*

A.E.: Ei, n-a fost chiar aşa.

R.P.: *Ai făcut totuşi parte din ceva ce s-a chemat CNN World Report.*

A.E.: Exact. La CNN am făcut o şcoală exact înainte să vin la ProTV şi-aş fi putut să rămân acolo. Să continui la CNN. Dar, nu ştiu cum să-ţi spun, la momentul acela mi s-a părut că era prea devreme. Mai mult decât atât, ca să revin la obsesia mea, cel mai rău mă deranja faptul c-aş fi fost foarte departe de oamenii dragi. Pe atunci vizele erau o problemă delicată. Era greu al naibii să-ţi procuri viză de America pe vremea aceea. Iar gândul că nu aveam să-mi văd părinţii şi prietenii timp de zece ani m-a convins să nu rămân acolo. Ai fi putut să-mi dai orice post din lume, n-aş fi acceptat.

R.P.: *Ei ar fi putut să te vadă – la televizor. La tine-ar fi fost mai greu.*

A.E.: Nici măcar asta nu ştiu dacă se putea. Nu mai ţin minte dacă se prindea CNN-ul. Vorbim de anul 1993.

R.P.: *Cam atunci, în 1993-1994, începuseră să opereze primele reţele de televiziune prin cablu la noi în ţară.*

A.E.: A, da, aşa e, atunci începuseră, fiindcă înainte să mă duc la CNN mă interesasem de Adrian Sârbu. Îmi făcuse o ofertă şi nu ştiam nimic despre el. Ştiam doar că, la vremea aceea, Canal 31, care era al lui Sârbu, retransmitea emisiunile CNN-ului. Şi ţin minte că atunci am întrebat la CNN: „Domnule, cine-i omul ăsta? M-a invitat la un interviu după ce termin aici şi-aş vrea să ştiu ce-i cu el“. Deci, cam în perioada aceea începuse să se vadă CNN-ul în România.

R.P.: *Şi ce ţi-au spus la CNN?*

A.E.: Mi-au spus să am încredere. Îl cunoscuseră şi li se păruse un profesionist.

R.P.: *Ai de ales între talent şi seriozitate. Nu poţi să le ai pe-amândouă, asta-i regula jocului. Pe care-o alegi?*

A.E.: Talentul?

R.P.: *Talentul, zici. Foarte bine, mă bucură opţiunea asta. Şi dac-ar fi să scrii – nu un decalog, ar fi*

prea mult – un set de reguli elementare ale omului de presă, care-ar fi acelea? Cele mai importante, vreau să spun.

A.E.: Bun, lăsăm deoparte talentul, în care văd o condiţie *sine qua non*. Mă gândesc că trebuie să mai existe şi-n ziua de astăzi nişte jurnalişti care să verifice informaţiile din trei surse independente. Oameni pe care chiar să-i intereseze adevărul, nu doar să publice un material ca să vândă ziarul, fără măcar să ceară părerea celui în cauză. Mai cred că trebuie să fii foarte pasionat. Din punctul meu de vedere, un jurnalist nu-şi poate permite să privească jurnalismul ca pe o simplă meserie, cu reperele ei uzuale: la ce oră ajung la serviciu, la ce oră plec, când îmi iau concediu, cum fac să fiu liber de Paşti sau de Crăciun. Cine gândeşte aşa nu prea are ce să caute în această profesie. O altă regulă – de fapt, calitate – elementară este tenacitatea. OK, se-ntâmplă să nu-ţi iasă un material cum ţi-ai dorit, se-ntâmplă să ai dezamăgiri, dar important e s-o iei de la-nceput, să mergi mai departe cu aceeaşi dorinţă, să găseşti un rezervor de la care să poţi să te-alimentezi ca să fii în stare să continui. Să nu abandonezi. Şi pe urmă apare, fireşte, spiritul de competiţie. E inevitabil să fie aşa. În fond şi la urma urmei, jurnalismul e şi o competiţie, eu aşa cred. Nu eşti scriitor. Faci jurnalism, nu literatură. Dar şi dacă eşti scriitor…

R.P.: *Sper că nu crezi că între scriitori nu există concurenţă.*

A.E.: Ba există, probabil că există, dar nu se vede atât de limpede.

R.P.: *Altceva?*

A.E.: Trebuie să fii curios, chiar foarte curios. Iscoditor. De altfel, cred că de-aici pleacă totul. N-ai ce să faci în breasla asta dac-ai fost operat de curiozitate.

R.P.: *Eu parc-aş pune şi rezistenţa fizică pe listă.*

A.E.: Categoric. Iar rezistenţa asta se leagă uneori chiar de momentele speciale de care vorbeam: Crăciun, Revelion etc. Acum e momentul să adaug şi seriozitatea. Vorbeam mai devreme despre talent *versus* seriozitate şi, invitată să aleg, am ales talentul. Am făcut-o în simpla logică a unui joc, fiindcă în mod normal cele două se completează şi se potenţează reciproc. Şi aici dau exemplul unui prieten foarte bun, care e extrem de talentat, dar funciarmente neserios. Am cu el discuţii peste discuţii, care uneori devin aproape violente, furibunde. Asta fiindcă omul face lucruri nemaipomenite, dar nu ştiu niciodată – accentuez, NICIODATĂ – dacă mâine va veni cu produsul respectiv la termen. Îi explic la infinit că mor de ciudă, din cauză că riscă mereu să piardă ceva ce s-ar putea să conteze pentru restul vieţii lui. Îi spun că dacă nu te prezinţi cu produsul la termen poţi să-ţi strici viaţa. Eu vorbesc, eu aud. Nu reuşesc să-l schimb, orice-aş face. Sau dă semne de schimbare timp de-o lună, după care alunecă înapoi în neseriozitate. Cam astea ar fi trăsăturile unui bun om de presă. Acum îmi dau seama că tu mi-ai cerut reguli de bază, iar eu ţi-am vorbit despre calităţi. Asta e. A, şi mai e o calitate. Cred că trebuie să fii sociabil. Mi se pare de bun-simţ.

R.P.: *Ai făcut multe reportaje, ai transmis din multe locuri ale planetei. Care-a fost cel mai fierbinte dintre ele?*

A.E.: Uf, nu prea mai ştiu acum. Mi-e greu să spun. Cel mai fierbinte, cel mai fierbinte… Cele mai mari emoţii le-am avut atunci, la Madrid, asta ţin minte. Erau foarte multe teme politice, o sumedenie de invitaţi, oameni importanţi, şi mi-era teamă să nu spun vreo prostie, să nu mă-ncurc. Unde mai pui că totul se desfăşura în engleză. Oricât de bine-ai şti o limbă străină, tot în limba ta te simţi mai bine. Mă rog, a fost destul de complicat. Atunci am avut cele mai mari emoţii. Fără ca Madridul să fi fost neapărat un „punct fierbinte“ de genul zonelor de conflict. Dar îmi aduc aminte un episod care mi-a ridicat tensiunea. Aveam un loc de transmisie undeva pe-o schelă care fusese montată special pentru transmisiune şi care era foarte înaltă, dar nu din cale-afară de stabilă. Ţin minte că la un moment dat a venit acolo Christiane

Amanpour. Era invitată la cadru. S-a apropiat de mine, mi-a spus că are rău de înălțime şi m-a întrebat ce să facem. Pe-atunci îl aveam producător pe Mişu Predescu. Mişu o împingea uşor din spate, iar cineva din față îi striga: „Uită-te doar înainte, nu te uita în urmă!“ Mişu o împingea în continuare, mai erau câteva secunde şi trebuia să intrăm în emisie. Nu ştiam ce să fac şi mă temeam ca nu cumva să-i vină rău femeii. Se-ntâmplă şi lucruri din astea. A, nu, mint!

R.P.: *Că tot vorbeam de onestitatea jurnaliştilor.*

A.E.: Adică nu mint, dar mi-am adus aminte abia acum. Cele mai mari şi mai mari emoții, când am crezut c-o să-mi plesnească fierea şi c-o să terminăm apoteotic, a fost când am intrat în UE. La Bruxelles.

R.P.: *S-auzim…*

A.E.: Stai să vezi. Am transmis jurnalul chiar în noaptea când urma să intrăm în UE şi am mutat totul în aşa fel încât să transmitem de la Bruxelles. La miezul nopții urma să devenim oficial țară membră a Uniunii Europene. Un moment foarte important. Regia rămăsese, bineînțeles, în țară, dar ceilalți eram acolo în păr. Făcuserăm o mulțime de materiale şi de reportaje şi urma să dăm jurnalul în întregime de la fața locului. Am încărcat în calculator tot ce scriseserăm peste zi, urmând să încarc materialele şi în prompter. (Dat fiind că urma să dăm jurnalul cap-coadă de la Bruxelles, plecaserăm cu prompterul şi cu toată aparatura.) Cu patru-cinci minute înainte de-ncepere, a căzut prompterul, cu toate materialele pe care le-aveam. Tot, tot, tot, tot, tot, tooooot, tot!!! Ne-am blocat, nu ştiam ce să facem. Am simțit, cum spuneam, că-mi plesneşte fierea. Nu ştiam ce se-ntâmplă. Exista în studio o prezentatoare care să preia controlul în cazul în care cădea emisia, dar nu puteam să suport ideea că ne-am dus până acolo, am deplasat atâția oameni, am muncit atât de mult (făcuserăm nu ştiu câte reportaje în cele câteva zile), iar acum trebuia să dăm totul de la Bucureşti. Ne simțeam inutili şi caraghioşi. Aşa, puteam să facem totul la Bucureşti de la bun început, fără bătaie de cap. Ce mai, a fost o demență. Cu câteva minute înainte încă nu aveam materialele, aşa c-am început să le scriu din nou, la un calculator, împreuna cu o colegă, Cristina Jurca, şi să dăm print, ca să am măcar o foaie în față. Să ne-nțelegem, nu poți să reciți un jurnal întreg. Am avut timp doar să introduc în prompter primele două ştiri, primele intro-uri, cele pe care le citesc eu, numai că prompteristul, cel care în mod normal îmi dădea maneta aia, scria şi el, aşa că nu putea să-mi dea şi prompterul. În ultima secundă – țin minte că înaintea mea era sportul –, i-am spus: „Aruncă-mi mie ăla!“ Eu când am venit de la SOTI îmi dădeam singură prompterul, pe-atunci nu exista această meserie.

R.P.: *Vorbim aici de-o persoană care reglează şi calibrează viteza textului, adaptând-o felului tău de-a citi.*

A.E.: Exact. Ai un om care asta face, îți derulează textul pe prompter.

R.P.: *A ajuns şi asta meserie de sine stătătoare.*

A.E.: Da, cu oameni calificați pentru aşa ceva. Un om care stă acolo şi-ți dă textul. Acum, la noi îl dă chiar editorul jurnalului.

R.P.: *Şi cum se cheamă? Prompterist?*

A.E.: Prompterist, da. Aşa se cheamă. E omul care învârte maneta aia şi care ştie să treacă de la o ştire la alta, un om care poate îndeplini anumite comenzi. Şi-mi aduc aminte că mai aveam cam un minut, iar el introdusese prima ştire şi pe urmă-mi spusese: „Îți introduc şi-a doua ştire“, pentru ca după aceea să le scriem pe parcurs. Nu mai aveam ce să facem. Şi în timp ce stăteam la cadru, mi-a aruncat muştiucul ăla, eu l-am prins, paaac!!!, şi-am început să-mi dau singură prompterul. N-o mai făcusem de douăzeci de ani, iar la început mi-a fost frică şi mi-am zis, gata, să vezi c-o zbârcesc – fiindcă dacă dai o dată prea tare prompterul, s-a terminat, se duce până la sfârşit. Acum sigur că totul pare un fleac, o bagatelă, dar în secundele alea, crede-mă, a fost ceva îngrozitor. Bun, până la urmă am zis: asta e, orice-ar fi, îi dăm

drumul. Văd eu ce-oi zice, dar nu intrăm din Bucureşti nici morţi. Am început, prima ştire a fost OK, pe urmă ţin minte c-a intrat a doua ştire şi-ntre timp ne-am prins ce se-ntâmplase – o conexiune la calculator. Mi-a revenit tot textul pe care-l introdusesem în prompter şi am continuat fără probleme.

R.P.: *Te-ai simţit ca marinarul care pune piciorul pe uscat după furtună.*

A.E.: Da, dar cred c-am slăbit cinci kile atunci.

R.P.: *Parcă adineauri spuneam că trebuie să stai bine cu nervii-n meseria asta.*

A.E.: A, cum să nu? Altfel n-ai nici o şansă. Ia gândeşte-te, era în noaptea de Revelion. Intrarea în Uniunea Europeană a fost pe data de 1 ianuarie 2007, la ora zero.

R.P.: *Iar cu o lună mai devreme, pe 1 decembrie, intonaseşi formula ritualică.*

A.E.: Da. „Bună seara, România, bună seara, Bucureşti.“

R.P.: *Chiar aşa, de câte ori ai schimbat sacoul roşu?*

A.E.: Nu l-am schimbat.

R.P.: *Niciodată-niciodată?*

A.E.: Niciodată. Este tunat, atâta tot. I-am făcut câteva mici modificări. Se uzase un pic catifeaua. Dar să ştii c-a fost un sacou oarecare, cu care venisem absolut întâmplător pe 1 decembrie 1995.

R.P.: *Aşa o fi, dar a devenit element de identificare. Spui 1 decembrie ProTV, spui sacoul roşu.*

A.E.: Aşa este.

R.P.: *Andreea, să presupunem acum că mâine nu mai există televiziune. De fapt, nu mai există media. Nu mai apare nici un ziar.*

A.E.: Ce-o să fac?

R.P.: *Exact, ce-o să faci? N-ai voie să spui „o să fiu mamă“ sau „o să fiu soţie“. Ce faci, spre ce te-ndrepţi?*

A.E.: Şi zici că nu mai există media, nu mai există nimic?

R.P.: *Nimic. Lumea trăieşte, habar n-am, fără ziare, fără televizor, fără radio. E o lume pe buza distopiei, evident.*

A.E.: Hmm, ce-aş face? Uite că nu ştiu să spun acum, pe nepusă masă. Oricum, ceva legat de comunicare. O să mă instalez undeva la un ghişeu şi-o să vorbesc singură. N-am altă idee. Nu mă văd făcând decât ceva legat de vorbit, asta cu siguranţă.

R.P.: *Am vrut să te instalez într-o lume „altfel“, fiindcă ăsta e un cuvânt cu o detentă foarte bună în mentalul nostru. De pildă, ne spun oameni avizaţi că România însăşi e altfel.*

A.E.: De la Lucian Boia citire.

R.P.: *Printre alţii, şi de la el. Te-aş întreba, crezi şi tu că România e altfel? Sigur, ai putea să contraîntrebi „altfel decât ce?“, aşa că reformulez: Cum e România ta? Are hibe? Ce-ai face cu ele? Le-ai repara? Ai băga România în service sau ai lăsa-o să se repare singură?*

A.E.: România noastră are nişte hibe, dar în acelaşi timp dispune de-un şarm extraordinar. Probabil că pentru asta nu abandonăm şi pentru asta suntem încă aici. Eu am avut numeroase discuţii cu o serie de colegi de liceu care-au plecat în străinătate după Revoluţie – majoritatea medici sau cu alte meserii bănoase. Mi-au explicat de nu ştiu câte ori că nu se poate, că lucrurile la care ţintesc ei nu se pot face la un standard civilizat aici, că evoluţia e imposibilă în această ţară. Eu o ţineam pe-a mea: dacă voi plecaţi, cine naiba vreţi să facă lucruri bune şi-n ţara asta? Spun în continuare, riscând ca ideea asta să treacă drept obsesie, că oamenii trebuie să rămână aici şi să-ncerce. Sigur că pe urmă vine liota de exemple în care oamenii încearcă degeaba.

R.P.: *E irelevant, dar să ştii că sunt sută la sută de partea ta. Am spus-o de multe ori, n-aş pleca de-*

aici pentru nimic în lume. Nu m-am gândit să plec cu douăzeci şi cinci de ani în urmă, când nu mai era nimic de făcut, doar n-o să plec acum, când totul e de făcut.

A.E.: Mă bucur să aud asta. Bun, vezi că nu poţi şi nu poţi şi nu poţi, iar la un moment dat te decizi să-ţi duci viaţa cum te pricepi mai bine, să abandonezi şi să-ţi pui coada pe spinare. Înţeleg şi asta.

R.P.: *Întâi îi înjuri bine pe toţi.*

A.E.: Mă rog… Revin. Cred că, aşa cum am spus, România are un şarm formidabil – printre altele, tocmai din cauză că nu funcţionează totul cum s-ar cuveni. Bun, asta nu-nseamnă că sunt gata să scuz absolut orice, că pot să accept inacceptabilul. Aş dori să existe un sistem de sănătate civilizat, aş dori să se mai facă şcoală cum trebuie şi-aş dori să avem grijă de bătrâni. (Îmi doresc prea mult? Oricum, fiecare cu marotele lui.) Nu mi se pare normal ca, după o viaţă de muncă, oamenii să aibă nişte pensii de mizerie, să nu-şi poată trăi bătrâneţea decent, să nu meargă unde vor şi unde au nevoie – la băi, în excursie etc. Sigur că nu sunt de acord cu o mulţime de chestii care se petrec în România, sigur că există destule lucruri care nu funcţionează, sigur că n-o să dispară corupţia, oricât mi-aş dori-o. Dar umorul pe care-l are poporul ăsta…

R.P.: *Chiar şi inventivitatea…*

A.E.: Inventivitatea, creativitatea, uneori caracterul vag dement al anumitor situaţii, până şi stupizenia pe care ţi-e dat s-o observi uneori în acţiune conferă locului, cum spuneam, un farmec absolut. Crede-mă, nu fac paradă. N-aş putea să dau România pe nici o altă ţară din lume.

R.P.: *Mai e un lucru aici. Capacitatea oamenilor de a-şi transforma calităţile în defecte şi invers. Să ne gândim doar la adaptabilitate, bunăoară.*

A.E.: De acord. Dar mă simt nevoită să insist asupra umorului aparte din ţara asta. Ne e bine, ne e rău, noi ne distrăm. Merge, nu merge, nu contează – mâncăm, bem, ne simţim bine. E ceva incredibil. Şi cred că, într-un fel al nostru, suntem foarte simpatici.

R.P.: *Nu e cazul să disperăm, zici.*

A.E.: A, nu, deloc.

R.P.: *Spune-mi, te rog, câte ceva despre pedigriul vostru multietnic. Se vede în felul tău de-a fi? Dar în felul de-a fi al lui Alex? Tatăl lui este armean, parcă.*

A.E.: Da, tatăl lui Alex e armean, iar mama franţuzoaică.

R.P.: *Iar tu… ai un bunic grec?*

A.E.: Exact, bunicul a fost grec, din Atena, bunica italiancă, mama tatălui meu era pe jumătate unguroaică, suntem de toate felurile.

R.P.: *Şi se văd influenţe? Se topesc în voi fără probleme originile-acestea atât de diverse? Observi elemente identificabile etnic? Poţi să pui degetul şi să spui: asta e de la greci, asta de la armeni, asta de la italieni?*

A.E.: Până la un punct, dar nu în doze uriaşe. Dacă mă analizez atent, mi se pare că eu, una, sunt destul de balcanică, aici intrând toate bunele şi relele zonei. Aşa mă văd. Ţin minte că pe fata mea, Alexia, a întrebat-o profesorul la şcoală ce este şi-a răspuns că e o parte franţuzoaică, o parte româncă şi-o parte armeancă. Altfel spus, fiecare îşi asumă ce-şi doreşte.

R.P.: *Şi Aris?*

A.E.: Aris, nu ştiu. Are faţă de american. Dar, dacă mă-ntrebi pe mine, mi se pare mai degrabă francez.

R.P.: *Regăsesc, citindu-ţi textele, o formulă pe care-am auzit-o şi eu: „Eşti în treabă, toţi te-ntreabă“. Ţie ţi-a spus-o mama, eu am auzit-o de la bunica din partea tatei.*

A.E.: Da, e o vorbă veche. Mie mama mi-o plasează ori de câte ori mă plâng. Mi se mai întâmplă uneori

să mă căinez: „Aoleu, iar trebuie să mă duc şi să fac nu ştiu ce“. Şi mama îmi spune: „Lasă, mamă, eşti în treabă, toţi te-ntreabă. Pe urmă n-o să te mai întrebe nimeni nimic. Stai liniştită, o să ai timp să te-odihneşti.“

R.P.: *Îţi doreşti câteodată să nu te mai întrebe nimeni nimic?*

A.E.: Sincer? Foarte rar. Şi sunt conştientă că m-am obişnuit aşa şi că-mi face plăcere. Nu mă număr printre cei care se plâng că-i oboseşte să facă o poză cu cineva, să răspundă la nişte întrebări sau să dea un autograf. Eu chiar ma bucur când cineva vrea să facem o poză sau să stăm de vorbă.

R.P.: *Bine, mai există şi martiri închipuiţi, care-şi percep cariera ca pe-un traseu sacrificial. „Aoleu, ce cruce mi-a fost dat să duc!“ Ceva de genul ăsta.*

A.E.: Da. Eu am, ce-i drept, amici care-mi mărturisesc că n-ar putea pentru nimic în lume să aibă rigoarea mea. Sau să fie în stare ca, indiferent ce s-ar întâmpla, la oră fixă să facă lucrul pe care s-au angajat să-l facă. Sigur, pare complicat. Mai ştii, poate chiar *este* complicat. Uite, când i-am spus mamei că urmează să profesez în domeniul ăsta şi când m-a văzut cât eram de fericită, ea mi-a zis: „Gândeşte-te de câteva ori, nu te bucura atât de tare. Gândeşte-te dacă poţi cu adevărat s-o faci. E ca şi cum ai fi un actor de teatru. Nu ne interesează, ţi-a murit sau ţi-a înviat cineva, noi vrem să te prezinţi la oră fixă şi să-ţi faci treaba.“

R.P.: *Şi nu oricum, ci impecabil.*

A.E.: Vezi bine. Până la urmă, spun aceiaşi spectatori ipotetici, pentru asta am plătit bilet. De câte ori mi-e greu, îmi amintesc de cuvintele mamei şi-mi spun mie însămi că asta am ales să fac. De fapt însă, îmi fac treaba cu plăcere. N-o privesc în nici un caz ca pe-o corvoadă. Ba chiar o consider un cadou de la viaţă.

R.P.: *Un privilegiu? Te simţi răsfăţată?*

A.E.: „Da“ la ambele întrebări. Şi mă simt, cum bine spui, răsfăţată.

R.P.: *Mă bucur că spui lucrul ăsta. Mi se-ntâmplă acelaşi lucru în meseria mea. Nu încetez să-mi spun c-am tras un loz foarte gras. A, bun, a fost un loz pentru care-a trebuit să muncesc, de acord, am tras ani şi ani, dar acum sunt mulţumit fiindcă fac ce-mi place.*

A.E.: Aşa este. Şi cred că e o mare nefericire să faci o muncă antipatică, să nu pui suflet în lucrurile de care te ocupi, să faci ceva ce nu-ţi place. Când tragi linie, îţi dai seama că trăieşti o neîmplinire.

R.P.: *E un fel de-a înota contra curentului. Andreea, fiindcă tot am vorbit despre mama ta, îţi pun acum o întrebare pe care-o amân de ceva vreme. Dată fiind profesia mamei tale şi discuţiile pe care fără îndoială că le-aţi purtat, ce raporturi ai cu moartea? Dar cu singurătatea? Ţi-ai dorit vreodată să fii singură?*

A.E.: Nu mi-am dorit-o niciodată, până de curând… Să mă explic. Înainte, când mă gândeam la a fi singură fie şi cinci minute, mi se părea…

R.P.: *O pedeapsă?*

A.E.: Da. Mi se părea ceva îngrozitor. Acum, de câtăva vreme – vreo doi ani, să zicem –, nu mă mai deranjează dacă, într-o vacanţă, mă retrag, stau o oră şi citesc liniştită, fără să se mai întâmple nimic altceva. Înainte n-aveam răbdare, pur şi simplu n-aveam răbdare. Dac-aş fi avut de ales între a sta cinci minute şi a face ceva, aş fi ales fără ezitare să fac ceva. Cum vezi, la asta se reduce singurătatea pentru mine. Nu-mi pun problema c-aş putea să rămân singură, fără nimeni în preajmă, pentru o perioadă mai îndelungată. Mi se pare de neconceput. Cât despre moarte, mi-a fost întotdeauna frică de ea. Şi mi-e în continuare.

R.P.: *Ţi-am pus întrebarea aceasta fiindcă ştiu că mama ta este asistentă medicală de chirurgie în*

secţia de oncologie a unui spital. Aşa stând lucrurile, discuţiile pe care le aveţi pe tema asta te împrietenesc cu moartea sau îţi potenţează spaima? Sau nici una, nici alta?

A.E.: Depinde din ce aluat eşti făcut. Mama îmi povestea foarte precis şi riguros despre asta. Mergeam cu ea în sala de operaţii când eram mică. Ştiu încă de-atunci cum arată omul pe dinăuntru. Mi se părea foarte interesant că puteam să văd toate organele. Şi nu mi-era frică, nu mi-a fost niciodată. Dar asta nu-nseamnă că devii mai curajos în faţa morţii. E posibil chiar să se producă fenomenul invers: îţi dai seama cât de fragil e totul.

R.P.: *De obicei, când ai asemenea experienţe, mai ales la vârste fragede, îţi doreşti să lucrezi în domeniu. Nu te-ai gândit să devii medic?*

A.E.: M-am gândit la un moment dat, dar până la urmă mi-am dat seama că-mi doream mai mult să lucrez într-un alt mediu.

R.P.: *Legat de ştiri, îţi adresez acum o întrebare pe care-am pescuit-o de pe-un forum. O întrebare uşor răutăcioasă – pesemne a unui telespectator critic. Dac-ai fi pusă să prezinţi ştirile de la ora cinci, ce-ai face?*

A.E.: Probabil că le-aş prezenta.

R.P.: *Le-ai rescrie?*

A.E.: Cu siguranţă că le-aş rescrie, *dar* pentru că aşa procedez în general cu toate ştirile pe care le prezint, ca să se armonizeze cu felul în care vorbesc eu.

R.P.: *Să mai lămurim un lucru, Andreea. Tu nu doar prezinţi ştirile, le şi redactezi.*

A.E.: Le redactez, dar nu singură. Sunt o verigă dintr-un lanţ. Reporterul merge pe teren şi vine cu un text pe care-l introduce într-un calculator. Există un editor de jurnal care vine după el, iar eu vin după editorul de jurnal. Prin urmare, sunt trei oameni care scriu de fapt textul.

R.P.: *Tot la capitolul ştiri, un alt privitor curios te-a întrebat cândva, tot pe un forum, dac-ai refuzat vreodată să citeşti o ştire. Întrebarea are sens, fiindcă au fost, în America şi-n Franţa, cazuri de crainice de ştiri care au spus: „Stop, pân-aici, eu chestia asta n-o citesc“.*

A.E.: Am fost ferită, nu m-am întâlnit cu asemenea situaţii. Poate şi fiindcă scriem ştirile împreună, ştim de la bun început despre ce e vorba şi nu riscăm nimic. Plus că există o mulţime de şedinţe de sumar, unde se discută subiectele zilei: se fac, nu se fac, dacă se fac, în ce fel se fac şi-aşa mai departe. Iar decizia de-a face sau nu un subiect depinde de gradul de interes pe care-l stârneşte printre telespectatori. Acesta e criteriul de selecţie. Nu operăm în logica bunului-plac, a chefului şi a preferinţelor personale.

R.P.: *Conduci o revistă,* The One. *E o publicaţie care face parte din segmentul revistelor* glossy. *Legat de viaţa mondenă şi de ticurile ei, spui la un moment dat că poşeta e accesoriul persoanei, nu invers. Lucru cât se poate de corect şi de firesc. Văd însă o grămadă de* glossy-*uri în care zeci de pagini sunt ocupate exclusiv de obiecte, de accesorii. Iertat să fiu, dar mi se pare că ţi se induce tocmai ideea contrară, că persoana este accesoriul accesoriului.*

A.E.: De la bun început, am încercat, în paginile revistei *The ONE*, să explicăm tocmai acest lucru: că poţi să fii pasionat de modă fără să devii sclavul ei. Sigur, ne putem achiziţiona anumite obiecte fiindcă ne plac şi fiindcă sunt la modă, dar asta nu înseamnă că, fără obiectele respective, ne este afectată existenţa. Prin urmare, cred că nu sunt chestiuni care se bat cap în cap. Trebuie doar să înţelegi cum funcţionează lucrurile şi să nu depinzi de accesorii. Să nu te poarte geanta pe tine. Sigur, există o categorie mare – şi n-avem cum s-o negăm – de femei pe care le cunoaştem doar după geantă. Însă nu ne-am propus să le transformăm în modele sau în exemple. Nu spre asta tindem.

R.P.: *Unii telespectatori pedanţi, care au şcoala veche a bunelor maniere, dar pe care anumiţi*

oameni din media îi suspectează c-ar căuta nod în papură şi pete-n soare, au o obiecţie legată de etichetă. Ei spun aşa: Domnule, când o să se-obişnuiască reporterii de teren – de la ProTV, de la Antenă, de la Prima, de la B1, de peste tot – să salute întâi publicul şi abia pe urmă pe crainicul din studio? De ce să nu spui „Bună ziua, doamnelor şi domnilor, bună ziua, Andreea“ în loc de „Bună ziua, Andreea, bună ziua, doamnelor şi domnilor“?

A.E.: Există o explicație, iar ea nu ține de educație sau de cei şapte ani de-acasă. E simplu, eu sunt omul care vorbeşte cu ei în priză directă în secundele acelea.

R.P.: *Tu eşti elementul cunoscut pentru ei, pe când publicul e ceva vag, ăsta să fie motivul?*

A.E.: Într-un fel. Vezi tu, se creează un reflex, un automatism. Când îți spune cineva „bună ziua“, lui îi răspunzi, nu altcuiva. La fel se-ntâmplă şi la ştiri. Dai replică vocii pe care-o auzi în cască.

R.P.: *De acord, numai că reporterul prezintă materialul pentru publicul de la televizor, nu pentru tine. Iar unii privitori sunt, cum ştim, hipersensibili.*

A.E.: Nu cred c-am putea să bănuim pe nimeni că nu-şi respectă telespectatorii. În fond, pentru ei lucrează. Tot ce se face la televiziune se face în orizontul unui public care-aşteaptă un produs. În cazul semnalat pur şi simplu e vorba, cum am spus deja, de-un automatism. Auzi o voce – o voce care te salută din studio – şi-i răspunzi. Asta e realitatea, să ştii că nu-ncerc să găsesc alibiuri sau să scuz pe cineva.

R.P.: *Poate că notorietatea ta de astăzi are legătură şi cu o anumită inițiativă privată despre care multă lume nu ştie. Inițiativa s-a chemat „Blondo-Bruno“. Poți s-o readuci un pic la viață?*

A.E.: A, da, s-a-ntâmplat demult. A fost formația de succes a anilor… am şi uitat care. Da. Înființasem, împreună cu verişoara mea (fata fratelui mamei, verişoara mea primară), o formație de muzică şi poezie. Un „ansamblu artistic“, cum se spunea pe vremuri. Formația se chema „Blondo-Bruno“ – ştiu, un nume extrem de inteligent. Verişoara mea era blondă, eu, nu. Organizam spectacole pentru bunica mea şi pentru vecinele ei. Bunica stătea într-un bloc de garsoniere, unde fusese mutată, cum li se întâmplase atâtor pensionari, după ce Nicolae Ceauşescu le demolase casa. Țin minte că la etajul ei era un hol lung, cu foarte multe uşi în spatele cărora se găseau femei bătrâne, majoritatea singure, care se cam plictiseau cât era ziua de lungă. Aşa că ne-am hotărât să le organizăm nişte spectacole ca să se simtă bine, iar cu ocazia asta să strângem şi nişte bani. Mi se pare că un bilet costa cinci lei…

R.P.: *N-aş spune că vă vindeați ieftin, pentru vremea aceea…*

A.E.: Valoarea se plăteşte… Țin minte că le-aşezam pe bătrâne pe pat, la bunica în garsonieră, iar noi aveam o cabină de machiaj în baie, unde ne schimbam costumația şi ne fardam. Pe urmă ieşeam în fața lor, le spuneam poezii şi cântam. Aveam câteva piese care se cântau la Cenaclul Flacăra: una cu mama, alta cu bunicile, mă rog, repertoriu țintit, ales în funcție de public.

R.P.: *Piese de-afară nu cântați? Măcar ceva de ABBA, acolo.*

A.E.: Uite că nu-mi mai aduc aminte, dar nu-i exclus. Om fi avut şi piese străine, nu ştiu. Însă țin minte că melodii şi poezii cu mama, cu tata, cu familia aveam, ca să creăm puțină emoție. Şi uite-aşa reuşeam să punem şi bani deoparte.

R.P.: *Ți-ai câştigat deci dezinvoltura în fața publicului încă înainte de-a face televiziune. Din câte ştiu, examinatorul tău când te-ai prezentat la SOTI a fost Vartan Arachelian, nu?*

A.E.: Da, el.

R.P.: *Şi cum a fost examenul?*

A.E. Rece şi dur. I-am spus-o şi dumnealui. Ne-am mai întâlnit după ani şi mi-a zis că nu înțelege de ce mi se păruse aşa. Ce să fac, aşa mi se păruse atunci. Domnul Arachelian era foarte serios. Țin minte că m-a întrebat la ce facultate sunt şi de ce vreau să urmez o asemenea facultate. Pe urmă mi-a zis: „Bine,

du-te şi dă o probă“. M-a trimis în platou, unde un domn mi-a dat un ziar şi m-a invitat să citesc cu voce tare din el. Am citit, iar când am ieşit pe hol am dat peste doamna Marilena Rotaru, care avea emisie în seara aceea. Mi-a spus: „Te-am văzut acum, ai dat o probă“. „Da“, am răspuns. „Nu vrei să rămâi diseară, să ne prezinți şi nouă ştirile“?

„Da, sigur că vreau“, am răspuns surprinsă şi am prezentat. A fost o întâmplare care, cum să-ți spun, parc-a avut în ea sâmburele unui miracol. Pentru mine, bineînțeles.

R.P.: *Pe-atunci destul de puțină lume prindea SOTI. Se recepționa în Bucureşti, asta în mod sigur. Parcă şi-n Constanța.*

A.E.: Să ştii că erau destui. Da, se prindea în Bucureşti. Ştiu că veneam cu metroul până la ISPIF, aproape de Parcul Copiilor. Acolo era sediul SOTI, la ultimul etaj al unui bloc unde se afla acest institut – ISPIF. Şi țin minte că în metrou mă abordau oamenii şi-mi puneau tot felul de-ntrebări. Deci, cred că se uita destulă lume la SOTI. Mai ales cei care se plasaseră împotriva regimului. SOTI era, la drept vorbind, alternativa.

R.P.: *Să-i spunem numele întreg: Societatea pentru o Televiziune Independentă.*

A.E.: Exact. Noi eram, într-un fel, băieții buni.

R.P.: *Care emiteau după ce terminau băieții răi.*

A.E.: Da, emiteam pe programul doi al televiziunii publice. Acolo era locul unde intram, pe TVR 2, după miezul nopții.

R.P.: *Şi uite-aşa s-a format o şcoală de televiziune în mers, de fapt.*

A.E.: Exact asta a fost. Printre colegii mei de-atunci s-au numărat Denisa Vlaicu, prezentatoare chiar şi-acum a buletinului meteo la Antenă, Lucian Mândruță şi Răzvan Dumitrescu. El acum e tot la Antenă şi-a fost şi la Realitatea.

R.P.: *Ba parcă şi la TVR 1, înainte de Realitatea. Şi, o să râzi, pentru scurtă vreme şi la B1. Dar cei de la sport de unde veneau? Costi Mocanu, Cătălin Tolontan, Felix Drăghici şi ceilalți.*

A.E.: A, ei veneau de la Canal 31. Acolo lucrau, sub îndrumarea lui Ilie Ciurăscu. Iar Canal 31 s-a transformat în ProTV. Când m-am prezentat la Adrian Sârbu, el avea ca televiziune Canal 31. Adică o echipă care se ocupa doar de sport. Nu făceau alt gen de ştiri. Noi am început realizând un mic jurnal de tip Euronews, adică făceam un buletin de ştiri cu voce din off, fără prezentator în studio. Pe urmă, la 1 decembrie 1995, am inaugurat grila generalistă şi stirile cu prezentator.

R.P.: *Bun. Şi Adrian Sârbu ți-a pomenit pentru prima dată de Claire Chazal.*

A.E.: Da, aşa am aflat de ea. Şi de Anne Sinclair, care, pe când făcea o emisiune cu titlul *7 sur 7*, venise în România şi-i luase un interviu lui Petre Roman. De la Adrian Sârbu am aflat despre amândouă, eu n-auzisem de ele. N-am avut raporturi cu Franța înainte să-l cunosc pe Alex. Nu fusesem niciodată în Franța. Eram *America-focused*, cum se spune.

R.P.: *Dar bănuiesc că acum te duci des în Franța.*

A.E.: Mă duc destul de des, urmăresc multe emisiuni TV, e o țară cu care te-mprieteneşti repede şi statornic.

R.P.: *Unde-ți place mai mult din ditamai Franța?*

A.E.: Îmi place enorm la Apt, un orăşel din Lubéron absolut superb. Fermecător. Îmi mai place Nisa, mai cu seamă partea veche a oraşului. Şi Corsica. M-a impresionat, de asemenea, Saint-Paul de Vence.

R.P.: *A, da, e unul dintre satele care figurează în toate clasamentele frumuseții rurale din Franța şi din lume.*

A.E.: Şi, fireşte, îmi place Parisul. Dar la Paris mi-ar plăcea mai mult să lucrez. În concediu m-aş duce

în locurile de care ți-am pomenit. Chiar îi spuneam lui Alex că e normal să fim mândri de frumusețea României, s-o lăudăm, s-o prețuim, dar trebuie să recunoaştem şi splendorile care există în alte țări. Eu o fac, chit că uneori am o uşoară strângere de inimă.

R.P.: *Să ştii că nici Italia nu-i de lepădat. Revenind însă la Franța, la televiziune şi la Claire Chazal. După ani şi ani de la discuția cu Adrian Sârbu, în 2014, iată-te invitată la* Télématin*, pe France 2, unde ți se ia un interviu şi ți se spune că eşti o Claire Chazal a României.*

A.E.: Doamne, ce frumos! Şi aproape incredibil. Nu ştiu dacă poți să spui că te încrezi în semne, dar, când mi se-ntâmplă asemenea lucruri, îmi amintesc că în anii de liceu (să fi fost totuşi în şcoala generală? ba nu, era în liceu), când acasă stăteam la etajul şapte, luam liftul şi pân-ajungeam la şapte vorbeam cu voce tare. Eu vorbesc foarte mult. O fac şi singură. Bun, țin minte că vorbeam singură-n lift *în franceză*. Şi să nu crezi că vorbeam o franceză impecabilă. Ştiam cât ştie un copil care face franceză la şcoală. Ei bine, mi-aduc aminte povestea asta şi mi-e imposibil să nu văd în ea un semn. Mă uitam în oglindă pân-ajungeam de la şapte la parter sau invers şi vorbeam în franceză. În rest, când era să vorbesc o limbă străină, aceea era de obicei engleza. O ştiam mai bine decât franceza şi-mi plăcea mai mult. Iar bunică-mea îmi spunea mereu: „Nu ştiu, măi Andreea, de ce nu-nveți tu mai bine franceza, că e muuult mai frumoasă?“ Sigur, ea trăise în perioada în care limba la modă fusese franceza. Şi eu îi spuneam: „Dar franceza nu mai e la modă, acum se poartă engleza“. „Ei, e frumoasă şi engleza, dar nu-i ca franceza“, insista bunică-mea. Iar eu mă țineam de ea şi-o puneam să-nveațe engleză. La optzeci de ani. Îi spuneam: „*House*, în româneşte, casă. Hai, repetă“. „Păi nu mai țin minte.“ „Ei, asta-i bună, cum să nu ții minte? A fost un singur cuvânt. *House*. Hai, înc-o dată.“ Aveam o groază de discuții despre engleză şi franceză, iar acum, după nu ştiu câți ani, vine invitația asta din Franța. Mie nici nu-mi trecuse prin cap. Eram hotărâtă inițial să plec în America, să colaborez cu CNN-ul, să-mi fac un rost pe filieră americană şi-aşa mai departe. În plus, ProTV-ul nostru era şi el condus de o companie americană. Totul în viața mea se ordona în jurul Americii. Iar acum mă-ntreb cum Dumnezeu se face că, la atâta timp de la vorbitul meu în franceză în lift, ajung în Franța…

R.P.: *Te-o fi auzit cine trebuie acolo, în lift.*

A.E.: Mai mult ca sigur că m-a auzit. Iar la ora asta mai toată lumea vorbeşte franceză în jurul meu, inclusiv o bună parte dintre prieteni. Unde mai pui surpriza asta extraordinară de la France 2? La început am crezut că-i o glumă. Îi spusesem lui Alex că-mi place *Télématin*, aşa că l-am bănuit că-mi face o farsă. Fiindcă el m-a sunat la început. Mi-a dat telefon şi mi-a zis: „Vezi c-o să te sune de la *Télématin*“. „Aşa, aşa. Şi-altceva? Ce-o să se mai întâmple azi?“ „Vorbesc serios, chiar o să te sune oamenii de-acolo.“ Şi chiar m-au sunat.

R.P.: *Auzisem ceva legat şi de Ilie Năstase. A fost şi el invitat?*

A.E.: Persoana care m-a sunat mi-a spus: „Am vrea să facem un material despre România, iar despre Ilie Năstase s-a tot vorbit, nu mai reprezintă o noutate pentru noi. Aşa că ne-am gândit la tine“. Asta a fost.

R.P.: *Ai avut încă de la prima oră de serviciu o meserie publică.*

A.E. Aşa e.

R.P.: *Din punctul tău de vedere, situația asta are mai multe avantaje sau dezavantaje?*

A.E.: Aş spune că predomină avantajele.

R.P.: *Care-ar fi ele? Notorietatea? Altele?*

A.E.: În primul rând, cred că e un mare avantaj să te iubească atâția oameni. Chiar cred lucrul ăsta. Pe urmă, e-o meserie foarte frumoasă. Sigur, notorietatea e un avantaj în sine sau îți poate aduce avantaje.

Bun, presupun că, la fel ca-n orice meserie, există şi aici unele neajunsuri. Nu insist asupra lor. Totul e ca, dacă faci două liste paralele, lista avantajelor să fie mai lungă decât a dezavantajelor.

R.P.: *Mai e un aspect. O meserie publică te obligă să funcţionezi mereu în presiune.*

A.E.: Da, numai că presiunea există în mai multe meserii, nu doar în a mea. Şi nu doar fiindcă e o meserie publică. În fond, şi chirurgul e mereu sub presiune, nu? Sau pilotul unui avion. Unul salvează vieţi, altul are grijă să nu le curme. Există în permanenţă presiunea responsabilităţii.

R.P.: *Ba da, categoric, numai că vorbeam de presiunea pe care-o induce faptul că te ştii privit şi urmărit de-o ţară întreagă. Ceea ce un cercetător, de pildă, nu trăieşte. La asta se adaugă presiunea de-a fi la nivel maxim zi de zi, la oră fixă, la termen, cu public, indiferent cum te simţi şi ce ţi s-a-ntâmplat în viaţă. Te face lucrul ăsta să ai un randament mai bun? Simţi că există o condiţionare a crizei de timp, a faptului că te ştii cu spatele la zid, că n-ai încotro? Îţi asigură asta un randament mai bun decât dac-ai lucra într-un mediu discret, departe de ochiul publică?*

A.E.: Cred că da, însă trebuie să fii născut pentru asta. Degeaba te pregăteşti, degeaba te perfecţionezi dacă însuşirile tale native nu te recomandă pentru o meserie publică. Tracul poate se educă, se dresează. Altele, nu. E nevoie ca *job description*-ul pe care-l ai să se potrivească până la urmă cu felul tău de-a fi şi cu datele tale naturale. Altfel nu poţi să funcţionezi. Sau poţi, dar nu pentru multă vreme. Doar pe termen scurt. Pe urmă îţi dai seama că nu rezişti şi că nu-i pentru tine.

R.P.: *Pe de altă parte, în meseria publică pe care ţi-ai ales-o poţi să ieşi foarte uşor din joc, din carusel. Pe urmă, dacă vrei să revii, îţi dai seama că e anevoios. Se schimbă ritmul, se schimbă oamenii, se schimbă cadrul, se schimbă priorităţile.*

A.E.: Sigur. Iar televiziunea nu e cinematografie. În cinema, dac-ai jucat un rol bun, ai intrat în istorie. În televiziune azi eşti, mâine s-ar putea să nu mai fii.

R.P.: *Şi te şi consumă.*

A.E.: Şi asta. Te uzează, te uzează formidabil. Dar asta e, ţi-o asumi de când intri în joc. Ştii de la bun început că aşa o să fie şi trebuie să fii pregătit. Sigur, şi în televiziune rămân nişte oameni care devin apoi modele. Asta fiindcă tot am vorbit de Claire Chazal. Nici un francez n-o să uite cine e Claire Chazal sau Patrick Poivre d'Arvor.

Tot de la Adrian Sârbu am aflat de Cleo Stiber, despre care nu ştiam nimic. (Mi-a povestit de ea când mi-a vorbit despre Claire Chazal şi Anne Sinclair.) Oamenii care se uitau la televizor în anii '60 şi-o aduc aminte, bineînţeles. Prin urmare, sigur că rămâi într-un fel sau altul în conştiinţa publică, dar nu la infinit. Preţ de o generaţie, poate două. Televiziunea este perisabilă.

R.P.: *Ai pomenit de modele adineauri şi ne place să spunem că viaţa fiecărui om e o sumă de întâlniri. Fiecare dintre noi are de-a face cu nişte modelatori, cu nişte oameni providenţiali, care-ţi marchează viaţa. Ai tăi care-au fost? Mă gândesc că se numără şi Adrian Sârbu printre ei, dar aştept să-mi spui tu. Însă până la el, cine te-a format şi te-a influenţat?*

A.E.: Bine, în primul rând trebuie s-o pun pe listă pe mama, care a avut o influenţă decisivă asupra mea. Asta fiindcă n-am fost genul de copil care să fi făcut multe lucruri din proprie iniţiativă. Dar, dacă-mi dădeai un imbold, ascultam, mă duceam şi făceam foarte bine ce-aveam de făcut. Am avut tot timpul nevoie de cineva care să mă-mpingă de la spate. În al doilea rând, am avut o învăţătoare foarte bună, care a crezut mult în mine, m-a stimulat şi m-a pus, la rândul ei, să fac o mulţime de lucruri pe care altfel nu le-aş fi făcut niciodată, demonstrându-mi că sunt în stare de ele şi determinându-mă în felul ăsta să cred în mine însămi. Pe urmă îmi vine-n minte perioada SOTI, când i-am întâlnit pe Vartan Arachelian şi pe Marilena Rotaru, care au descoperit la mine ceva ce s-au gândit c-ar fi bun pentru televiziune. Le rămân

recunoscătoare, au fost primii care mi-au oferit o şansă şi care şi-au dat seama c-aş avea chemare pentru meseria aceasta. În fine, un loc extrem de important îi revine, bineînţeles, lui Adrian Sârbu, care m-a plasat pe direcţia optimă şi a făcut din mine imaginea unei televiziuni-fanion. Şi… iată-ne aici, acum. Şi mai cred că e important faptul că mi-a ieşit în cale Alex, soţul meu, care într-un fel i-a luat locul mamei. E exact ca ea. Când mai am zile când îmi pierd cheful sau curajul, are grijă să mă încurajeze întotdeauna şi să-mi dea impulsul acela de care vorbeam şi care m-ajută să merg mai departe. Am încredere în părerea lui. Mi se pare extraordinar de important şi de greu să găseşti, mai ales dacă eşti femeie, pe cineva care să-ţi fie alături chiar prin felul lui de-a fi. Or, Alex e foarte obiectiv şi mă susţine total. În plus, n-are gelozia aceea pe care poţi s-o nutreşti nu neapărat în logica raporturilor dintre un bărbat şi-o femeie, ci chiar şi-n marginea unei prietenii. La un moment dat, ţi se poate întâmpla să manifeşti o gelozie care să-l ţină-n loc pe celălalt. Ei bine, soţul meu n-a avut niciodată asemenea manifestări, iar lucrul ăsta m-a ajutat foarte mult.

R.P.: *A apărut cu ani în urmă o carte celebră, care s-a tradus şi la noi. E vorba de* Homo videns. Imbecilizarea prin televiziune şi postgândirea *a lui Giovanni Sartori. Teoria lui Sartori e că migrăm de la* homo sapiens *spre* homo videns. *Că dăm naştere unor videocopii care se îndoapă cu imagini, cu informaţii pe care nu le mai prelucrează, iar faptul ăsta îi afectează şi până la urmă le anulează gândirea. Cuplez acestei teorii refrenul pe care fireşte că l-am auzit cu toţii: „Cu televizorul aţi minţit poporul“. Cum te situezi faţă de acuzaţiile de manipulare care vizează televiziunile în general? Şi ce părere ai despre această teorie a lui Sartori? Aşa suntem? Mâncăm televiziune, înfulecăm imagini şi ne atrofiem discernământul?*

A.E.: Cred că omul e liber să aleagă, de acord?

R.P.: *Da.*

A.E.: În cazul ăsta, nu putem noi să-i spunem ce să facă sau ce să nu facă. Mă refer strict la uitatul la televizor. Noi venim cu o ofertă, o ofertă anume, aşa cum se-ntâmplă în fiecare societate, din care omul n-are decât să ia ce-i place. Lucrul pe care pot să-l fac este să-mi educ copiii astfel încât să nu devină ceea ce spuneai: sclavii televizorului. Nişte *couch potatoes*, cum zic americanii. Am doi copii şi nu-i las să stea toată ziua-bună ziua la televizor. Le-am ocupat timpul cu sport, cu tot felul de cercuri şi activităţi extraşcolare, cu acţiuni de voluntariat. Îi duc la teatru, îi duc la film, îi oblig să citească nişte cărţi. Sigur, nu sunt absurdă. Nu le interzic televizorul, nu le interzic jocurile pe calculator sau pe Play Station. Cred că este de datoria părinţilor să-şi formeze copiii într-un fel anume, să le dea o direcţie, pentru că la rându-le copiii aceştia vor alege acelaşi drum pentru copiii lor şi tot aşa. Pe de altă parte, dacă mă transform într-un manipulat sau într-un om care nu se mai dă dus din faţa televizorului, probabil că voi creşte nişte copii care-mi vor semăna. Atâta doar că riscul acesta al proastei formări exista şi înainte, pe vremea când nici măcar nu exista televiziune. Un om care nu citea nimic creştea copii care nu citeau nimic. Un beţiv care-şi bătea nevasta creştea un copil care avea să bea şi să-şi bată nevasta. Riscuri există în toate tipurile de societăţi, indiferent de felul cum se propagă informaţia. Cred că stă în puterea noastră să alegem drumul bun. Şi, foarte important, cred în moderaţie. Nu-mi plac extremele. Nu pot să spun: gata, din clipa asta nu ne mai uităm la televizor.

R.P.: *Ar fi şi păcat. Există încă emisiuni în regulă, realizatori pe care-i urmăreşti cu plăcere, tentaţii cărora e bine să le cedezi.*

A.E.: Absolut. Şi e nedrept să pedepseşti la grămadă. Nu poţi să renunţi complet la televizor din cauza unor neprofesionişti. Să ne gândim totuşi că există destui oameni de calitate care lucrează pentru noi. Lumea mai critica ştirile. Că sunt negative, că propagă violenţa, că le dau idei unora. Aşa o fi, dar n-

avem ce face. Asta e realitatea şi nu ne putem permite s-o fardăm. Însă tot noi iniţiem o mulţime de campanii utile, pe care criticii se cam fac că nu le văd. Organizăm campanii despre legi noi, care să-i ajute pe oameni să adopte copii mai uşor, campanii în sprijinul grijii sporite faţă de bătrâni, campanii de susţinere a transplantului. Bref, găseşti şi lucruri bune, şi lucruri rele în televiziune. Depinde cum te uiţi. Sau, mă rog, cum îţi propui să te uiţi.

R.P.: *Un exemplu ar fi* România, te iubesc.

A.E.: A, fără îndoială. După părerea mea, *România, te iubesc* este, la ora asta, cea mai bună emisiune TV de pe piaţă.

R.P.: *Să revenim totuşi la ştiri. La televizor ai parte de mai multe ştiri negative decât pozitive. De ce? Fiindcă sunt mai multe şi-n viaţa de zi cu zi sau fiindcă răul se vinde mai bine decât binele? Sau din ambele motive?*

A.E.: Se petrec mai multe lucruri rele decât bune. Asta-i explicaţia. Şi cum programul de ştiri oglindeşte realitatea, ai în acest program proporţia bine–rău pe care-o întâlneşti dincolo de ecranul televizorului.

R.P.: *O scriitoare din Franţa, Chloé Delaume, a scris o carte în urma unui experiment la graniţa patologicului, dacă nu cumva dincolo de ea. Cartea a apărut şi-n România cu titlul* Locuiesc în televizor. *Nu ştiu dacă ţi-a ieşit în cale.*

A.E.: Nu mi-a ieşit.

R.P.: *Ei, ce-a făcut Chloé Delaume? S-a instalat în faţa unui televizor şi nu s-a mişcat de-acolo câteva zile. S-a uitat non-stop, după care şi-a consemnat impresiile şi senzaţiile. Şi a observat că statul ăsta cu ochii-n televizor i-a schimbat semnele vitale, i-a schimbat funcţiile, a transformat-o în altceva. A zombificat-o, cum se spune. După trei ore, s-a simţit acceptabil. După şapte ore, s-a simţit ceva mai puţin acceptabil. După două zile, şi-a dat seama nu doar că nu-şi mai aparţinea, ci şi că preluase o altă identitate.*

A.E.: Probabil că se-ntâmplă ceva asemănător şi dacă eşti conectat non-stop la Facebook sau dacă-ţi petreci toată viaţa la calculator. E acelaşi lucru, după părerea mea.

R.P.: *Tocmai asta urma să te-ntreb. Ca om de televiziune, simţi asaltul mediilor de socializare? Mai mult, simţi că televiziunea şi-a cam pierdut monopolul informaţiei şi statutul de comunicator principal?*

A.E.: Sigur, e limpede. Televiziunea nu mai are alonja de-acum un deceniu sau două. Internetul şi reţelele de socializare au venit foarte tare din urmă. Pe de altă parte, caut de fiecare dată să văd care e partea bună a părţii rele. De pildă, am aflat de pe Facebook de o piesă a lui Tudor Chirilă la care am fost alaltăieri-seară. Altfel, probabil că n-aş fi aflat atât de repede sau de uşor. Cine ştie când şi-ar fi găsit cineva timp să scrie o recenzie pe care s-o citesc şi care să mă convingă să merg să văd piesa? Aşa, am aflat repede şi-am acţionat în consecinţă.

R.P.: *Dar nu te temi că Facebookul şi în general reţelele de socializare sunt cronofage? La fel ca Internetul, de fapt.*

A.E.: Ba da, fireşte, îţi mănâncă teribil de mult timp. Însă doar dacă le laşi, dacă le dai voie, dacă nu ştii să le trânteşti uşa-n nas. Încă o dată, alegerea-i a ta. Şi nu poate să aleagă nimeni în locul tău.

R.P.: *Dar poţi să te smulgi din robia lor? Poţi să spui: „Gata, până la fără cinci sunt pe Facebook, pe urmă fac altceva?“ Îţi iese?*

A.E.: Bineînţeles că poţi şi că-ţi iese. Ba nu, reformulez: bineînţeles că unii pot, iar alţii nu. E mai corect aşa. Mie îmi iese, fără probleme.

R.P.: *Ne-apropiem de finalul discuției noastre. Te mai întreb totuşi care sunt lucrurile pe care nu-ți place să le-auzi sau să le vezi legate de tine? Ce te enervează – în afară de întrebarea legată de salariu?*

A.E.: A, bine, întrebarea asta deja mă trimite în legendă. Mă deranjează un lucru despre care am mai vorbit şi la început: că apar o sumedenie de ştiri care n-au nici o legătură cu adevărul. Mi se pare incredibil să te-apuci să scrii ceva despre cineva fără să-ți găseşti timp să-l întrebi pe omul respectiv dacă lucrurile sunt sau nu aşa. Bun, înțeleg, n-ai timp să verifici din trei surse, dar nici măcar din una? Iar lucrul ăsta nu mă deranjează doar fiindcă mi se-ntâmplă mie, ci în primul rând ca principiu. Fiindcă sunt jurnalist, îmi respect meseria şi îmi respect publicul. Există o goană disperată după bombe şi bombițe, iar din cauza asta unii pur şi simplu încetează să caute adevărul. Miza lor e alta. Iar felul cum îşi privesc oamenii aceştia meseria mă face uneori să-mi fie jenă că sunt jurnalist. Eu nu mi-am permis şi nici nu mi s-a permis de către instituțiile pentru care am lucrat să spun vreodată neadevăruri doar ca să se vândă ştirea.

R.P.: *La critici şi la complimente cum reacționezi?*

A.E.: Depinde din partea cui vin – şi unele, şi celelalte. Există mulți oameni care-mi fac complimente. Aşa cum vorbeam la începutul discuției noastre, unele au în spate un soi de diplomație care-mi provoacă greață. Şi le simt, n-am cum să mă las păcălită. Îmi dau seama când se întrece măsura, când e prea mult.

R.P.: *Ai un radar care depistează complimentele ipocrite.*

A.E.: Exact, un radar interior care-mi atrage atenția când un compliment e excesiv şi interesat. Pe de altă parte, există complimente din partea unor oameni în a căror părere cred şi care-mi fac mare plăcere. Față de critici reacționez cam în acelaşi fel: dacă vin din partea unor oameni a căror părere nu are greutate sau valoare, nu mă interesează; dacă vin dinspre oameni în care am încredere, sunt foarte atentă şi încerc să schimb ce e greşit.

R.P.: *Te-am văzut – şi cu asta chiar închei – luând interviuri şi mi-a plăcut cum ai condus discuția. (Eu, după cum poate că ți-ai dat seama, n-am stofă de intervievator. Martore-mi sunt stângăciile pe care le voi fi comis de-a lungul acestei conversații.) Te-am observat discutând în direct cu oameni importanți, din domenii diferite: Madeline Albright, Ethan Hawke, Richard Quest, Michel Platini, Francis Ford Coppola. Ai fost dezinvoltă de fiecare dată. Cui ai vrea să-i iei un interviu, în afară de papa Francisc I, pe care vrea să-l intervieveze, bănuiesc, toată lumea?*

A.E.: Eu nu vreau. *(Râde sonor.)* Asta că tot vorbeam de diplomație sau de lipsa ei. Nu sunt diplomată şi-ți spun direct: nu vreau să-i iau interviu papei.

R.P.: *Perfect. Cui* ai vrea *să-i iei?*

A.E.: Lui George Clooney. Mai bine zis, lui George Clooney şi lui taică-său. I-am văzut pe amândoi într-un interviu şi mi s-au părut senzaționali. Extrem de inteligenți, cu scânteie, acaparatori de-a dreptul. Mi-au plăcut enorm. Clooney senior a fost moderator de televiziune şi are un discurs şnur. Aproape că-i mai reuşit decât fiul. Şi, dincolo de calitatea interviului, mi-a plăcut felul cum a mai sărit în aer o prejudecată. Sunt mulți cei care spun: „Cine, Clooney? A, frumos şi prost.“ Recunoşti reflexul, nu?

R.P.: *Îl ştiu prea bine.*

A.E.: Cum vezi pe cineva care arată bine, cum îl bănuieşti de superficialitate: „E prea drăguț ca să aibă ceva în cap“. Ei bine, interviul acesta, pe care l-am văzut la un post de televiziune american, a fost un bun prilej de demontare a unei preconcepții.

R.P.: *Ştii, probabil, că George Clooney e traficat insistent pe lacul Como, unde turiştii, mai ales cei americani, sunt îmbiați cu o excursie într-o comună unde, într-un restaurant, citez, „Clooney poate fi*

văzut luând prânzul“. În traducere, „poate fi văzut“ înseamnă c-a mâncat o dată de prânz acolo. Şi ce să vezi, sunt cohorte de turişti care, negăsindu-l pe Clooney la el şi la ei acasă, în America, vin să-l caute în Italia.

A.E.: Cine ştie, poate că aici speră să-l vadă în costum de baie.

R.P.: *Există vreo personalitate pe care ţi-ar fi frică s-o intervievezi? Sau căreia n-ai vrea nici în ruptul capului să-i iei un interviu, nici dacă ţi s-ar trasa sarcină de serviciu?*

A.E.: A, nu ştiu, nici măcar nu mi-am pus problema. Nu m-am gândit la asta. Sunt curajoasă de felul meu. Bineînţeles, am emoţii de fiecare dată, asta da. Ţin minte că la interviul cu Francis Ford Coppola le-am avut pe cele mai intense.

R.P.: *Andreea, asta a fost. Îmi vine să spun „legătura în studio“. Îţi mulţumesc foarte mult pentru timp, răbdare şi amabilitate. A fost o plăcere.*

A.E.: Îţi mulţumesc şi eu, Radu. Mă bucur c-am stat de vorbă şi-i aştept pe cititori.